

Innehåll

1	Promemorians huvudsakliga innehåll.....	9
2	Promemorians lagförslag.....	11
2.1	Förslag till lag om elektroniska pengar.....	11
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar.....	26
2.3	Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672).....	28
2.4	Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.....	29
2.5	Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag.....	31
2.6	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byta av redovisningsvaluta i finansiella företag.....	36
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål.....	38
2.8	Förslag till lag om ändring i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster.....	40

2.9	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.....	42
2.10	Förslag till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag	46
2.11	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat	47
2.12	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ.....	51
2.13	Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.....	52
2.14	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	56
2.15	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	60
2.16	Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster	61
3	Ärendet	63
4	Det nya e-penningdirektivet	65
4.1	Tillämpning.....	66
4.2	Definitioner	67
4.3	Verksamhet.....	68
4.4	Tillstånd och tillsyn.....	70
4.5	Kapitalkrav.....	70

4.6	Skyddskrav	71
4.7	Undantag	71
4.8	Utgivning och inlösen av elektroniska pengar	72
4.9	Införande	72
5	Betaltjänstdirektivet	73
6	Genomförande av det nya e-penningdirektivet	75
6.1	Utgångspunkter för genomförandet	75
6.2	En ny lag om elektroniska pengar	77
6.3	Tillämpningsområdet	78
6.4	Olika typer av elektroniska pengar	80
6.5	Definitioner	83
6.6	Olika typer av institut	84
6.7	Affärsverksamheterna	87
6.8	Förutsättningar för tillstånd och undantag	91
6.9	Tillåten verksamhet	98
6.10	Regler för verksamheten m.m.	102
6.11	Utgivning och inlösen m.m.	108
6.12	Tillsyn, m.m.	112
6.13	Åtgärder mot penningtvätt och terrorism, m.m.	114
6.14	Ombud, filialer och uppdragsavtal	116
6.15	Marknadstillträde inom EES och förhållande till tredjeland	117

6.16	Övergångsbestämmelser	119
7	Definition av elektroniska pengar, m.m.	121
7.1	Utgångspunkter	121
7.2	Gamla e-penningsdirektivet och 2002 års e-penninglag.....	122
7.3	Det nya e-penningdirektivet, m.m.	123
7.4	En definition för redan uppfyllda rekvisit	125
7.5	Konto och kontotillgodohavande	127
7.6	De elektroniska pengarnas civilrättsliga natur	129
8	Betaltjänster och obehöriga förfaranden.....	147
8.1	Undantag från krav på information	147
8.2	Undantag rörande rättigheter och skyldigheter.....	147
8.3	Särskild reglering av obehöriga transaktioner	153
9	Övriga frågor	159
9.1	Bemyndiganden.....	159
9.2	Persondataskydd	160
9.3	Avgifter till Finansinspektionen	161
9.4	Följändringar i annan lagstiftning	162
9.5	Konsekvensanalys	166
10	Författningskommentar	169
10.1	Förslaget till lag om elektroniska pengar.....	169

10.2 Förslaget till lag om ändring i lagen om ekonomiska föreningar	185
10.3 Förslaget till lag om ändring i konkurslagen.....	185
10.4 Förslaget till lag om ändring i lagen om utländska filialer m.m.....	185
10.5 Förslaget till lag om ändring i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag....	186
10.6 Förslaget till lag om ändring i lagen om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag	186
10.7 Förslaget till lag om ändring i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål	186
10.8 Förslaget till lag om ändring i lagen om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster.....	186
10.9 Förslaget till lag om ändring i lagen om bank- och finansieringsrörelse	186
10.10Förslaget till lag om ändring i lagen om europabolag.....	187
10.11Förslaget till lag om ändring i lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat.....	187
10.12Förslag till lag om ändring i lagen om europakooperativ	187
10.13Förslag till lag om ändring i lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar	187
10.14Förslaget till lag om ändring i lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	187
10.15Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen.....	187

10.16 Förslag till lag om ändring i lagen om betaltjänster 188

1 Promemorians huvudsakliga innehåll

Promemorian innehåller förslag som syftar till att genomföra EG-direktivet (2009/110/EG) om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG.

I promemorian lämnas förslag till en lag om elektroniska pengar som avses ersätta lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar. Den nya lagen föreslås innehålla regler om tillståndsplikt och förutsättningar för tillstånd, utgivning och inlösen av elektroniska pengar samt skyddskrav m.m. Där föreslås också en ny definition av elektroniska pengar som – tillsammans med den hänvisning som ges till lagen (2010:751) om betaltjänster – leder till en delvis ändrad näringsrättslig och civilrättslig syn på elektroniska pengar. Genom dessa ändringar anpassas reglerna om elektroniska pengar till den reglering av betaltjänster och de nya typer av institut som införts genom lagen om betaltjänster.

I promemorian lämnas också förslag till följdändringar i flera andra lagar.

Lagändringarna är avsedda att träda i kraft den 30 april 2011.

2 Promemorians lagförslag

2.1 Förslag till lag om elektroniska pengar

Härigenom föreskrivs¹ följande.

Lagens tillämpningsområde

1 § I denna lag finns bestämmelser om utgivning av elektroniska pengar och om institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare.

Lagen gäller inte penningvärde som

1. lagras på instrument som kan användas endast inom ett begränsat nätverk av leverantörer, hos en leverantör i dennes affärsställe eller i fråga om ett begränsat varu- eller tjänsteutbud, eller

2. används för betalningstransaktioner som verkställs med hjälp av teleutrustning eller annan elektronisk utrustning, när de köpta varorna eller tjänsterna levereras till och är avsedda att användas med hjälp av teleutrustning eller annan elektronisk utrustning, förutsatt att operatören för utrustningen inte agerar enbart som en mellanhand mellan betaltjänstanvändaren och leverantören av varorna eller tjänsterna.

---

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/110/EG av den 16 september 2009 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG (EUT L 267, 10.10.2009, s. 7–17, Celex 32009L0110).

Definitioner

2 § I denna lag betyder

1. *elektroniska pengar*: ett elektroniskt förvarat penningvärde som

- a) representerar en fordran på utgivaren,
- b) ges ut mot erhållande av medel i syfte att genomföra betalningstransaktioner, och
- c) godtas som betalningsmedel av andra än utgivaren.

2. *institut för elektroniska pengar*: ett aktiebolag eller en ekonomisk förening som har fått tillstånd att ge ut elektroniska pengar enligt denna lag,

3. *registrerad utgivare*: en juridisk person som enligt 5 § har undantagits från tillståndsplikt,

4. *utgivare av elektroniska pengar*: institut för elektroniska pengar, registrerade utgivare, den som är undantagen från tillståndsplikt enligt 4 § och företag som enligt 26 § fjärde stycket fått tillstånd att ge ut elektroniska pengar.

De begrepp som definieras i 1 kap. 2 och 4 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha samma betydelse i denna lag.

Tillstånd, m.m.

Tillståndsplikt

3 § Elektroniska pengar får ges ut endast efter tillstånd av Finansinspektionen, om inte annat följer av 4 eller 5 §.

Tillstånd får ges till ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening.

Undantag från tillståndsplikt, m.m.

4 § Tillstånd att ge ut elektroniska pengar behövs inte för

1. banker och kreditmarknadsföretag enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. statliga och kommunala myndigheter, när de ägnar sig åt myndighetsutövning,

3. utländska fysiska och juridiska personer samt myndigheter inom EES, motsvarande dem i 1–2 med undantag av sådana fysiska eller juridiska personer som har undantagits från tillståndsplikt enligt nationella bestämmelser som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG,

4. Europeiska centralbanken och nationella centralbanker i andra EES-länder, när de inte agerar i egenskap av monetär eller offentlig myndighet,

5. postgiroinstitut inom EES som enligt nationell lagstiftning har rätt att ge ut elektroniska pengar, och

6. filialer till kreditinstitut från länder utanför EES.

Särskilda bestämmelser om utländska företag finns i 26 §.

5 § En juridisk person får ansöka hos Finansinspektionen om att undantas från tillståndsplikt enligt 3 §. Inspektionen ska besluta om undantag om

1. motsvarande förutsättningar som anges i 2 kap. 3 § första stycket 2–5 lagen (2010:751) om betaltjänster är uppfyllda, och

2. den planerade verksamheten har sådan begränsad omfattning att genomsnittligt utestående skulder hänförliga till elektroniska pengar aldrig överstiger fem miljoner euro.

6 § Finansinspektionen ska registrera dem som har beviljats undantag enligt 5 § (registrerade utgivare). En registrerad utgivare ska underrätta Finansinspektionen om sådana förändringar som påverkar dennes möjlighet att uppfylla villkoren för undantag enligt 5 §.

7 § En registrerad utgivare som inte längre uppfyller villkoren i 5 § ska ansöka om tillstånd enligt 3 §. Ansökan ska göras inom 30 dagar från den dag då villkoren inte längre uppfylldes.

En registrerad utgivare ska avföras ur registret om utgivaren anmäler att den inte längre ger ut elektroniska pengar eller om det på annat sätt framgår att utgivarens verksamhet har upphört.

Prövning av en ansökan om tillstånd och förutsättningar för tillstånd

8 § Vid prövningen av en ansökan om tillstånd att ge ut elektroniska pengar ska bestämmelserna i 2 kap. 6, 7 och 9 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster tillämpas på motsvarande sätt.

Institut för elektroniska pengars och registrerade utgivares rörelse, m.m.*Startkapital*

9 § Ett institut för elektroniska pengar ska när det påbörjar sin verksamhet ha ett startkapital som vid tiden för beslut om tillstånd motsvarar minst 350 000 euro.

Kapitalkrav

10 § Ett institut för elektroniska pengar ska vid varje tidpunkt ha en kapitalbas som motsvarar minsta av startkapitalet enligt 9 § eller ett kapitalkrav beräknat enligt 11 §. Betalningsinstitutets kapitalbas får inte underskrida det högsta av dessa två belopp.

Vid beräkningen av kapitalbasen och dess sammansättning gäller 3 kap. lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar och de föreskrifter som meddelats med stöd av 13 kap. 1 § 6 samma lag.

Ett institut för elektroniska pengar som tillhör samma grupp som ett annat institut för elektroniska pengar, eller ett betalningsinstitut, kreditinstitut, värdepappersföretag, fondbolag eller försäkringsföretag får inte vid beräkning av kapitalbasen ta med sådana poster som ingår i beräkningen av något av dessa företags kapitalbas.

För ett institut för elektroniska pengar som har bytt redovisningsvaluta gäller att kapitalbasen inte får understiga det

högsta av de belopp som följer av 6 och 7 §§ lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag.

11 § Kapitalkravet enligt 10 § uppgår till två procent av genomsnittet av det sammanlagda belopp av skulder hänförliga till elektroniska pengar som getts ut vid utgången av varje kalenderdag under de sex föregående kalendermånaderna, beräknat den första kalenderdagen i varje kalendermånad och tillämpat för denna kalendermånad. Om ett institut för elektroniska pengar tillhandahåller betaltjänster som inte är knutna till utgivning av elektroniska pengar ska institutet dessutom beräkna ett kapitalkrav för den verksamheten enligt 3 kap. 3 § lagen (2010:751) om betaltjänster.

På grundval av en utvärdering av institutet för elektroniska pengars riskhanteringsprocesser och interna kontrollmekanismer får Finansinspektionen besluta att kapitalkravet enligt 10 § ska höjas eller sänkas. Höjningen eller sänkningen får inte överstiga 20 procent av detta belopp.

Prövning av ägares lämplighet

12 § Bestämmelserna om ägarprövning i kreditinstitut i 14 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska tillämpas även beträffande institut för elektroniska pengar.

Närliggande verksamhet och annan verksamhet

13 § Utöver att ge ut elektroniska pengar får ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare tillhandahålla närliggande tjänster, betaltjänster och till dem närliggande tjänster samt annan verksamhet.

Finansinspektionen får förbjuda ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare att driva annan verksamhet. Ett sådant beslut får meddelas om verksamheten försämrar eller

kan komma att försämra den finansiella sundheten i institutet för elektroniska pengar eller den registrerade utgivaren eller Finansinspektionens möjligheter att utöva tillsyn över institutet eller den registrerade utgivaren.

Inlåning och kreditgivning

14 § Ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare får inte i sin verksamhet med betaltjänster eller utgivning av elektroniska pengar

1. ta emot insättningar eller andra återbetalningspliktiga medel från allmänheten, eller

2. erbjuda andra konton än betalkonton som uteslutande används för betalningstransaktioner.

Ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare får i sin verksamhet med betaltjänster bevilja kredit för sådana betaltjänster som avses i 1 kap. 2 § 2, 3, 4 och 6 lagen (2010:751) om betaltjänster om

1. krediten endast utnyttjas i samband med genomförande av en betalningstransaktion,

2. krediten inte beviljas ur medel som innehas för att genomföra en betalningstransaktion eller ur medel som erhållits i utbyte mot elektroniska pengar, och

3. kredit som utnyttjas vid betalning med betalningsinstrument, som lämnats inom ramen för gränsöverskridande verksamhet inom EES, återbetalas inom 12 månader.

Institut för elektroniska pengar får bevilja kredit enligt andra stycket endast om institutets kapitalbas är tillfredsställande med hänsyn till det totala kreditbeloppet.

Skyddskrav m.m.

15 § Ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare ska vidta åtgärder för att skydda de medel som har tagits emot i utbyte mot utgivna elektroniska pengar. Sådana medel ska

1. hållas avskilda från institutets eller den registrerade utgivarens egna tillgångar och medel som innehas för annans räkning än innehavaren av de elektroniska pengarna, eller

2. omfattas av en försäkring eller garanti som ger samma skydd för innehavaren av de elektroniska pengarna som om medlen hållits avskilda enligt 1.

Medel för genomförande av transaktioner enligt första stycket 1, som fortfarande innehas av institutet för elektroniska pengar eller den registrerade utgivaren vid slutet av bankdagen efter den dag då medlen mottogs, ska avskiljas på ett särskilt konto hos en svensk bank, ett svenskt kreditmarknadsföretag eller ett utländskt bank- eller kreditföretag eller investeras i likvida tillgångar med låg risk.

Medel som erhålls i form av en betalning via ett betalningsinstrument behöver inte skyddas förrän de har krediterats ett betalkonto hos ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare, eller på annat sätt gjorts tillgängliga för ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare. Medlen ska dock skyddas senast fem bankdagar efter det att de elektroniska pengarna som betalningen avsåg gavs ut.

Institut för elektroniska pengar eller registrerade utgivare som tillhandahåller betaltjänster som inte är knutna till utgivning av elektroniska pengar ska för den verksamheten tillämpa bestämmelserna om skyddskrav i 3 kap. 7 § lagen (2010:751) om betaltjänster.

16 § Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska informera Finansinspektionen i förväg om alla väsentliga förändringar i åtgärder för att skydda medel som erhållits i utbyte mot utgivna elektroniska pengar.

Bevarande av uppgifter

17 § Bestämmelserna i 3 kap. 8 § lagen (2010:751) om betaltjänster, om bevarande av uppgifter, ska tillämpas på motsvarande sätt på institut för elektroniska pengar.

Revision, redovisning m.m.

18 § Bestämmelserna i 3 kap. 9 och 10 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster, om revision och redovisning m.m. ska tillämpas på motsvarande sätt på institut för elektroniska pengar.

Huvudkontor och hemvist

19 § Ett institut för elektroniska pengar och en registrerad utgivare som är en juridisk person ska ha sitt huvudkontor i Sverige.

Tystnadsplikt

20 § Den som är eller har varit knuten till ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare som anställd eller uppdragstagare får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon i anställningen eller under uppdraget i verksamheten med utgivning av elektroniska pengar eller betaltjänster har fått veta om enskildas förhållanden till institutet eller utgivaren.

Ansvar enligt 20 kap. 3 § brottsbalken ska inte följa för den som bryter mot förbudet.

I det allmännas verksamhet tillämpas i stället bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

I 6 kap. 9 § lagen (2010:751) om betaltjänster finns särskilda bestämmelser om tystnadsplikt vid behandling av personuppgifter i register som förs av en betaltjänstleverantör eller av

den som ansvarar för ett betalningssystem enligt 6 kap. 1 § lagen (2010:751) om betaltjänster.

I 5 a § kreditupplysningslagen (1973:1173) finns bestämmelser om att det som gäller om tystnadsplikt enligt första stycket inte hindrar att uppgifter i vissa fall utväxlas för kreditupplysningsändamål.

Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

21 § Bestämmelser om skyldighet för de som ger ut elektroniska pengar att medverka till att förhindra penningtvätt och finansiering av terrorism finns i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism.

Upplysningskyldighet

22 § Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare är skyldiga att lämna ut sådana uppgifter som avses i 20 § första stycket, om det under en utredning enligt bestämmelserna om förundersökning i brottmål begärs av undersökningsledare eller om det i ett ärende om rättslig hjälp i brottmål på framställning av en annan stat eller en mellanfolklig domstol begärs av åklagare.

Meddelandeförbud

23 § Den undersökningsledare eller åklagare som begär uppgifter enligt 22 § får besluta att institutet för elektroniska pengar eller den registrerade utgivaren samt dess styrelseledamöter och anställda inte får röja för kunden eller för någon utomstående att uppgifter har lämnats enligt 22 § eller att det pågår en förundersökning eller ett ärende om rättslig hjälp i brottmål.

Ett sådant förbud får meddelas om det krävs för att en utredning om brott inte ska äventyras eller för att uppfylla en internationell överenskommelse som är bindande för Sverige.

Förbudet ska vara tidsbegränsat, med möjlighet till förlängning, och får inte avse längre tid än vad som är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet. I ett ärende om rättslig hjälp i brottmål får dock förbudet tidsbegränsas bara om den stat eller mellanfolkliga domstol som ansökt om rättslig hjälp samtycker till detta.

Om ett förbud inte längre är motiverat med hänsyn till syftet med förbudet ska undersökningsledaren eller åklagaren besluta att förbudet ska upphöra.

Ansvarsbestämmelse

24 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av grov oaktsamhet bryter mot ett meddelandeförbud enligt 23 §.

Ombud, filialer och uppdragsavtal

25 § Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare får inte ge ut elektroniska pengar via ombud.

Bestämmelserna i 3 kap. 17 och 18 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster om tillhandahållande av betaltjänster genom ombud ska tillämpas på motsvarande sätt beträffande institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare. Detsamma ska gälla för inlösen och distribution av elektroniska pengar genom en fysisk eller juridisk person som agerar som ombud för ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare.

Bestämmelserna i 3 kap. 28 § lagen (2010:751) om betaltjänster om uppdragsavtal ska tillämpas på motsvarande sätt beträffande institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare.

Gränsöverskridande verksamhet

26 § När en utgivare av elektroniska pengar bedriver verksamhet enligt denna lag i ett annat land inom EES, är bestämmelserna i 3 kap. 19–22 och 25 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster tillämpliga på den verksamheten.

En utgivare av elektroniska pengar får, om de förutsättningar som anges i 3 kap. 23 § lagen (2010:751) om betaltjänster är uppfyllda, inrätta en filial i ett land utanför EES.

Ett utländskt företag som hör hemma inom EES och som i hemlandet har tillstånd att ge ut elektroniska pengar får bedriva sådan verksamhet i Sverige under de förutsättningar som anges i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster.

Ett annat utländskt företag än ett sådant som avses i tredje stycket får ges tillstånd att ge ut elektroniska pengar från filial i Sverige. Tillstånd får ges endast om

1. företaget ger ut elektroniska pengar i det land där det har sitt säte och i det landet står under betryggande tillsyn av en behörig myndighet som har medgett att företaget etablerar sig i Sverige, och

2. det finns skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas på ett sätt som är förenligt med 8–11 §§.

Bestämmelser om elektroniska pengar*Utgivning av elektroniska pengar*

27 § Elektroniska pengar ska ges ut till samma belopp som de medel som mottagits. Utgivning ska ske utan dröjsmål.

Inlösen

28 § En utgivare av elektroniska pengar ska på begäran av en innehavare när som helst och till det nominella beloppet lösa in

penningvärde som motsvarar ett innehav av utestående elektroniska pengar.

Begärs inlösen den dag då avtalet med utgivaren upphör och upp till ett år efter den dagen ska hela penningvärdet lösas in. Hela penningvärdet ska också lösas in om ett institut för elektroniska pengar bedriver sådan verksamhet som anges i 13 § första stycket och det inte är känt till vilken del medlen ska användas som elektroniska pengar.

29 § I avtalet mellan utgivaren av elektroniska pengar och innehavaren av elektroniska pengar ska villkoren för inlösen och eventuella avgifter i samband därmed anges tydligt och väl synligt. Innehavaren av de elektroniska pengarna ska ha underrättats om dessa villkor för att han eller hon ska bli bunden av ett avtal eller ett erbjudande.

30 § Vid inlösen får en utgivare ta ut en avgift endast om detta anges i avtalet i enlighet med 29 § och avgiften motsvarar skäligen kostnader för utgivaren för att genomföra transaktionen.

Om inlösen sker efter att ett avtal enligt 29 § upphört att gälla får utgivaren ta ut avgift endast om det förflutit mer än ett år från det att avtalet upphörde.

En utgivare av elektroniska pengar får inte avtala om villkor som avviker från första eller andra stycket med den som är konsument.

Ränta

31 § En utgivare av elektroniska pengar får inte bevilja ränta eller andra förmåner beträffande elektroniska pengar för en period under vilken en betaltjänstanvändare innehar dem.

Tillsyn, avgifter och överklagande

32 § Bestämmelserna i 8 kap. lagen (2010: 751) om betaltjänster, om tillsyn och ingripande mot de som tillhandahåller betaltjänster, ska tillämpas på motsvarande sätt beträffande de som ger ut elektroniska pengar.

Om ett företag som fått tillstånd att ge ut elektroniska pengar från filial i Sverige enligt 26 § fjärde stycket överträder en bestämmelse enligt denna lag, andra författningar som reglerar företagets verksamhet, företagets bolagsordning, stadgar, reglemente eller interna instruktioner som har sin grund i en författning som reglerar företagets verksamhet, eller om företaget på annat sätt visat sig olämpligt att ge ut elektroniska pengar, får Finansinspektionen återkalla tillståndet eller, om det är tillräckligt, meddela varning.

Om ett filialtillstånd återkallas i enlighet med andra stycket tillämpas reglerna i 8 kap. 12 § lagen (2010:751) om betaltjänster. Finansinspektionen ska underrätta behörig myndighet i det land där företaget har sitt säte om åtgärder som har vidtagits med stöd av denna paragraf.

33 § Institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska med avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet.

34 § Ett beslut av Finansinspektionen om att den som bedriver en viss verksamhet ska lämna de uppgifter som behövs för att inspektionen ska kunna bedöma om verksamheten är tillståndspliktig enligt denna lag får inte överklagas.

Andra beslut av Finansinspektionen enligt denna lag får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detta gäller dock inte beslut i ärenden som avses i 20 § första stycket 5 förvaltningslagen (1986:223).

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Finansinspektionen får besluta att ett beslut om förbud, föreläggande eller återkallelse ska gälla omedelbart.

Bemyndiganden

35 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. beräkningen av genomsnittligt utestående skulder enligt 5 §,
2. vad som utgör tillräckliga styr- och kontrollformer vid prövning av en ansökan enligt 8 §,
3. beräkningen av kapitalkrav enligt 10 §,
4. hur institut för elektroniska pengar och registrerade betaltjänstleverantörer ska hantera medel enligt 14 §,
5. hur institut för elektroniska pengar och registrerade utfärdare ska hantera medel enligt 15 § andra stycket som tagits emot i utbyte mot utgivna elektroniska pengar och andra medel som tagits emot för genomförandet av betalningstransaktioner och hur stor andel av medlen hos institut för elektroniska pengar eller registrerade utfärdare som omfattas av skyddskraven enligt 15 § tredje och fjärde stycket,
6. vilka uppgifter som ska anses relevanta enligt 17 §,
7. vad institut för elektroniska pengar och registrerade utfärdare ska iaktta och vilka krav som ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utfärdare ska uppfylla vid uppdragsavtal enligt 25 § tredje stycket,
8. vad en underrättelse till Finansinspektionen till följd av hänvisningen i 12 § och information till inspektionen enligt 16 § ska innehålla,
9. vilka upplysningar ett institut för elektroniska pengar, en registrerad utfärdare eller den eller de som har ansvar för ett betalningssystem ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet, och
10. sådana avgifter som avses i 33 §.

---

1. Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

2. Genom lagen upphävs lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar.

3. Institut för elektroniska pengar som inlett verksamhet med utgivning av elektroniska pengar före den 30 april 2011 får fortsätta med verksamheten utan krav på tillstånd enligt denna lag och utan skyldighet att följa de nya reglerna. Ett sådant institut ska till Finansinspektionen lämna den information som behövs så att inspektionen senast den 30 oktober 2011 kan bedöma om institutet uppfyller kraven i denna lag och, om kraven inte uppfylls, vilka åtgärder som krävs för att se till att de uppfylls eller om det är lämpligt att återkalla tillståndet. Uppfyller institutet kraven ska det beviljas tillstånd och vara skyldigt att följa denna lag.

4. Om Finansinspektionen bedömer att förutsättningarna för tillstånd enligt denna lag är uppfyllda för ett institut för elektroniska pengar som inlett verksamhet med utgivning av elektroniska pengar före den 30 april 2011 ska Finansinspektionen meddela tillstånd oavsett om den juridiska personen har ansökt om tillstånd eller inte. Finansinspektionen ska informera den berörda juridiska personen innan tillstånd meddelas.

5. Institut för elektroniska pengar som inlett verksamhet med utgivning av elektroniska pengar före den 30 april 2011 och som inte senast den 30 oktober 2011 uppfyller kraven i denna lag ska förbjudas att ge ut elektroniska pengar.

6. Den som före den 30 april 2011 medgetts undantag av Finansinspektionen enligt 2 kap. 6 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar och inom samma tid inlett sådan verksamhet får till och med den 30 april 2012 fortsätta denna verksamhet inom Sverige i enlighet med lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar utan att behöva ansöka om tillstånd och utan att i övrigt behöva följa denna lag. Den som medgetts undantag och inte senast den 30 april 2012 uppfyller kraven i denna lag ska förbjudas att ge ut elektroniska pengar.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 1 § lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

1 §¹

En medlem som har avgått har rätt att sex månader efter avgången få ut sina inbetalda eller genom insatsemission tillgodoförda medlemsinsatser. Beloppet får dock inte överstiga vad som belöper på honom eller henne i förhållande till övriga medlemmar av föreningens egna kapital enligt den balansräkning som hänför sig till tiden för avgången. Vid beräkningen av föreningens egna kapital ska bortses från reservfonden, uppskrivningsfonden och förlagsinsatserna. I en kreditmarknadsförening får utbetalningar av insatsbelopp dock ske tidigast sex månader efter medlemmens avgång och verkställas bara en gång per kvartal och efter Finansinspek-

En medlem som har avgått har rätt att sex månader efter avgången få ut sina inbetalda eller genom insatsemission tillgodoförda medlemsinsatser. Beloppet får dock inte överstiga vad som belöper på honom eller henne i förhållande till övriga medlemmar av föreningens egna kapital enligt den balansräkning som hänför sig till tiden för avgången. Vid beräkningen av föreningens egna kapital ska bortses från reservfonden, uppskrivningsfonden och förlagsinsatserna. I en kreditmarknadsförening får utbetalningar av insatsbelopp dock ske tidigast sex månader efter medlemmens avgång och verkställas bara en gång per kvartal och efter Finansinspek-

---

¹ Senaste lydelse 2008:3.

tionens tillstånd. Ett insatsbelopp i ett institut för elektroniska pengar får betalas ut bara när det kan ske med hänsyn till bestämmelserna i lagen (2002:149) om *utgivning av* elektroniska pengar.

tionens tillstånd. Ett insatsbelopp i ett institut för elektroniska pengar får betalas ut bara när det kan ske med hänsyn till bestämmelserna i lagen (2010:000) om elektroniska pengar.

Den avgångne har vidare rätt att i samma ordning som övriga medlemmar få ut vad som belöper på honom eller henne av beslutad vinstutdelning.

Går föreningen i likvidation inom sex månader från avgången eller meddelas inom samma tid beslut om att försätta föreningen i konkurs, ska den avgångnes rätt att få ut medlemsinsatser bedömas enligt grunderna för reglerna om skifte av föreningens tillgångar.

En medlems rätt enligt första–tredje styckena får begränsas i stadgarna. Detta gäller dock inte i sådana fall som avses i 7 kap. 15 § tredje stycket eller 12 kap. 20 §.

I fall som avses i första stycket fjärde meningen ska Finansinspektionen ge tillstånd till utbetalning, om inte kreditmarknadsföreningens förmåga att fullgöra sina förpliktelser äventyras.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011

2.3 Förslag till lag om ändring i konkurslagen (1987:672)

Härigenom föreskrivs att 7 kap. 2 § konkurslagen (1987:672) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap. 2 §¹

Förvaltare utses av rätten. Rätten bestämmer också antalet förvaltare.

Flera än en förvaltare får utses om det med hänsyn till boets omfattning och beskaffenhet är behövt att förvaltningen delas eller att den handhas odelad av flera. Om en förvaltare är jävig men det med hänsyn till förhållandena i konkursen är olämpligt att entlediga honom, får rätten utse någon annan att sköta förvaltningen i den del förvaltaren är jävig.

Om boets förvaltning skall vara delad, skall en förvaltare utses för varje del av förvaltningen. Rätten bestämmer efter vilka grunder delningen skall ske.

Särskilda bestämmelser om att ett allmänt ombud skall delta i konkursförvaltningen finns i försäkringsrörelselagen (1982:713), *lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar* och *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse*.

Särskilda bestämmelser om att ett allmänt ombud skall delta i konkursförvaltningen finns i försäkringsrörelselagen (1982:713) och *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse*.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

---

¹ Senaste lydelse 2004:306.

2.4 Förslag till lag om ändring i lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (1992:160) om utländska filialer m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Om rätt för vissa utländska företag att driva verksamhet i Sverige finns särskilda bestämmelser, nämligen

1. för kreditinstitut 4 kap. 1, 2 och 4–6 §§ lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. för värdepappersföretag 4 kap. 1 och 4 §§ lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

3. för finansiella institut 4 kap. 3 § lagen om bank- och finansieringsrörelse,

4. för utländska försäkringsgivare lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige,

5. för börser och clearingorganisationer 12 kap. 9 § och 19 kap. 12 § lagen om värdepappersmarknaden,

6. för centrala värdepappersförvarare 2 kap. 6 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,

7. för förvaltningsbolag och fondföretag 1 kap. 6–11 §§ lagen (2004:46) om investeringsfonder,

8. för utgivare av elektroniska pengar 2 kap. 8 § samt 5 kap. 6 och 7 §§ lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar, 8. för utgivare av elektroniska pengar 4 och 26 §§ lagen (2010:000) om elektroniska pengar,

---

¹ Senaste lydelse 2010:846.

9. för företag som driver inlåningsverksamhet 2 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
10. för utländska försäkringsförmedlare 3 kap. lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, och
11. för företag som tillhandahåller betaltjänster 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

2.5 Förslag till lag om ändring i lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 1 och 2 §§, 5 kap. 4 § och 8 kap. 1 § lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §¹

Denna lag är tillämplig på kreditinstitut, värdepappersbolag och betalningsinstitut. Med kreditinstitut avses bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, kreditmarknadsföretag (kreditmarknadsbolag respektive kreditmarknadsföreningar), *institut för elektroniska pengar*, Sveriges allmänna hypoteksbank och Svenska skeppshypotekskassan. Med värdepappersbolag avses det som sägs i 1 kap. 5 § 26 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Med betalningsinstitut avses det som sägs i 1 kap. 4 § 5 lagen (2010:751) om betaltjänster. Denna lag är dock inte tillämplig på

Denna lag är tillämplig på kreditinstitut, värdepappersbolag och betalningsinstitut. Med kreditinstitut avses bankaktiebolag, sparbanker, medlemsbanker, kreditmarknadsföretag (kreditmarknadsbolag respektive kreditmarknadsföreningar), Sveriges allmänna hypoteksbank och Svenska skeppshypotekskassan. Med värdepappersbolag avses det som sägs i 1 kap. 5 § 26 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden. Med betalningsinstitut avses det som sägs i 1 kap. 4 § 5 lagen (2010:751) om betaltjänster. Denna lag är dock inte tillämplig på betalningsinstitut som huvudsakligen ägnar sig åt

---

¹ Senaste lydelse 2010:847.

betalningsinstitut som annan verksamhet än att huvudsakligen ägnar sig åt tillhandahålla betaltjänster. annan verksamhet än att tillhandahålla betaltjänster.

Bestämmelserna om koncernredovisning i 7 kap. ska tillämpas på finansiella holdingföretag som uteslutande eller huvudsakligen förvaltar andelar i dotterföretag som är kreditinstitut eller värdepappersbolag eller utländska företag av motsvarande slag. Med finansiellt holdingföretag avses ett aktiebolag, ett handelsbolag eller en ekonomisk förening vars verksamhet uteslutande eller så gott som uteslutande består i att i vinstsyfte förvärva och förvalta andelar i dotterföretag.

2 §²

När det i denna lag hänvisas till en bestämmelse i årsredovisningslagen (1995:1554) skall bestämmelsen tillämpas utan hinder av att den anges gälla för aktiebolag, om inte annat särskilt föreskrivs.

Bestämmelser i årsredovisningslagen som skall tillämpas på större företag och större koncerner skall tillämpas på kreditinstitut och värdepappersbolag som omfattas av denna lag, om inte annat särskilt föreskrivs.

Bestämmelser i årsredovisningslagen som gäller ekonomiska föreningar skall tillämpas på medlemsbanker, kreditmarknadsföreningar och institut för elektroniska pengar som är ekonomiska föreningar, om inte annat särskilt föreskrivs.

Bestämmelser i årsredovisningslagen som gäller ekonomiska föreningar skall tillämpas på medlemsbanker och kreditmarknadsföreningar som är ekonomiska föreningar, om inte annat särskilt föreskrivs.

Om bestämmelsen i årsredovisningslagen hänvisar till en annan bestämmelse i årsredovisningslagen eller till årsredovisningslagen i dess helhet, skall även hänvisningen

---

² Senaste lydelse 2006:872.

tillämpas, om inte annat följer av bestämmelserna i denna lag eller i föreskrifter som meddelats med stöd av denna lag.

5 kap.

4 §³

Utöver vad som följer av 1 § skall följande uppgifter lämnas om skulder och eget kapital:

1. För varje efterställd skuld som uppgår till mer än tio procent av samtliga efterställda skulder, skall uppgift lämnas om lånebelopp, lånevaluta, räntesats, förfallodag, omständigheter som kan medföra förtida återbetalning, efterställningsvillkoren samt förutsättningar och villkor för betalning på förfallodagen eller för konvertering. Vidare skall sammanfattande upplysningar lämnas om vilka regler som gäller för övriga efterställda skulder.

2. Större belopp i posten Övriga skulder (post 4) skall specificeras till sin storlek och art.

3. I bankaktiebolag och andra aktiebolag som omfattas av denna lag skall eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp Aktiekapital, Uppskrivningsfond, Reservfond och Kapitalandelsfond. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

4. I sparbank skall eget kapital delas upp i fonder och vinst eller förlust för räkenskapsåret. Med fonder avses Grundfond, Uppskrivningsfond, Reservfond, Kapitalandelsfond, Fond för verkligt värde samt Garantifond. Benämningen fond får inte användas för annat belopp i balansräkningen. Förlust för räkenskapsåret tas upp som avdragspost.

5. I medlemsbank, kredit- och kreditmarknadsförening ska eget kapital delas upp i bundet
 5. I medlemsbank och kreditmarknadsförening ska eget kapital delas upp i bundet

³ Senaste lydels 2005:557.

en ekonomisk förening skall eget kapital och fritt eget kapital delas upp i bundet eget kapital och fritt eget kapital eller ansamlad förlust. Under bundet eget kapital skall tas upp Insatskapital, Uppskrivningsfond, Reservfond och Kapitalandelsfond. Medlemsinsatser och förlagsinsatser skall redovisas var för sig. Under fritt eget kapital skall tas upp fria fonder, var för sig, balanserad vinst eller förlust samt vinst eller förlust för räkenskapsåret. Balanserad förlust och förlust för räkenskapsåret tas därvid upp som avdragsposter.

6. Aktiebolag, medlemsbanker och ekonomiska föreningar som omfattas av denna lag skall lämna närmare upplysningar om det belopp av fritt eget kapital som inte kan anses utdelningsbart med hänsyn till tillämpliga bestämmelser om kapitalskydd enligt rörelselagarna för kreditinstitut och värdepappersbolag, samt om de förhållanden som motiverar bedömningen.

7. Om en sparbank har bidrag till garantifonden i annan valuta än i redovisningsvalutan, skall dessa räknas om enligt växelkursen på balansdagen. Skillnaden mellan det omräknade beloppet och motsvarande belopp vid räkenskapsårets ingång, skall föras mot Andra fonder.

8 kap.**1 §⁴**

Bolagsverket är registreringsmyndighet för företag som omfattas av denna lag.

För andra företag som avses i denna lag än banker och hypoteksinstitut skall 8 kap. årsredovisningslagen (1995:1554) tillämpas, i stället för 2–8 §§ nedan, med följande avvikelser:

<p>Vid tillämpningen av 8 kap. 3 § och 4 § första och tredje styckena årsredovisningslagen om offentliggörande skall kreditmarknadsföreningar och institut för elektroniska pengar omfattas av bestämmelserna för aktiebolag.</p>	<p>Vid tillämpningen av 8 kap. 3 § och 4 § första och tredje styckena årsredovisningslagen om offentliggörande ska kreditmarknadsföreningar omfattas av bestämmelserna för aktiebolag.</p>
---	--

<p>Vid tillämpningen av 8 kap. 6 § årsredovisningslagen om förseningsavgifter skall kreditmarknadsföretag, värdepappersbolag och institut för elektroniska pengar alltid anses som publika företag.</p>	<p>Vid tillämpningen av 8 kap. 6 § årsredovisningslagen om förseningsavgifter ska kreditmarknadsföretag och värdepappersbolag alltid anses som publika företag.</p>
---	---

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

---

⁴ Senaste lydelse 2006:488.

2.6 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:35) om byta av redovisningsvaluta i finansiella företag

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

I denna lag avses med

försäkringsbolag: försäkringsaktiebolag och ömsesidigt försäkringsbolag som omfattas av försäkringsrörelselagen (1982:713),

understödsförening: förening som avses i 1 kap. 1 § lagen (1972:262) om understödsföreningar,

3. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 11 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och institut för elektroniska pengar enligt 1 kap. 2 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar,

3. kreditinstitut: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 11 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

finansiellt företag: de företag som anges i 1–3 samt

a. värdepappersbolag enligt 1 kap. 5 § 26 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

b. fondbolag enligt 1 kap. 1 § första stycket 7 lagen (2004:46) om investeringsfonder,

c. börs enligt 1 kap. 5 § 3 lagen om värdepappersmarknaden,

---

¹ Senaste lydelse 2008:279.

d. svensk clearingorganisation enligt 1 kap. 5 § 5 lagen om värdepappersmarknaden, och

e. central värdepappersförvarare enligt 1 kap. 3 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,

3. *finansiell företagsgrupp*: grupp av företag som avses i 9 kap. 1 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar eller annan grupp av företag på vilka, enligt föreskrift meddelad med stöd av 13 kap. 1 § 33 samma lag, bestämmelserna om finansiell företagsgrupp ska tillämpas, och

4. *koncern*: detsamma som i 1 kap. 11 och 12 §§ aktiebolagslagen (2005:551), varvid det som sägs om moderbolag tillämpas även på andra juridiska personer än aktiebolag.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål

Härigenom föreskrivs att 5 kap. 10 § lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

10 §¹

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i 26 j § lagen (1972:262) om understödsföreningar, 7 a kap. 10 a § försäkringsrörelselagen (1982:713), 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, 4 kap. 5 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar, 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om investeringsfonder, 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, 10 kap. 18 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar och 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappers-

Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns i 26 j § lagen (1972:262) om understödsföreningar, 7 a kap. 10 a § försäkringsrörelselagen (1982:713), 8 kap. 2 a § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, 2 kap. 20 § lagen (2004:46) om investeringsfonder, 1 kap. 11 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, 6 kap. 8 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, 10 kap. 18 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar, 1 kap. 12 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster och 22 § lagen (2010:00) om elektroniska

---

¹ Senaste lydelse 2007:557.

marknaden.

pengar.

I de lagar som anges i första stycket finns även bestämmelser om meddelandeförbud och ansvarsbestämmelser för den som bryter mot ett sådant förbud.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

2.8 Förslag till lag om ändring i lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster

Härigenom föreskrivs att 6 § lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §¹

Bestämmelserna i 3–5 §§ är inte tillämpliga på

1. tillåtligheten av marknadsföring genom icke begärd e-post,
2. utgivning av elektroniska pengar av sådana aktiebolag eller ekonomiska föreningar som enligt 2 kap. 6 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar undantagits från den lagens bestämmelser,
2. utgivning av elektroniska pengar av sådana aktiebolag eller ekonomiska föreningar som enligt 5 § lagen (2010:000) om elektroniska pengar undantagits från den lagens bestämmelser,

3. reklam för fondandelar enligt artikel 44.2 i rådets direktiv 85/611/EEG av den 20 december 1985 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/18/EG,

4. sådana krav för försäkringsverksamhet genom sekundäretablering eller gränsöverskridande verksamhet som avses i avdelning IV i rådets direktiv 92/49/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser annan direkt försäkring än livförsäkring samt om ändring av

---

¹ Senaste lydelse 2009:359.

direktiv 73/239/EEG och 88/357/EEG och avsnitt IV i rådets direktiv 92/96/EEG av den 10 november 1992 om samordning av lagar och andra författningar som avser direkt livförsäkring och om ändring av direktiven 79/267/EEG och 90/619/EEG,

5. sådana krav för obligatoriska skadeförsäkringar som avses i artikel 30.2 i rådets direktiv 92/49/EEG,

6. avtalsförpliktelser vid konsumentavtal,

7. upphovsrätt och närstående rättigheter, skydd för kretsmönster för halvledarprodukter och industriellt rättsskydd, eller

8. formkrav för avtal som skapar eller överför rättigheter i fast egendom.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

2.9 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 5 §, 2 kap. 2 § och 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

5 §¹

I denna lag betyder

1. *anknutet företag*: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller driva annan liknande verksamhet som har samband med den huvudsakliga verksamheten i ett eller flera kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländska företag,

2. *bank*: bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank,

3. *bankaktiebolag*: ett aktiebolag som har fått tillstånd att driva bankrörelse,

4. *behörig myndighet*: en utländsk myndighet som har behörighet att utöva tillsyn över utländska kreditinstitut,

5. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

1. *anknutet företag*: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller driva annan liknande verksamhet som har samband med den huvudsakliga verksamheten i ett eller flera kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländska företag,

---

¹ Senaste lydelse 2009:361.

6. *filial*: ett avdelningskontor med självständig förvaltning, varvid även ett utländskt kreditinstituts etablering av flera driftställen ska anses som en enda filial,

7. *finansiellt institut*: ett företag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, *institut för elektroniska pengar* eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att

a) förvärva eller inneha aktier eller andelar,

b) driva värdepappersrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, eller

c) driva en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2–10 och 12 utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 §,

8. *hemland*: det land där ett företag har fått tillstånd till rörelse som avses i denna lag,

9. *kapitalbas*: detsamma som i 3 kap. lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar,

10. *kreditinstitut*: bank och kreditmarknadsföretag,

11. *kreditmarknadsbolag*: ett aktiebolag om har fått tillstånd att driva finansieringsrörelse,

12. *kreditmarknadsförening*: en ekonomisk förening som har fått tillstånd att driva finansieringsrörelse,

13. *kreditmarknadsföretag*: kreditmarknadsbolag och kreditmarknadsförening,

14. *kvalificerat innehav*: ett direkt eller indirekt ägande i ett företag, om innehavet beräknat på det sätt som anges i 5 a § representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget,

15. *medlemsbank*: en ekonomisk förening som avses i lagen (1995:1570) om medlemsbanker,

16. *sparbank*: ett företag som avses i sparbankslagen (1987:619),

17. *startkapital*: det kapital som definieras i artikel 57 a och b i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/44/EG,

18. *utländskt bankföretag*: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva bankrörelse,

19. *utländskt kreditföretag*: ett utländskt företag som i hemlandet har tillstånd att driva finansieringsrörelse, och

20. *utländskt kreditinstitut*: ett utländskt bankföretag och ett utländskt kreditföretag.

2 kap.

2 §²

Tillstånd att driva bankrörelse behövs inte för

1. utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2002:149) om *utgivning av* elektroniska pengar, eller

2. tillhandahållande av betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster.

7 kap.

1 §³

Ett kreditinstitut får driva bara finansiell verksamhet och verksamhet som har ett naturligt samband med den.

Ett kreditinstitut får i sin verksamhet, bland annat

---

² Senaste lydelse 2010:760.

³ Senaste lydelse 2007:563.

1. låna upp medel, till exempel genom att ta emot inlåning från allmänheten eller ge ut obligationer eller andra jämförbara fordringsrätter,

2. lämna och förmedla kredit, till exempel i form av konsumentkredit och kredit mot panträtt i fast egendom eller fordringar,

3. medverka vid finansiering, till exempel genom att förvärva fordringar och upplåta lös egendom till nyttjande (leasing),

4. tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster,

5. tillhandahålla betalningsmedel,

6. ikläda sig garantiförbindelser och göra liknande åtaganden,

7. medverka vid värdepappersemissioner,

8. lämna ekonomisk rådgivning,

9. förvara värdepapper,

10. driva rembursverksamhet,

11. tillhandahålla värdefackstjänster,

12. driva valutahandel,

13. driva värdepappersrörelse under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, *samt*

14. lämna kreditupplysning under de förutsättningar som föreskrivs i kreditupplysningslagen (1973:1173).

13. driva värdepappersrörelse under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

14. lämna kreditupplysning under de förutsättningar som föreskrivs i kreditupplysningslagen (1973:1173), *samt*

15. ge ut elektroniska pengar.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

2.10 Förslag till lag om ändring i lagen (2004:575) om europabolag¹

Härigenom föreskrivs att 23 § tredje stycket lagen (2004:575) om europabolag ska upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

---

¹ Senaste lydelse av 23 § 2006:598.

2.11 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat ska ha följande lydelse.

1 kap. 3 §¹

I denna lag betyder

1. *anknutet företag*: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet är att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller driva annan liknande verksamhet som har samband med den huvudsakliga verksamheten i ett eller flera kreditinstitut, värdepappersbolag eller motsvarande utländska företag,

2. *behörig myndighet*: Finansinspektionen eller någon annan myndighet inom EES som utövar tillsyn, individuellt eller på gruppnivå, över ett reglerat företag med huvudkontor inom EES,

3. *blandat finansiellt holdingföretag*: ett moderföretag som inte är ett reglerat företag och som tillsammans med sina dotterföretag, varav minst ett är ett reglerat företag med huvudkontor inom EES, och andra företag utgör ett finansiellt konglomerat,

4. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

5. *finansiellt institut*: ett företag som inte är ett kreditinstitut, värdepappersbolag eller fondbolag eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verk-

5. *finansiellt institut*: ett företag som inte är ett kreditinstitut, värdepappersbolag eller fondbolag eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verk-

---

¹ Senaste lydelse 2007:569.

samhet är att

- a) förvärva aktier eller andelar,
- b) driva en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2-10 och 12 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § samma lag, eller

c) driva värdepappersrörelse enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

samhet är att

- b) driva en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2-10, 12 och 15 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § samma lag, eller

d) ge ut elektroniska pengar enligt lagen (2010:00) om utgivning av elektroniska pengar.

6. *finansiell sektor*: ett eller flera av följande företag

a) kreditinstitut, värdepappersbolag, fondbolag eller motsvarande utländska företag samt finansiella institut och anknutna företag (bank- och värdepapperssektorn),

b) försäkringsföretag, utländska direktförsäkringsföretag, utländska återförsäkringsföretag och försäkringsholdingföretag (försäkringssektorn), och

c) blandade finansiella holdingföretag,

7. *fondbolag*: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder,

8. *försäkringsföretag*: en understödsförening enligt lagen (1972:262) om understödsföreningar eller ett försäkringsbolag enligt försäkringsrörelselagen (1982:713),

9. *försäkringsholdingföretag*: ett moderföretag som inte är ett försäkringsföretag, ett utländskt direktförsäkringsföretag, ett utländskt återförsäkringsföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag och vars huvudsakliga verksamhet är att förvärva och förvalta andelar i dotterföretag som uteslutande eller huvudsakligen är försäkringsbolag, utländska direktförsäkringsföretag eller utländska återförsäkringsföretag,

10. *institut*: kreditinstitut, värdepappersbolag och fondbolag,

11. *konglomeratdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/87/EG av den 16 december 2002 om extra tillsyn över kreditinstitut, försäkringsföretag och värdepappersföretag i ett finansiellt konglomerat och om ändring av rådets direktiv 73/239/EEG, 79/267/EEG, 92/49/EEG, 92/96/EEG, 93/6/EEG och 93/22/EEG samt Europaparlamentets och rådets direktiv 98/78/EG och 2000/12/EG, ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/1/EG,

12. *kreditinstitut*:

12. *kreditinstitut*: en bank

a) en bank eller ett kreditmarknadsföretag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse, eller

eller ett kreditmarknadsföretag enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse.

b) ett institut för elektroniska pengar enligt lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar,

13. *reglerat företag*:

a) ett institut eller ett motsvarande utländskt företag, eller

b) ett försäkringsföretag eller ett utländskt direktförsäkringsföretag,

14. *relevant behörig myndighet*:

a) en behörig myndighet som ansvarar för tillsynen över en finansiell företagsgrupp, försäkringsgrupp eller en motsvarande utländsk grupp som ingår i ett finansiellt konglomerat,

b) någon annan behörig myndighet än som avses i a som utsetts till samordnare för ett finansiellt konglomerat, eller

c) någon annan behörig myndighet som de myndigheter som avses i a och b kommer överens om är relevant,

15. *samordnare*: den behöriga myndighet som enligt 4 kap. ansvarar för tillsynen över ett finansiellt konglomerat,

16. *sektorsbestämmelser*: de bestämmelser i lag och andra författningar som gäller för den rörelse som drivs av institut och försäkringsföretag,

17. *utländskt återförsäkringsföretag*: ett företag som inte är ett försäkringsföretag eller ett utländskt direktförsäkringsföretag och vars huvudsakliga verksamhet är att försäkra risker som överlåts av försäkringsföretag, utländska direktförsäkringsföretag eller utländska återförsäkringsföretag, och

18. *värdepappersbolag*: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

2.12 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:595) om europakooperativ

Härigenom föreskrivs att 27 § tredje stycket lagen (2006:595) om europakooperativ ska upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

2.13 Förslag till lag om ändring i lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 3 § lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar ska ha följande lydelse.

1 kap.
3 §¹

I denna lag betyder

1. *anknutet företag*: ett svenskt eller utländskt företag vars huvudsakliga verksamhet består i att äga eller förvalta fast egendom, tillhandahålla datatjänster eller driva annan liknande verksamhet som har samband med den huvudsakliga verksamheten i ett eller flera kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländska företag,

2. *behörig myndighet*: Finansinspektionen eller en annan myndighet inom EES som utövar tillsyn över institut, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländska företag,

3. *EES*: Europeiska ekonomiska samarbetsområdet,

4. *exponeringar*: poster som redovisas som tillgång i balansräkningen, derivatavtal som redovisas som skulder eller åtaganden utanför balansräkningen,

5. *finansiellt holdingföretag*: ett finansiellt institut som inte är ett blandat finansiellt holdingföretag enligt 1 kap. 3 § 3 lagen (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat och

a) som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländskt företag, och

---

¹ Senaste lydelse 2009:364.

b) vars dotterföretag uteslutande eller huvudsakligen utgörs av sådana företag som avses i a eller finansiella institut,

6. *finansiellt institut*: ett svenskt eller utländskt företag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländskt företag och vars huvudsakliga verksamhet är att

a) förvärva eller inneha aktier eller andelar,

b) driva en eller flera av de verksamheter som anges i 7 kap. 1 § andra stycket 2-10 och 12 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § samma lag, eller

c) driva värdepappersrörelse utan att vara tillståndspliktigt enligt 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

7. *finansiellt instrument*: ett avtal som ger upphov till en finansiell tillgång för en part samtidigt som en annan part får en finansiell skuld eller utfärdar ett egetkapitalinstrument,,

8. *finansiellt moderholdingföretag inom EES*: ett inom EES etablerat finansiellt holdingföretag, som inte är dotterföretag till ett institut eller ett motsvarande utländskt företag som auktoriserats inom EES eller till ett annat finansiellt holdingföretag som är etablerat inom EES,

9. *holdingföretag med blandad verksamhet*: ett svenskt eller utländskt moderföretag som inte är kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar, motsvarande utländskt företag, finansiellt holdingföretag eller ett blandat finansiellt holdingföretag enligt 1 kap. 3 § 3 lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat, men som har minst ett dotterföretag som är kreditinstitut, värdepappersbolag, institut för elektroniska pengar eller motsvarande utländskt företag,

10. *institut*: kreditinstitut och värdepappersbolag,

11. *kapitalkravsdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/49/EG av den 14 juni 2006 om kapitalkrav för

värdepappersföretag och kreditinstitut (omarbetning), ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/23/EG,

12. *kreditinstitut*: bank, kreditmarknadsföretag och Svenska skeppshypotekskassan,

13. *kreditinstitutsdirektivet*: Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (omarbetning), senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/44/EG,

14. *moderinstitut inom EES*: ett institut eller motsvarande utländskt företag som auktoriserats inom EES och som

a) har ett institut, ett finansiellt institut eller ett motsvarande utländskt företag som dotterföretag eller som har ett ägarintresse i ett sådant företag, och

b) inte är dotterföretag till ett annat institut eller ett motsvarande utländskt företag som auktoriserats inom EES eller till ett finansiellt holdingföretag som är etablerat inom EES,

15. *operativa risker*: risker för förluster till följd av inte ändamålsenliga eller inte fungerande interna förfaranden eller system eller på grund av mänskliga fel eller yttre händelser, samt rättsliga risker,

16. *riskvikt*: en procentsats som beskriver en risknivå hos en exponering,

17. *värdepapperisering*: en transaktion eller ett program varigenom den kreditrisk som är förenad med en exponering eller en grupp exponeringar delas upp i delar, och som har följande egenskaper:

a) betalningarna inom ramen för transaktionen eller programmet är beroende av utvecklingen av exponeringen eller gruppen av exponeringar, och

b) prioriteringen av delarna avgör hur förluster fördelas under den tid transaktionen eller programmet pågår, och

18. *värdepappersbolag*: ett svenskt aktiebolag som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt lagen om värdepappersmarknaden.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

2.14 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Härigenom föreskrivs att 1 kap. 2 § och 2 kap. 5 § lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

2 §

Denna lag gäller för fysiska och juridiska personer som driver

1. bank- eller finansieringsrörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. livförsäkringsrörelse,

3. verksamhet av det slag som beskrivs i 2 kap. 1 § lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden,

4. verksamhet som kräver anmälan till eller ansökan hos Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet eller lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,

5. försäkringsförmedling enligt lagen (2005:405) om försäkringsförmedling, ifråga om sådan verksamhet rörande livförsäkring, bedriven av andra än anknutna försäkringsförmedlare,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar,

6. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt lagen (2010:000) om elektroniska pengar,

7. fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder,

8. verksamhet som fastighetsmäklare med fullständig registrering enligt fastighetsmäklarlagen (1995:400),

9. verksamhet för kasinospel enligt kasinolagen (1999:355),

10. verksamhet som godkänd eller auktoriserad revisor eller registrerat revisionsbolag,

11. yrkesmässig verksamhet som avser bokföringstjänster eller revisionstjänster men som inte omfattas av 10,

12. yrkesmässig verksamhet som består i att lämna råd i avsikt att påverka storleken på en skatt eller avgift (skatterådgivare),

13. yrkesmässig verksamhet som advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § första stycket,

14. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 13, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § första stycket,

15. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 10–14,

16. yrkesmässig handel med varor, till den del verksamheten avser försäljning mot kontant betalning som uppgår minst till ett belopp som motsvarar 15 000 euro,

17. verksamhet med att som betalningsinstitut tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster, eller

18. verksamhet med att tillhandahålla betaltjänster enligt lagen om betaltjänster utan att vara betalningsinstitut.

2 kap.

5 §

Bestämmelserna om grundläggande kundkännedom och om fortlöpande uppföljning av affärsförbindelser i 3, 4 och 10 §§ gäller inte för

1. svenska myndigheter,

2. verksamhetsutövare som anges i 1 kap. 2 § 1 – 7, 17 och 18, och som har hemvist

a) inom EES,

b) i en stat utanför EES om staten har bestämmelser om åtgärder mot penningtvätt som motsvarar dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella

systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism och om det finns tillsyn över att dessa bestämmelser följs,

3. företag inom EES vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad i den mening som avses i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/39/EG av den 21 april 2004 om marknader för finansiella instrument och om ändring av rådets direktiv 85/611/EG och 93/6/EEG och Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/12/EG samt upphävande av rådets direktiv 93/22/EEG, eller

4. företag utanför EES vars överlåtbara värdepapper är upptagna till motsvarande handel och omfattas av motsvarande informationsskyldighet som företag under 3,

5. livförsäkringar, om den årliga premien uppgår till ett belopp motsvarande högst 1 000 euro eller engångspremien uppgår till ett belopp motsvarande högst 2 500 euro,

6. pensionsförsäkringar enligt 58 kap. 4–16 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) som inte får återköpas,

7. pensionsavtal och pensionsrätter för anställda eller i den försäkrades förvärvsverksamhet, om inbetalning sker i form av avdrag på lön och överlåtelse av rättigheter inte är tillåten,

8. elektroniska pengar enligt lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar

a) om det penningvärde som kan lagras på ett elektroniskt medium som inte kan laddas uppgår till högst 150 euro, eller

b) när det gäller elektroniska medier som kan laddas, det penningvärde som omsätts under ett kalenderår inte överstiger 2 500 euro och högst 1 000 euro kan lösas in under samma period, eller

9. när det gäller verkliga huvudmän bakom gemensamma konton som förvaltas av advokater eller andra oberoende jurister som har hemvist

8. elektroniska pengar enligt lagen (2010:000) om elektroniska pengar

a) om det penningvärde som kan lagras på ett elektroniskt medium som inte kan laddas uppgår till högst 250 euro, eller

a) inom EES, om uppgifter om de verkliga huvudmännens identitet kan göras tillgängliga på verksamhetsutövarens begäran, eller

b) i en stat utanför EES, om uppgifter om de verkliga huvudmännens identitet kan göras tillgängliga på verksamhetsutövarens begäran och advokaten eller den oberoende juristen omfattas av skyldigheter som motsvarar dem som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism och om det finns tillsyn över att dessa skyldigheter uppfylls.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

2.15 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 5 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

30 kap.

5 §¹

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende hos en statlig myndighet om innehav av

1. aktier i bankaktiebolag, kreditmarknadsbolag, värdepappersbolag eller försäkringsaktiebolag,

2. andelar i medlemsbank eller kreditmarknadsförening, eller

3. aktier eller andelar i börs eller clearingorganisation.

3. aktier eller andelar i börs,
clearingorganisation,
*betalningsinstitut eller institut
för elektroniska pengar.*

Sekretessen gäller inte beslut av myndigheten och inte heller för uppgift från en annan myndighet om uppgiften inte är sekretessreglerad där.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

---

¹ Senaste lydelse 2009:1419.

2.16 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:751) om betaltjänster

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2010:751) om betaltjänster

dels att rubriken närmast före 5 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att 1 kap. 3 § och 5 kap. 2 § ska ha följande lydelse.

1 kap. 3 §

Med betaltjänstleverantörer avses i denna lag följande tillhandahållare av betaltjänster:

1. banker och kreditmarknadsföretag enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse,

2. institut för elektroniska pengar och de företag som har undantagits från tillstånd enligt lagen (2002:149) om *utgivning av* elektroniska pengar, 2. institut för elektroniska pengar och de företag som har undantagits från tillstånd enligt lagen (2010:000) om elektroniska pengar,

3. betalningsinstitut och de fysiska eller juridiska personer som har undantagits från tillståndsplikt enligt 2 kap. 3 §,

4. statliga och kommunala myndigheter, när de inte ägnar sig åt myndighetsutövning,

5. utländska fysiska och juridiska personer samt myndigheter inom EES, motsvarande dem i 1–4 med undantag av sådana fysiska eller juridiska personer som har undantagits från tillståndsplikt enligt nationella bestämmelser som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG,

6. Europeiska centralbanken och nationella centralbanker i andra EES-länder, när de inte agerar i egenskap av monetär eller offentlig myndighet,

7. postgiroinstitut inom EES som enligt nationell lagstiftning har rätt att tillhandahålla betaltjänster, och

8. filialer till kreditinstitut från länder utanför EES.

5 kap.

Betalningsinstrument som avser låga belopp.   som   *Elektroniska pengar och betalningsinstrument* som avser låga belopp.

2 §

För sådana betalningsinstrument som avses i 4 kap. 19 § första stycket får betal-tjänstleverantören och betal-tjänstanvändaren i ramavtal komma överens om

För *elektroniska pengar och sådana betalningsinstrument* som avses i 4 kap. 19 § första stycket får betal-tjänst-leverantören och betaltjänst-användaren i ramavtal komma överens om

1. att leverantören inte behöver underrätta användaren att betalningsordern har avvisats, om det av sammanhanget klart framgår att den inte har utförts,

2. att betalaren inte får återkalla betalningsordern efter att ha godkänt att den genomförs,

3. andra tidsgränser för genomförandet än de som anges i 19–23 §§, eller

4. att det inte ska vara möjligt att spärra betalningsinstrumentet.

Denna lag träder i kraft den 30 april 2011.

3 Ärendet

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har antagit direktivet 2009/110/EG av den 16 september 2009 om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet, om ändring av direktiven 2005/60/EG och 2006/48/EG och om upphävande av direktiv 2000/46/EG (det nya e-penningdirektivet, bilaga 1). Där ges bestämmelser om villkor för att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar (e-penninginstitut) samt för tillsyn av sådan verksamhet och om utgivning och möjlighet till inlösen av elektroniska pengar. Genom det nya e-penningdirektivet, som ska vara genomfört i medlemsstaterna senast den 30 april 2011, ska direktivet 2000/46/EG om rätten att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt om tillsyn av sådan verksamhet (det gamla e-penningdirektivet) upphöra att gälla.

Europaparlamentet och Europeiska unionens råd har också antagit direktivet 2007/64/EG av den 13 november 2007 om betaltjänster på den inre marknaden och om ändring av direktiven 97/7/EG, 2002/65/EG, 2005/60/EG och 2006/48/EG samt upphävande av direktiv 97/5/EG. De bestämmelser som ges i betaltjänstdirektivet om utförande av betalningstransaktioner gäller också när medlen utgörs av elektroniska pengar. Det nya e-penningdirektivet hänvisar även i andra delar till betaltjänstdirektivet och i såväl nya e-penningdirektivet som betaltjänstdirektivet ges hänvisningar till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (kreditinstitutsdirektivet).

Det gamla e-penningdirektivet har införts i svensk rätt genom lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar medan betaltjänstdirektivet har införts genom lagen (2010:751) om betaltjänster (betaltjänstlagen).¹ Inom Finansdepartementet har beretts hur direktivets bestämmelser i huvudsak ska genomföras i svensk rätt. Direktivets bestämmelser om betaltjänst-användarens skyldigheter och ansvar för förluster (artiklarna 56 och 61) har emellertid beretts inom Justitiedepartementet och sådana regler har införts genom lagen (2010:738) om obehöriga transaktioner med betalningsinstrument.

Det nya e-penningdirektivet har behandlats vid möten som Europeiska kommissionen anordnat för sakkunniga inom medlemsstaternas regeringskanslier. Vid dessa möten har erfarenheter utbytts från arbetet med att genomföra direktivet och vissa tolkningsfrågor diskuterats.

Regeringskansliet uppdrog under mars 2010 åt advokaten Per Furberg, Setterwalls Advokatbyrå, att genomlysna vilka anpassningar som kan behövas på området för elektroniska pengar till följd av det nya e-penningdirektivet och betaltjänstdirektivet och att föreslå de författningsändringar som kan behövas.

Arbetet har bedrivits i nära samverkan med en referensgrupp som bestått av Thomas Ordeberg, Finansdepartementet, Eva Forssell, Riksbanken, Richard Åsander, Finansinspektionen, Roger Jacobsson, Finansinspektionen, Lars Lindgren, Svenska Bankföreningen och Adrian Dowlati, Finansbolagens Förening.

Jag får härmed lämna promemorian Genomförande av det nya e-penningdirektivet. Uppdraget är därmed avslutat.

---

¹ Föreskrifter som rör elektroniska pengar finns även i förordningen (2002:157) om utgivning av elektroniska pengar och Finansinspektionens föreskrifter om utgivning av elektroniska pengar (FFFS 2002:14).

4 Det nya e-penningdirektivet

I det nya e-penningsdirektivet ges föreskrifter om rätten att driva verksamhet för utgivning av elektroniska pengar. Det gamla e-penningdirektivet anses ha hindrat framväxten av en verklig inre marknad för tjänster på området för elektroniska pengar och utvecklingen av användarvänliga sådana tjänster. Det nya direktivet syftar därför till att undanröja hinder mot marknadstillträde, att göra det enklare att starta och driva affärsverksamhet för utgivning av elektroniska pengar och att ge stöd för nya användaranpassade tjänster.

Direktivet har ett nära samband med betaltjänstdirektivet, som avses lägga grunden för harmoniserade regler beträffande betaltjänster. Där ges också regler om tillståndsplikt för en ny typ av finansiellt institut; s.k. betalningsinstitut. Delar av betaltjänstdirektivet är tillämpliga även på affärsverksamhet i e-penninginstitut. Genom hänvisningar i det nya e-penningdirektivet, till bestämmelser i betaltjänstdirektivet, harmoniseras regleringen för e-penninginstitut med dem för betalningsinstitut. De betaltjänster som betalningsinstitut får tillhandahålla, får tillhandahållas även av e-penninginstitut. När sådana tjänster tillhandahålls av e-penninginstitut gäller när nog samma regler som för betalningsinstitut. Ett mål har varit att villkoren för alla betaltjänstleverantörer ska vara lika.

4.1 Tillämpning

Det nya e-penningdirektivet ska tillämpas på utgivare av elektroniska pengar. Enligt artikel 1 ska medlemsstaterna erkänna vissa angivna kategorier av utgivare av elektroniska pengar. Till dessa hör kreditinstitut, dvs. banker och kreditmarknadsföretag, e-penninginstitut och postgiroinstitut. Europeiska centralbanken och nationella centralbanker ska erkännas som utgivare när de inte agerar i egenskap av monetär myndighet eller andra offentliga myndigheter. Vidare ska medlemsstaterna och deras regionala eller lokala myndigheter erkännas som utgivare när de agerar i egenskap av offentliga myndigheter. Av ingressen till direktivet (skäl 17) följer också att medlemsstaterna av försiktighetsskäl bör säkerställa att endast dessa aktörer och den som omfattas av ett undantag enligt e-penningdirektivet tillåts att ge ut elektroniska pengar.

Enligt skäl 5 och artikel 1.4 tillämpas direktivet inte på penningvärden som lagras på särskilda förskottsbetalade betalningsinstrument, som är avsedda för specifika behov och som har ett begränsat användningsområde, om innehavaren av de elektroniska pengarna endast kan köpa varor och tjänster i lokaler som tillhör utgivaren eller inom ett begränsat nätverk av tjänsteleverantörer enligt affärsöverenskommelse med en professionell utgivare eller från ett begränsat varu- eller tjänsteutbud (begränsade nätverk – när betalningsinstrumentet endast kan användas för att köpa varor och tjänster i en specifik butik eller butikskedja eller från ett begränsat varu- eller tjänsteutbud, oberoende av var försäljningsstället är geografiskt beläget). Vidare framgår (skäl 6 och artikel 1.5) att direktivet inte bör tillämpas på penningvärde som används för inköp av digitala varor eller tjänster, då varans eller tjänstens själva karaktär innebär att operatören tillför ett inneboende värde, t.ex. åtkomst, distribution eller sökmöjligheter, förutsatt att varan eller tjänsten endast kan användas med hjälp av digital utrustning som till exempel mobiltelefoner eller datorer och förutsatt att operatören för teleutrustningen eller den digitala eller

informationstekniska utrustningen inte agerar enbart som mellanhand mellan betaltjänstanvändaren och leverantören av varorna eller tjänsterna. Detta anges vara fallet om en mobiltelefonabonnent eller annan digital nätverksabonnent betalar nätoperatören direkt och det varken finns en direkt betalningsförbindelse eller en direkt gäldenärborgenärförbindelse mellan nätverksabonnenten och tredje parten som levererar de varor och tjänster som ingår i transaktionen.

4.2 Definitioner

Elektroniska pengar

I direktivet definieras elektroniska pengar som varje elektroniskt eller magnetiskt lagrat penningvärde i form av en fordran på utgivaren som ges ut mot erhållande av medel i syfte att genomföra betalningstransaktioner och som godtas av en annan fysisk eller juridisk person än utgivaren av elektroniska pengar. Med betalningstransaktioner menas, till följd av en hänvisning till betaltjänstdirektivet, en åtgärd som initieras av betalaren eller betalningsmottagaren vid placering, överföring eller uttag av medel, där medel inkluderar elektroniska pengar.

Definitionen, som i några delar skiljer sig från det gamla e-penningdirektivets definition, avses vara teknikneutral samt omfatta alla situationer där betaltjänstleverantören utfärdar ett förskottsbetalat lagrat värde i utbyte mot medel, och det lagrade värdet accepteras av tredje part som betalning (skäl 7). Definitionen ska vidare omfatta elektroniska pengar som lagras antingen i en betalningsanordning som tillhör innehavaren av elektroniska pengar eller fjärrlagras på en server och hanteras av innehavaren av elektroniska pengar via ett specifikt konto för elektroniska pengar, samt göras så vid att den inte bara omfattar de instrument för elektroniska pengar som finns på marknaden i dag utan även sådana som kan komma att utvecklas (skäl 8).

Institut för elektroniska pengar och utgivare

Direktivet skiljer mellan institut för elektroniska pengar (e-penninginstitut) och utgivare av elektroniska pengar. E-penninginstitut hör naturligtvis till den krets av institut som får ge ut elektroniska pengar.

Med institut för elektroniska pengar avses i direktivet en juridisk person som i enlighet med direktivet har beviljats auktorisation att ge ut elektroniska pengar.

Utgivare av elektroniska pengar kan, utöver institut för elektroniska pengar, vara kreditinstitut, postgiroinstitut samt europeiska och nationella centralbanker liksom medlemsstaterna och dess myndigheter.²⁰

Genomsnittligt utestående elektroniska pengar

Genomsnittligt utestående elektroniska pengar definieras i direktivet som genomsnittet av det sammanlagda belopp av skulder hänförliga till elektroniska pengar som getts ut vid utgången av varje kalenderdag under de sex föregående kalendermånaderna, beräknat den första kalenderdagen i varje kalendermånad och tillämpat för denna kalendermånad.

4.3 Verksamhet

I artikel 6.1 anges vilka verksamheter som e-penninginstitut ska ha rätt att bedriva. Utöver utgivning av elektroniska pengar får ett e-penninginstitut tillhandahålla bl.a. de betaltjänster som förtecknas i en bilaga till betaltjänstdirektivet. Ett e-penninginstitut får därmed bedriva en mer omfattande verksamhet än ett betalningsinstitut.

---

²⁰ Till utgivare kan också räknas undantagna institut och juridiska personer enligt artikel 1.3 och artikel 9.

Under de villkor som anges i betaltjänstdirektivet får ett e-penninginstitut även bevilja kredit. I korthet innebär det att kredit kan beviljas för vissa betalningstransaktioner, penningöverföringar och utfärdanden eller förvärvanden av betalningsinstrument om kreditgivningen är en sidoverksamhet, krediten beviljas endast i samband med genomförandet av en betalningstransaktion, krediten är kortfristig och krediten inte beviljas ur medel som erhållits eller innehas för att genomföra en betalningstransaktion. Institutets kapitalbas måste dessutom vara tillfredställande stor. Det anges vidare i artikel 6.1 att kredit inte får beviljas från medel som erhållits i utbyte mot elektroniska pengar som har getts ut.

Ett e-penninginstitut ska vidare ha rätt att tillhandahålla operativa tjänster och därtill nära anknutna sidotjänster som avser utgivning av elektroniska pengar eller tillhandahållande av nämnda betaltjänster. Ett sådant institut ska vidare ha rätt att tillhandahålla system för överföring av medel med formella och standardiserade rutiner och gemensamma regler för behandling, clearing eller avveckling av betalningstransaktioner.

E-penninginstitut ska – till skillnad från kreditinstitut – inte få ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel från allmänheten (artikel 6.2). De medel som ett e-penninginstitut tar emot vid utgivning ska utan dröjsmål bytas ut mot elektroniska pengar (artikel 6.3). Sådana medel ska inte betraktas som insättningar. Genom en hänvisning i artikel 6.4 e-penningsdirektivet, till betaltjänstdirektivet, klargörs vidare att ett e-penninginstitut som tillhandahåller betaltjänster som förtecknas i bilagan till betaltjänstdirektivet endast får ha betalkonton som uteslutande används för betalningstransaktioner och att medel som tas emot från betaltjänstanvändare för att tillhandahålla betaltjänster inte ska betraktas som insättningar eller elektroniska pengar.

4.4 Tillstånd och tillsyn

Genom en hänvisning i det nya e-penningdirektivet (artikel 3.1) till betaltjänstdirektivet (artikel 10.1) krävs tillstånd för att ge ut elektroniska pengar. Reglerna om tillstånd ska således i tillämpliga delar följa motsvarande regler för betalningsinstitut (se dock nedan om avvikande regler gällande startkapital och kapitalbas). Hänvisningen innebär vidare att ett offentligt register ska föras över auktoriserade e-penninginstitut.

Tillsyn ska utföras av en utsedd behörig myndighet som ska ha rätt att inhämta information från instituten, utföra platsundersökningar samt utfärda rekommendationer och riktlinjer. Tillsynsmyndigheten ska även ha rätt att upphäva auktorisationen under givna förutsättningar.

4.5 Kapitalkrav

I direktivets artikel 4 föreskrivs att e-penninginstitut ska ha ett startkapital på minst 350 000 euro. Av en hänvisning till kreditinstitutsdirektivet följer att startkapitalet ska bestå av motsvarande kapital och reserver som ett kreditinstituts icke-gruppbaseade kapitalbas.

I artikel 5 ges regler om kapitalbas beträffande verksamhet för utgivning av elektroniska pengar. Kapitalbasen får aldrig understiga startkapitalet och inte heller ett belopp motsvarande två procent av genomsnittet av de utestående elektroniska pengarna. De behöriga myndigheterna får under vissa förutsättningar kräva att ett e-penninginstitut har en kapitalbas som är upp till 20 procent högre eller 20 procent lägre.

För betaltjänstverksamhet ska nödvändig kapitalbas beräknas i enlighet med en av de tre metoder som anges i betaltjänstdirektivet. De behöriga myndigheterna ska i enlighet med nationell lagstiftning avgöra vilken metod som är lämpligast.

4.6 Skydds krav

Medlemsstaterna ska kräva att e-penninginstitut, på sätt som anges i betaltjänstdirektivet, skyddar de medel som har tagits emot i utbyte mot elektroniska pengar som har getts ut (artikel 7.1). Detta innebär i korthet att medel som mottas i utbyte mot elektroniska pengar som ges ut antingen ska hållas åtskilda eller täckas av försäkring eller motsvarande garanti från ett försäkringsbolag eller ett kreditinstitut som inte tillhör samma grupp som betalningsinstitutet. Den behöriga myndigheten får fastställa, i enlighet med nationell lagstiftning, vilken metod som ska användas.

Skydds kraven vid betaltjänstverksamhet ska vara desamma som för betalningsinstitut (artikel 7.3).

4.7 Undantag

Av artikel 9 framgår att medlemsstaterna helt eller delvis får avstå från, eller tillåta sina behöriga myndigheter att avstå från, att tillämpa villkor avseende tillstånd, tillsyn, startkapital, kapitalbas och skydds krav om (i) den sammanlagda affärsverksamheten genererar ett genomsnittligt belopp av utestående elektroniska pengar som inte överstiger den gräns som medlemsstaten fastställt (men under inga omständigheter överstiger 5 000 000 euro) och (ii) ingen av de fysiska personer som är ansvariga för ledningen eller driften av affärsverksamheten har dömts för brott som rör penningtvätt eller finansiering av terrorism eller annan ekonomisk brottslighet. Av en hänvisning till betaltjänstdirektivet följer dock att en behörig myndighet ska utses även för dessa organ samt att tystnadsplikt och rätt till domstolsprövning ska gälla även för dem.

För dessa undantagsfall får medlemsstaterna också föreskriva att undantagen ska vara beroende av ett ytterligare krav på ett högsta belopp som kan lagras i de betalningsinstrument eller på

det betalkonto tillhörande kunden där de elektroniska pengarna lagras.

4.8 Utgivning och inlösen av elektroniska pengar

Medlemstaterna ska förbjuda andra fysiska och juridiska personer än utgivare av elektroniska pengar att ge ut elektroniska pengar (artikel 10). Utgivare ska vidare ge ut elektroniska pengar till det nominella beloppet, mot erhållande av medel (artikel 11.1), medan innehavare av elektroniska pengar ska kunna lösa in de elektroniska pengarna till det nominella beloppet (artikel 11.2). En begäran om inlösen ska kunna avse en del av eller hela penningvärdet av de elektroniska pengarna.

Avgift för inlösen får tas ut endast under vissa förutsättningar (artikel 11.4). Avgiften ska ha angivits i avtalet med innehavaren och får tas ut endast om begäran sker innan avtalet upphört, om innehavaren avslutat ett tidsbestämt avtal, eller om begäran sker tidigast ett år efter att avtalet upphörde.

I artikel 12 klargörs att det ska vara förbjudet att ta ut ränta eller andra förmåner som är knutna till den period under vilken innehavaren av elektroniska pengar innehar de elektroniska pengarna.

4.9 Införande

Direktivet ska vara infört i svensk rätt senast den 30 april 2011 men av rättssäkerhetsskäl finns övergångsbestämmelser.

5 Betaltjänstdirektivet

En målsättning med betaltjänstdirektivet är en väl fungerande inre marknad för betaltjänster (skäl 1). Det ska åstadkommas genom en modern och konsekvent rättslig ram för betaltjänster, som är neutral och garanterar lika regler för samtliga betalningssystem (skäl 4), så att konsumenternas valfrihet kan upprätthållas och att deras kostnader för betaltjänster kan minska. Genom direktivet ska bestämmelser ges om krav på klara villkor för betaltjänster samt om betaltjänstanvändares och betaltjänstleverantörers respektive rättigheter och skyldigheter när betaltjänster tillhandahålls. Där fastställs vidare bestämmelser för hur medlemsstaterna ska skilja mellan sex kategorier av betaltjänstleverantörer; bl.a. mellan e-penninginstitut respektive betalningsinstitut och kreditinstitut (artikel 1).

Direktivet innehåller bestämmelser om betaltjänstleverantörer (artikel 5–29), om villkor för och information om betaltjänster (artikel 30–50) och om rättigheter och skyldigheter med avseende på tillhandahållande och användning av betaltjänster (artikel 51–83).²¹ Direktivets bestämmelser är avsedda att tillämpas på i princip alla betaltjänster som tillhandahålls inom gemenskapen (artikel 2), även på betaltjänster som e-penninginstitut tillhandahåller. Beträffande reglerna om auktorisation som betalningsinstitut och tillsyn över sådan verksamhet följer av artikel 3 det nya e-penningsdirektivet att artiklarna 5 och 10–15, artikel 17.7 och artiklarna 18–25

---

²¹ Dessutom innehåller direktivet regler om genomförandeåtgärder och betalningskommitté samt slutbestämmelser (artikel 84–96).

betaltjänstdirektivet i tillämpliga delar ska gälla också för institut för elektroniska pengar.

De regler som ges om rättigheter och skyldigheter med avseende på tillhandahållande och användning av betaltjänster samt de definitioner som ges i betaltjänstdirektivet blir av betydelse även för civilrättsliga frågor om elektroniska pengars karaktär och betalningar med sådana medel. Av direktivet följer att bestämmelserna är tvingande till en konsuments förmån (artikel 51).²² De regler som har införts i svensk rätt till följd av betaltjänstdirektivet går mycket långt i detaljrikedom. Detta är emellertid i allt väsentligt en följd av anpassningen till de i sin tur mycket detaljerade bestämmelserna i det bakomliggande betaltjänstdirektivet.

De bestämmelser som aktualiseras i anknytning till elektroniska pengar redovisas närmare i anknytning till berörda rättsfrågor.²³ Hänvisningar ges även i betaltjänstdirektivet till Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (kreditinstitutsdirektivet).

---

²² Se vidare den redovisning som ges i prop. 2009/10:122 och prop. 2009/10:220.

²³ Jfr lagrådets yttrande, prop. 2009/10:220 s. 518.

6 Genomförande av det nya e-penningdirektivet

6.1 Utgångspunkter för genomförandet

Ett EU-direktiv är bindande för medlemsstaterna med avseende på det resultat som ska uppnås men överlåter åt medlemsstaterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet (artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Detta innebär att medlemsstaterna inte är bundna av t.ex. ett direktivs terminologi och systematik. Avgörande är att nationell rätt uppnår det resultat i sak som direktivet eftersträvar.

Det nya e-penningdirektivet söker, med vissa angivna undantag, åstadkomma en fullständig harmonisering av det område som regleras (artikel 16.1). Detsamma gäller för betaltjänstdirektivet, där det anges att medlemsstaterna inte i den mån direktivet innehåller harmoniserade bestämmelser får behålla eller införa andra bestämmelser (artikel 86). En utgångspunkt vid genomförandet av det nya e-penningdirektivet är också att nya regler för institut för elektroniska pengar ska utgå från de regler som gäller för betalningsinstitut. Det behöver härvid klargöras hur betalningsinstitut, som införs genom betaltjänstdirektivet och som inte får ge ut elektroniska pengar (skäl 9), skiljer sig från e-penninginstitut och hur en gräns upprätthålls mellan kontotillgodohavanden respektive förskottsbetalade lagrade värden som betaltjänstleverantörer utfärdar i utbyte mot medel och som utgör elektroniska pengar.

Det nya e-penningdirektivet innehåller – liksom det gamla – främst ett näringsrättsligt regelverk; dvs. regler om villkor för att starta och driva e-penninginstitut och för tillsyn av sådan verksamhet. Vissa regler som rör civilrättsliga frågor finns emellertid i e-penningdirektiven, t.ex. om inlösen av elektroniska pengar. Till detta kommer betaltjänstdirektivets reglering av såväl näringsrättsliga som civilrättsliga frågor – i de delar dessa regler är tillämpliga även på elektroniska pengar. Bestämmelserna i dessa direktiv är utformade närmast som modellregler som medlemsstaterna kan ta in i sin nationella rätt. Samtidigt ges emellertid en viss frihet att anpassa såväl terminologi och systematik som valda lagtekniska lösningar till befintlig nationell lagstiftning.

En utgångspunkt bör vara att en sådan anpassning ska ske så långt det är möjligt och lämpligt. Genomgående bör en enkel och klar svensk lagstiftning eftersträvas.²⁴ Samtidigt måste emellertid de elektroniska pengarnas särskilda karaktär beaktas från såväl näringsrättsliga som civilrättsliga utgångspunkter. Vid genomförandet bör regleringen dessutom ansluta till gemensamma tolkningar av medlemsländerna vid det samråd som äger rum om införandet av de nya direktiven.

De civilrättsliga frågorna rörande betalningar genomlystes vid införandet av det gamla e-penningdirektivet²⁵ och regeringen gav i lagmotiven uttryck för sin syn på vilken typ av civilrättslig fordran som avses med elektroniska pengar och vilka civilrättsliga regler som blir tillämpliga vid betalningar med elektroniska pengar.²⁶ Frågan är om regleringen i betaltjänstdirektivet av betaltjänstanvändares rättigheter och skyldigheter inför ett annat synsätt.

---

²⁴ Jfr prop. 2009/10:122 s. 10.

²⁵ Se Utredningen om elektroniska pengars slutbetänkande (SOU 1998:122) E-pengar – civilrättsliga frågor m.m.

²⁶ Prop. 2001/02:85 s. 59 f.

6.2 En ny lag om elektroniska pengar

Förslag: Det nya e-penningdirektivets bestämmelser bör i huvudsak genomföras i en ny lag om elektroniska pengar. Lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar upphävs.

Det gamla e-penningdirektivet har införts genom lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar (2002 års e-penninglag). Finansinspektionen har hittills inte meddelat något tillstånd enligt 2002 års e-penninglag. Undantag från lagens bestämmelser har emellertid medgetts.²⁷

Regleringen i betaltjänstdirektivet har införts genom lagen (2010:751) om betaltjänster. I betaltjänstdirektivet hänvisas visserligen till elektroniska pengar och e-penninginstitut enligt det gamla e-penningdirektivet. Av artikel 21 nya e-penningdirektivet följer emellertid att dessa hänvisningar ska anses som hänvisningar till det nya e-penningsdirektivet – ett direktiv som skiljer sig från det gamla huvudsakligen genom en ny definition av elektroniska pengar, mildrade kapitalkrav, utökade möjligheter att bedriva parallell verksamhet och ett stärkt konsumentskydd.

Avsikten har varit att modernisera regleringen för att undanröja vissa svagheter som anses ha lett till att marknaden för elektroniska pengar inte utvecklats som förväntat.²⁸ De ändrade reglerna och skälen bakom anpassningarna redovisas nedan i anknytning till respektive område.

Genom det nya e-penningsdirektivet har omfattande ändringar gjorts i reglerna om e-penninginstitut samtidigt som regler om betaltjänstleverantörers rättigheter och skyldigheter nyligen har införts genom betaltjänstdirektivet och betaltjänstlagen. Till betaltjänstleverantörerna hör bl.a. e-penninginstitut.

---

²⁷ Sådana undantag gäller för Getitcard Sweden AB, Media-Saturn Holding Sweden AB och Wallie AB.

²⁸ Jfr Regeringskansliet Faktapromemoria 2008/09:FPM29.

Sambanden mellan dessa regelverk är komplexa och det har krävts en omfattande detaljreglering vid införandet av betaltjänstdirektivet i svensk rätt. Till detta kommer att 2002 års e-penninglag hittills tillämpats endast på svenska institut som medgetts undantag från lagens bestämmelser. Under sådana förhållanden framstår närmare analyser av hur det gamla e-penningdirektivet förhåller sig till det nya, i syfte att införa direktivet genom ändringar i 2002 års e-penninglag, som omständliga och utan motsvarande nytta för berörda aktörer. Det föreslås istället att det nya e-penningsdirektivet införs genom en ny lag om elektroniska pengar och att lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar upphävs.

Skulle genomförandet av det nya e-penningsdirektivet dessutom förutsätta ändrade regler om betalningar med elektroniska pengar eller annars anpassningar av regler om rättigheter och skyldigheter vid betalningar bör dessa dock genomföras i betaltjänstlagen, inte som en del av den främst näringsrättsliga regleringen i en ny lag om elektroniska pengar.

6.3 Tillämpningsområdet

Förslag: En ny lag om elektroniska pengar bör vara tillämplig vid all utgivning av elektroniska pengar. I den nya lagen bör det också finnas bestämmelser om rätt att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt tillsyn av sådan verksamhet. Undantag från tillämpningsområdet införs enligt direktivets bestämmelser.

Det nya e-penningsdirektivet innehåller regler om dels utgivning och inlösen m.m. av elektroniska pengar, dels villkor för att starta och driva e-penninginstitut och för tillsyn över sådan verksamhet. Reglerna om utgivning och inlösen m.m. är i princip tillämpliga vid all utgivning av elektroniska pengar, oberoende av om det är ett e-penninginstitut som ger ut dem. I svensk rätt har

– utöver e-penninginstitut – banker och kreditmarknadsföretag enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse rätt att tillhandahålla betalningsmedel, vilket innefattar utgivning av elektroniska pengar. Utgångspunkten enligt direktivet är att all utgivning av elektroniska pengar ska ske under samma förutsättningar. En ny lag bör därför innefatta även bankers och kreditmarknadsföretags utgivning av elektroniska pengar.²⁹

Direktivets regler rörande tillstånd och tillsyn samt rörelse regler gäller endast för utgivare som inte är tillståndspliktiga enligt andra bestämmelser. Exempelvis behöver kreditinstitut inte beviljas tillstånd enligt det nya e-penningdirektivet. Kreditinstitutsdirektivet anger redan tillståndskrav för banker och kreditmarknadsföretag och tillståndsplikt gäller för dem enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

En ny lag om elektroniska pengar bör i enlighet med det nya e-penningdirektivet innehålla bestämmelser om rätt att starta och driva affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar samt tillsyn av sådan verksamhet. Lagens tillämpningsområde blir delvis avhängigt av definitionen av elektroniska pengar.

Direktivets tillämpningsområde begränsas genom att bestämmelserna inte ska tillämpas på penningvärden som lagras på instrument som omfattas av undantag enligt artikel 3 k i betaltjänstdirektivet eller som används för att göra betalningstransaktioner som omfattas av undantag enligt artikel 3 l i betaltjänstdirektivet. Dessa undantag avser dels penningvärden som lagras på instrument som enbart kan utnyttjas inom ett begränsat nätverk av leverantörer, hos en leverantör i dennes säljställe eller ifråga om ett begränsat varu- eller tjänsteutbud, dels penningvärden som används för köp av digitala varor eller tjänster, då varans eller tjänstens själva karaktär innebär att operatören tillför ett inneboende värde och varan eller tjänsten endast kan användas med hjälp av digital utrustning.

---

²⁹ Här aktualiseras även för Postgiroinstituts, centralbankers och andra myndigheters utgivning. I praktiken torde emellertid sådan utgivning knappast bli aktuell.

Motsvarande undantag bör föras in i den nya lagen. I lagen om betaltjänster har emellertid endast det förstnämnda undantaget införts. Det andra undantaget har ansetts vara överflödigt i betaltjänstlagen eftersom betaltjänstdirektivet enligt artikel 2 är tillämpligt *endast på betaltjänster* och att de tjänster som undantas i artikel 3 l inte är att bedöma som betaltjänster (prop. 2009/10:220 s. 119).

E-penningdirektivet gäller emellertid verksamhet för utgivning av elektroniska pengar och affärsverksamhet i institut för elektroniska pengar. Det undantag som föreskrivs i artikel 1.5 nya e-penningdirektivet och som hänvisar till artikel 3 l betaltjänstdirektivet anges emellertid avse ”penningvärde som används *för att göra betalningstransaktioner* som omfattas av undantag enligt 3 l i direktiv 2007/64/EG”. Definitionen av betalningstransaktion innefattar inte någon begränsning till affärsverksamheter i form av betaltjänster och elektroniska pengar begränsas inte till penningvärden som används för betaltjänster. Det bör därför, i den föreslagna lagen om elektroniska pengar, införas ett särskilt undantag för penningvärden som används för köp av digitala varor eller tjänster, då varans eller tjänstens själva karaktär innebär att operatören tillför ett inneboende värde och varan eller tjänsten endast kan användas med hjälp av digital utrustning (förslaget till 1 § lagen om elektroniska pengar).

6.4 Olika typer av elektroniska pengar

Förslag: Elektroniska pengar kan lagras inte bara på en betalningsanordning som tillhör innehavaren av de elektroniska pengarna. De kan också fjärrlagras på en server och hanteras av innehavaren via ett specifikt konto för elektroniska pengar. Olika transaktionsmönster kan förekomma.

I delbetänkandet E-pengar – näringsrättsliga frågor (SOU 1998:14) har utredningen om elektroniska pengar redovisat olika

typer av elektroniska pengar. Denna redovisning har byggt på såväl övergripande och principiella indelningar som mera detaljbetonade skillnader mellan olika system, vilka klassificerats från tekniska, finansiella och juridiska utgångspunkter (s. 35 ff.). Detaljbetonade indelningar har gjorts i konto- eller kontantbaserade system, anonyma eller spårbara transaktioner, system som är öppna respektive slutna, transfererbara och icke transfererbara värdeenheter, små eller stora transaktioner, kort eller nätbaserade rutiner och on-line- eller off-linetransaktioner samt skillnader utifrån avveckling, ränta, float, hantering av valutor, återbetalning och val av kryptografisk teknik.

Skillnader i detaljer synes inte ha blivit av nämnvärd betydelse för den juridiska bedömningen. Däremot har skillnader mellan medel på individualiserade konton respektive medel i form digitala värdeenheter ansetts vara av central betydelse. Med medel på individualiserat konto synes ha menats detsamma som med ”kontotillgodohavande” i betaltjänstdirektivets definition av ”medel”.³⁰

Utredningen om elektroniska pengar förklarade att medel som ”finns” hos en innehavare brukar beskrivas med användning av metaforer som elektronisk börs och elektronisk plånbok och att dessa beskrivningar vanligtvis tar sikte på vissa hårdvaror, t.ex. ett kort eller en hårddisk där innehavaren ”förvarar” de symboler – digitala värdeenheter – som bär betalkraften. Med värdeenheter menas här digital representation av medel, oberoende av teknisk lösning, förutsatt att värdeenheter inte är knutna till ett individualiserat konto, utan ”finns” på annat sätt som digitala symboler för betalkraft hos betalare, betalningsmottagare och finansiella institut.³¹ Vid beskrivningen av hur kontoliknande registreringar används noterade Utredningen om elektroniska pengar att sådana kan förekomma även i anknytning till sedeliknande instrument. I regeringens proposition 2001/02:85 Utgivning av elektroniska pengar (s. 33 ff.) redovisades

---

³⁰ Med medel menas sedlar och mynt, kontotillgodohavanden samt elektroniska pengar enligt definitionen i artikel 1.3 b i direktiv 2000/46/EG.

³¹ SOU 1998:14 s. 36 f.

motsvarande indelningar samtidigt som det beträffande nät-pengar konstaterades att begreppet elektroniska pengar ofta används i en vid mening där både digitala värdeenheter och medel på individualiserade konton kan innefattas (s. 37 och 39).

Bland de problem som noterades i en konsekvensanalys rörande det gamla e-penningdirektivet (COM(2008)627, SEC(2008)2572) lyftes särskilt fram att definitionen av elektroniska pengar blivit otydlig och begränsad till en form av elektroniska pengar, s.k. kortbaserade elektroniska pengar. Enligt konsekvensanalysen är det tveksamt om serverbaserade elektroniska pengar innefattas (se vidare avsnitt 7.3).

Enligt det nya e-penningdirektivet (skäl 8) kan elektroniska pengar vara lagrade såväl i en betalningsanordning tillhörande innehavaren av elektroniska pengar som fjärrlagrade på en server och hanteras av innehavaren via ett specifikt konto för elektroniska pengar. Det nya direktivets definition av elektroniska pengar innefattar alltså digitala värdeenheter som fjärrlagras på en server. Därmed uppkommer frågan om även kontobaserade transaktionsmönster (jfr överlåtelser av enkla fordringar) kan förenas med det som enligt direktivet är att anse som elektroniska pengar. Att kontobaserade transaktionsmönster inte ansetts kunna förenas med elektroniska pengar framgår av avsnitt 7.6 under rubriken ”Elektroniska pengar enligt motiven till 2002 års e-penninglag”, där elektroniska pengar civilrättsligt knutits till kontantbaserade transaktionsmönster (jfr förfoganden över löpande fordringar).

Av det nya e-penningdirektivet framgår inte vilka transaktionsmönster som kan förenas med elektroniska pengar. I definitionen av elektroniska pengar ges emellertid en hänvisning till betaltjänstdirektivet av vilken följer att olika transaktionsmönster kan förekomma.

6.5 Definitioner

Förslag: Definitioner ges i lag av elektroniska pengar, institut för elektroniska pengar och utgivare av elektroniska pengar som materiellt överensstämmer med det nya e-penningdirektivets definitioner. Begrepp som definieras 1 kap. 2 och 4 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha samma betydelse i lagen om elektroniska pengar. Institut som undantas från tillståndsplikt betecknas registrerade utgivare.

Eftersom olika regler om tillstånd och tillsyn gäller för e-penninginstitut och betalningsinstitut och den senare typen av finansiella institut inte får ge ut elektroniska pengar blir det av avgörande betydelse hur direktivets definition av elektroniska pengar ska förstås. Beträffande denna fråga, som behandlas närmare i kap. 7, är det tillräckligt att här notera att den definition som föreslås materiellt överensstämmer med definitionen i det nya e-penningdirektivet och att området för elektroniska pengar vidgas till följd av en hänvisning i definitionen till betaltjänstdirektivet.

Begreppet *institut för elektroniska pengar* bör definieras som ett aktiebolag eller en ekonomisk förening som har fått tillstånd att ge ut elektroniska pengar enligt denna lag, medan det med det med *utgivare av elektroniska pengar* bör menas den som enligt denna lag får ge ut elektroniska pengar. Sådana institut kan utgöras av såväl sådana som fått tillstånd att bedriva verksamhet i institut för elektroniska pengar som institut som medgetts undantag från tillståndsplikt. För att skilja institut, för vilka undantag medgetts från institut för elektroniska pengar betecknas de undantagna instituten registrerade utgivare och definieras som en juridisk person som enligt 5 § har undantagits från tillståndsplikt. Vidare bör de begrepp som definieras i 1 kap. 2 och 4 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster ha samma betydelse i lagen om elektroniska pengar (förslaget till 2 § lagen om elektroniska pengar).

6.6 Olika typer av institut

Förslag: Gränsen mellan olika typer av institut som får tillhandahålla tjänster för betalningar behöver klargöras. Undantaget i lagen om bank- och finansieringsrörelse för utgivning av elektroniska pengar bör behållas.

Olika regler gäller för olika typer av finansiella institut, bl.a. rörande rätten att starta och driva verksamheten. I lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse finns regler för verksamhet i vilken ingår

1. betalningsförmedling via generella betalsystem och mottagande av medel som efter uppsägning är tillgängliga inom högst 30 dagar, respektive
2. näringsverksamhet som har till ändamål att ta emot återbetalningspliktiga medel från allmänheten och lämna kredit, ställa garanti för kredit eller i finansieringssyfte förvärva fordringar eller upplåta lös egendom till nyttjande (leasing)

Den första kategorin benämns *bankrörelse*, den andra *finansieringsrörelse* – tillsammans betecknade *kreditinstitut*. Sådana institut får bara driva finansiell verksamhet – bl.a. tillhandahålla betaltjänster – och verksamhet som har ett naturligt samband med den verksamheten.³²

Vid tillkomsten av lagen om bank- och finansieringsrörelse avskaffades bankernas s.k. inlåningsmonopol, dels genom att kreditmarknadsföretagen fick möjlighet att ta emot inlåning, dels genom att vissa institut, efter registrering hos Finansinspektionen, får bedriva begränsad sådan verksamhet enligt lagen (2004:299) om *inlåningsverksamhet*.³³

---

³² 1 kap. 3 – 5 §§ och 7 kap. 1 § andra stycket 4 lagen om bank- och finansieringsrörelse.

³³ Behållningen för varje konsument får dock uppgå till högst 50 000 kronor.

Det har också före betaltjänstlagens ikraftträdande varit möjligt att tillhandahålla vissa betaltjänster utan krav på tillstånd. Dessa tjänster kan förenklat beskrivet sägas bygga på antingen *kredit* (högst 30 dagar) eller tillgodohavanden *som hålls avskilda* enligt lagen (1944:181) om redovisningsmedel, allt under förutsättning att tjänsterna inte utformats så att tillståndspliktig inlåning eller upplåning föreligger. Sådan icke tillståndspliktig verksamhet skulle dock anmälas till Finansinspektionen enligt lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet.³⁴ Genom införandet av betaltjänstlagen och den tillståndsplikt som föreskrivs för att bedriva betalningsinstitut har emellertid dessa förutsättningar ändrats. I lagen om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet har bl.a. definitionen av den finansiella tjänsten penningöverföring utgått eftersom den utgör en sådan betaltjänst som omfattas av lagen om betaltjänster. Med *betalningsinstitut* menas enligt 1 kap. 4 § betaltjänstlagen ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd att tillhandahålla betaltjänster.

Till detta kommer de i 2002 års e-penninglag reglerade e-penninginstitut. Med institut för elektroniska pengar menas enligt 1 kap. 2 § 2002 års e-penninglag ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening som har fått tillstånd enligt den lagen att ge ut elektroniska pengar.

Regleringen av e-penninginstitut och betalningsinstitut ger också möjligheter till undantag för – förenklat beskrivet – mindre aktörer när vissa förutsättningar är uppfyllda. Därmed tillkommer ytterligare två kategorier, i det följande registrerade utgivare respektive registrerade betaltjänstleverantörer (1 kap. 4 § 24 betaltjänstlagen); jfr följande figur.

---

³⁴ De anses falla inom ramen för vad som i lagen betecknats som penningöverföring; dvs. yrkesmässig överföring av pengar eller pengars värde för någon annans räkning; jfr däremot vad som menas med penningöverföring i betaltjänstdirektivet.

I artikel 1.1 betaltjänstdirektivet nämns institut för elektroniska pengar och betalningsinstitut som två – bland totalt sex – kategorier av betaltjänstleverantörer. Där förklaras också att det i betaltjänstdirektivet fastställs bestämmelser för hur medlemsstaterna ska skilja mellan dessa kategorier. I praktiken flyter emellertid verksamheter som omfattas av betaltjänstdirektivet respektive det nya e-penningdirektivet delvis samman. Till detta kommer övriga kategorier av tillståndspliktiga institut och institut som i Sverige tillhandahåller betaltjänster endast efter anmälan enligt lagen om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet.

När det nya e-penningdirektivet införs i svensk rätt ställs dessa frågor på sin spets. Regeringen har i motiven till 2002 års e-penninglag konstaterat att direktivet är ett resultat av de förhandlingar som pågått mellan medlemsstaterna och att definitionen i det gamla direktivet därför inte ger en täckande eller fullständig bild av vilka rättsliga moment som kan ingå i begreppet elektroniska pengar eller vilka system för elektroniska pengar som rent faktiskt existerar (prop. 2001/02:85 s. 32). Detsamma gäller för det nya e-penningdirektivet. Genom

tillkomsten av betalningsinstituten, den hänvisning som ges i definitionen av elektroniska pengar till betaltjänstdirektivet och avsikten att fullständigt harmonisera det reglerade området har det emellertid blivit särskilt påtagligt att gränsen mellan olika typer av institut behöver klargöras.

Här bör noteras att den svenska definitionen av bankrörelse skiljer sig från kreditinstitutsdirektivets definition av kreditinstitut genom att det enligt den svenska definitionen krävs betalningsförmedling via generella betalsystem och mottagande av kortfristiga medel medan direktivet definierar kreditinstitut som ett företag vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning. Det kan inte uteslutas att verksamhet som bedrivs enligt en ny lag om elektroniska pengar också kan komma att omfattas av den svenska definitionen av bankrörelse.³⁵ I 2 kap. 2 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse föreskrivs också redan idag om undantag för institut för elektroniska pengar. Detta undantag bör i tydlighetens intresse behållas trots att e-penninginstitut enligt det nya e-penningdirektivet inte längre anses vara kreditinstitut.

6.7 Affärsverksamheterna

Förslag: Det behöver klargöras vilka affärsverksamheter som e-penninginstitut får bedriva och hur de förhåller sig till betaltjänster enligt betaltjänstlagen.

I 7 kap. 1 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse ges en exemplifierande, detaljerad uppräkningslista av vilken verksamhet ett kreditinstitut får bedriva.³⁶ Den affärsverksamhet

³⁵ Se även prop. 2009/10:220 s. 134 f.

³⁶ Att (1) låna upp medel, till exempel genom att ta emot inlåning från allmänheten eller ge ut obligationer eller andra jämförbara fordringsrätter, (2) lämna och förmedla kredit, till exempel i form av konsumentkredit och kredit mot panträtt i fast egendom eller fordringar, (3) medverka vid finansiering, till exempel genom att förvärva fordringar och

som betalningsinstitut får beviljas auktorisation att bedriva förtecknas emellertid i en bilaga till betaltjänstdirektivet till vilken artikel 4.3 hänvisar och som införts i svensk rätt genom 1 kap. 2 § betaltjänstlagen. Där framgår att med betaltjänster avses

enligt betaltjänstdirektivet	enligt betaltjänstlagen
<p>1. Tjänster som möjliggör kontantsättningar på ett betalkonto samt de transaktioner som krävs för förvaltningen av ett betalkonto.</p> <p>2. Tjänster som möjliggör kontantuttag från ett betalkonto samt de transaktioner som krävs för förvaltningen av ett betalkonto.</p> <p>3. Genomförande av betalningstransaktioner, däribland överföring av medel, från ett betalkonto hos användarens betaltjänstleverantör eller någon annan betaltjänstleverantör:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Genomförande av autogireringar, även engångsautogireringar. – Genomförande av betalningstransaktioner med betalkort eller liknande. – Genomförande av betalningar, även stående betalningsorder. <p>4. Genomförande av betalningstransaktioner, när medlen</p>	<p>1. tjänster som gör det möjligt att sätta in på och ta ut kontanter från ett betalkonto samt de transaktioner som krävs för förvaltning av kontot,</p> <p>2. genomförande av betalningstransaktioner, inklusive överföring av medel som även kan täckas av ett kreditutrymme, genom</p> <ul style="list-style-type: none"> a) autogiro, b) kontokort eller andra betalningsinstrument, eller c) kontobaserade betalningar, <p>3. utfärdande av betalningsinstrument,</p> <p>4. inlösen av transaktionsbelopp där ett betalningsinstrument har använts,</p> <p>5. penningöverföring, eller</p> <p>6. genomförande av betalningstransaktioner där</p> <ul style="list-style-type: none"> a) betalaren godkänner transaktionen med någon

upplåta lös egendom till nyttjande (leasing), (4) förmedla betalningar, (5) tillhandahålla betalningsmedel, (6) ikläda sig garantiförbindelser och göra liknande åtaganden, (7) medverka vid värdepappersemissioner, (8) lämna ekonomisk rådgivning, (9) förvara värdepapper, (10). driva rembursverksamhet, (11) tillhandahålla värdefackstjänster, (12) driva valutahandel, (13) driva värdepappersrörelse under de förutsättningar som föreskrivs i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden, samt (14) lämna kreditupplysning under de förutsättningar som föreskrivs i kreditupplysningslagen (1973:1173).

<p>täcks genom ett kreditutrymme för en betaltjänstanvändare:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Genomförande av autogireringar, även engångsautogireringar. – Genomförande av betalningstransaktioner med betalkort eller liknande. – Genomförande av betalningar, även stående betalningsorder. <p>5. Utfärdande av och/eller förvärvande av betalningsinstrument.</p> <p>6. Penningöverföring.</p> <p>7. Genomförande av betalningstransaktioner där betalarens godkännande att genomföra en betalningstransaktion ges med någon form av utrustning för telekommunikation, digital teknik eller informationsteknik och betalningen görs till operatören för systemet eller nätet för telekommunikation eller informationsteknik vilken endast fungerar som mellanhand mellan betaltjänst-användaren och leverantören av varorna och tjänsterna.</p>	<p>form av utrustning för telekommunikation, digital teknik eller informationsteknik, och</p> <p>b) betalningen sker till systemoperatören, som endast fungerar som mellanhand mellan betaltjänst-användaren och leverantören av varorna eller tjänsterna.</p>
---	--

En liknande uppräkningslista i lagen (1996:1006) om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet av vilka verksamheter som måste anmälas för registrering har som framgått ändrats så att penningöverföring utmönstrats. Verksamhet som omfattas av lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet torde normalt inte heller bli aktuell att förena med förmedling av betalningar. Sådan inlåningsverksamhet avser mottagande från allmänheten av

återbetalningspliktiga medel som efter uppsägning är tillgängliga för fordringsägaren inom högst ett år.

Av 4 kap. 1 § 2002 års *e-penninglag* följer att institut för elektroniska pengar får driva endast verksamhet som har anknytning till egen eller någon annans utgivning av elektroniska pengar. Enligt artikel 1.5 gamla e-penningdirektivet ska annan affärsverksamhet i ett e-penninginstitut än utgivning av elektroniska pengar begränsas till att tillhandahålla närbesläktade finansiella och icke-finansiella tjänster³⁷ samt lagring av data på den elektroniska produkten på andras vägnar.

Enligt en konsekvensanalys som utförts rörande det gamla e-penningdirektivet (COM(2008)627, SEC(2008)2572) skulle det begränsade område för tjänster som dagens e-penninginstitut får tillhandahålla utgöra ett hinder mot framväxten av en inre marknad för e-penningtjänster. I artikel 6.1 nya e-penningdirektivet har detta beaktats så att institut för elektroniska pengar – utöver utgivning av elektroniska pengar – får tillhandahålla de betaltjänster som förtecknas i den ovan redovisade bilagan till betaltjänstdirektivet, bevilja kredit för betaltjänster som avses i bilagan punkterna 4, 5 eller 7, tillhandahålla operativa tjänster och därtill nära anknutna sidotjänster för utgivning av elektroniska pengar eller tillhandahållande av nämnda betaltjänster, driva betalningssystem samt bedriva annan verksamhet än utgivning av elektroniska pengar, med hänsyn till tillämplig gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning.³⁸

På liknande sätt föreskrivs i 3 kap. 5 § betaltjänstlagen, rörande betalningsinstituts rörelse, att de utöver att tillhandahålla betaltjänster får tillhandahålla närliggande tjänster och driva annan verksamhet.³⁹ Medan betalningsinstitut endast ska få

³⁷ Som exempel har angetts förvaltning av elektroniska pengar, genom att utföra operativa uppgifter och andra uppgifter med anknytning till utgivningen, samt utgivning och förvaltning av andra betalningsmedel med uteslutande av beviljande av varje form av kredit.

³⁸ Jfr dock även vissa i artikeln närmare angivna begränsningar.

³⁹ Jfr artikel 16.1 betaltjänstdirektivet där det föreskrivs att betalningsinstitut med undantag för tillhandahållande av betaltjänster som förtecknas i bilagan ska ha rätt att utöva följande verksamhet: a) Tillhandahållande av operativa och närliggande sidotjänster, t.ex. säkerställande av genomförandet av betalningstransaktioner,

tillhandahålla de betaltjänster som räknas upp i 1 kap. 2 § betaltjänstlagen, närliggande tjänster och viss annan verksamhet ska emellertid e-penninginstitut också få ge ut elektroniska pengar; se artikel 1 nya e-penningdirektivet enligt vilken kreditinstitut m.fl., men inte betalningsinstitut, ska ha rätt att driva verksamhet för utgivning av elektroniska pengar (övriga angivna utgivare – Postgiroinstitut, centralbanker samt medlemsstaterna eller deras regionala eller lokala myndigheter – blir i praktiken knappast aktuella).

Det bör vara genomskinligt för aktörerna på marknaden om en affärsverksamhet får bedrivas med auktorisation endast som betalningsinstitut eller om auktorisation istället krävs för e-penninginstitut, bankrörelse eller annan näringsrättsligt reglerad verksamhet. Även här blir hänvisningen till betaltjänstdirektivet i nya e-penningdefinitionen av betydelse.

Dessa gränser mellan institut, affärsverksamheter och vad som menas med elektroniska pengar respektive kontotillgodohavanden berörs i kap. 7 efter att förutsättningarna för tillstånd att bedriva verksamhet som e-penninginstitut, vilken verksamhet som är tillåten i sådana institut och utgivning och inlösen av elektroniska pengar, m.m. har behandlats.

6.8 Förutsättningar för tillstånd och undantag

Förslag: Kravet på tillstånd och förfarandet för att auktoriseras som e-penninginstitut samordnas genom en hänvisning till betaltjänstlagen med vad som gäller för betalningsinstitut. Banker, kreditmarknadsföretag, myndigheter och motsvarande utländska företag eller organ behöver inte tillstånd för att ge ut elektroniska pengar. För andra ska

---

valutaväxlingstjänster, förvaringsverksamhet samt lagring och behandling av uppgifter. b) Drift av betalningssystem utan att detta påverkar tillämpningen av artikel 28. c) Annan verksamhet än tillhandahållandet av betaltjänster, med hänsyn till tillämplig gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning.

undantag från kravet på tillstånd kunna beviljas om vissa förutsättningar för undantag enligt betaltjänstlagen är uppfyllda och den planerade verksamheten är begränsad så att utestående skulder hänförliga till elektroniska pengar aldrig överstiger fem miljoner euro.

Tillståndsplikt för utgivning av elektroniska pengar

Det nya e-penningdirektivets krav på tillstånd för att få ge ut elektroniska pengar framgår dels av artikel 10, där ett allmänt förbud föreskrivs för andra än utgivare av elektroniska pengar att ge ut sådana, dels av en hänvisning i artikel 3.1 till betaltjänstdirektivet (artiklarna 5 och 10–15). Denna hänvisning innebär att reglerna om tillstånd för betalningsinstitut ska tillämpas också för e-penninginstitut. Att en samordning är avsedd framgår också av det nya e-penningdirektivets skäl 4 där målet anges vara att villkoren ska bli lika för alla betaltjänstleverantörer (se även betaltjänstdirektivets skäl 4).

I artikel 5 betaltjänstdirektivet anges vad en ansökan om auktorisation ska innehålla. Ansökan ska innehålla bl.a. verksamhetsplan, affärsplan, information om styrformer samt uppgifter som styrker att institutet har tillräckligt startkapital och att åtgärder har vidtagits för att skydda medel. I artikel 10 betaltjänstdirektivet anges att behörig myndighet ska bevilja auktorisation om den information och de bestyrkanden som åtföljer ansökan uppfyller kraven enligt artikel 5 och myndigheten efter en granskning kommer fram till en positiv samlad bedömning. Av artikel 10 följer vissa andra krav för att en ansökan ska beviljas, bl.a. angående huvudkontorets placering, institutets ledning och kvalificerade innehav. Vidare finns regler i artikel 15 om redovisning och revision.

Betaltjänstdirektivets regler om tillståndsplikt för betalningsinstitut har införts genom lagen (2010:751) om betaltjänster. Tillståndskraven innebär bl.a. att styrelseledamöter och ansvariga för betaltjänstverksamheten ska vara lämpliga för

uppgiften och att en lämplighetsprövning ska göras också av den som har ett kvalificerat innehav i institutet. Vidare ska en bedömning göras av att bolagsordningen eller stadgarna inte strider mot någon författning, att institutet har tillräckliga styr- och kontrollformer för verksamheten med betaltjänster och att verksamheten kommer att drivas i enlighet med betaltjänstlagen och annan författning. Tillståndskraven enligt betaltjänstlagen för betalningsinstitut följer reglerna för kreditinstitut enligt 3 kap. 2 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse och i stort även reglerna för e-penninginstitut enligt 2002 års e-penninglag.

En utgångspunkt vid genomförandet av det nya e-penningdirektivet bör som framgått vara att tillståndsreglerna ska motsvara vad som gäller för betalningsinstitut. Regler om tillståndskrav för e-penninginstitut bör därmed kunna utformas på samma sätt som betaltjänstlagens regler för betalningsinstitut i den mån avvikande regler inte ges i det nya e-penningdirektivet. Reglerna i det nya e-penningdirektivet hänvisar delvis till betaltjänstdirektivet.

I en ny lag om elektroniska pengar bör en allmän bestämmelse införas om tillståndsplikt för utgivning av elektroniska pengar. I övrigt bör en hänvisning kunna ges till vad som föreskrivs i lagen om betaltjänster, i den mån avvikande regler inte ges i det nya e-penningdirektivet (förslagen till 3 och 8 §§ lagen om elektroniska pengar).

Tillstånd bör liksom för betalningsinstitut få beviljas för svenska aktiebolag och svenska ekonomiska föreningar. En sådan avgränsning föreskrivs också för finansieringsrörelse enligt 3 kap. 1 § andra stycket lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Undantag för vissa kategorier av utgivare

I artikel 1.1 nya e-penningsdirektivet anges fyra kategorier som erkänns som utgivare av elektroniska pengar, utan att särskilt

tillstånd meddelats. Hit hör kreditinstitut, dvs. banker och kreditmarknadsföretag, postgiroinstitut som enligt nationell lagstiftning har rätt att ge ut elektroniska pengar, Europeiska centralbanken och nationella centralbanker när de inte agerar i egenskap av monetär myndighet eller andra offentliga myndigheter samt medlemstaterna eller deras regionala eller lokala myndigheter; se vidare nedan under rubriken "Särskilt om myndigheter".

Den allmänna bestämmelsen om tillståndsplikt för utgivning av elektroniska pengar bör kompletteras med undantag för utgivare som anges i artikel 1.1 och inte är institut för elektroniska pengar (4 § första stycket förslaget till lag om elektroniska pengar).

I betaltjänstdirektivet föreskrivs undantag för motsvarande kategorier av institut och myndigheter från kravet på tillstånd för att tillhandahålla betaltjänster. Denna reglering har införts genom 2 kap. 2 § betaltjänstlagen, där en uppräkningslista ges av företag och myndigheter som får tillhandahålla betaltjänster utan att behöva ansöka om tillstånd för detta enligt betaltjänstlagen. Motsvarande kategorier som är undantagna enligt betaltjänstlagen bör undantas från tillståndsplikt när det gäller utgivning av elektroniska pengar. En justering i förhållande till betaltjänstlagen behövs emellertid beträffande dels postgiroinstitut – så att undantaget begränsas till dem som enligt nationell lagstiftning har rätt att ge ut elektroniska pengar – dels myndigheter enligt följande.

Särskilt om myndigheter

Som framgått är centralbanker uteslutna från tillämpningsområdet för det nya e-penningdirektivet när de ägnar sig åt myndighetsutövning men undantagna från tillståndsplikt när de inte ägnar sig åt myndighetsutövning. En centralbank erkänns också som betaltjänstleverantör enligt betaltjänstdirektivet när den inte ägnar sig åt myndighetsutövning. För sådana fall får

alltså en centralbank i konkurrens med andra betaltjänstleverantörer ge ut exempelvis förbetalda kort med e-pengar, utan att tillstånd krävs.

För medlemsstater och andra myndigheter än centralbanker är regleringen mera svårtillgänglig. Av artikel 1.1 e) nya e-penningdirektivet och ett tolkningsuttalande av kommissionen följer att undantag från tillståndskrav som e-penninginstitut gäller endast vid agerande i egenskap av myndighet. En sådan regel föreslås också i den nya lagen om elektroniska pengar (4 § första stycket 2). Samtidigt anses dock en myndighet vid sådant agerande inte vara betaltjänstleverantör enligt artikel 1.1 f) betaltjänstdirektivet, eftersom denna bestämmelse gäller endast när myndigheten inte agerar i egenskap av offentlig myndighet.⁴⁰ Möjligen kan en förklaring till detta sökas i att definitionen i betaltjänstdirektivet (artikel 4.9) av betaltjänstleverantör utformats så att en myndighet som agerar i egenskap av offentlig myndighet inte innefattas.⁴¹ Kommissionen har visserligen i ett tolkningsuttalande förutsatt att myndigheter efter tillstånd skulle få ge ut elektroniska pengar när utgivningen inte har samband med myndighetsutövning. Det är dock svårt att förena detta med direktivets uttryckliga bestämmelser.

Frågor om utländska förhållanden berörs i avsnitt 6.15.

Inget undantag för Svenska Skeppshypotekskassan

Genom artikel 1.3 nya e-penningdirektivet ges en möjlighet att undanta Svenska Skeppshypotekskassan från direktivets tillämpningsområde. När frågan aktualiserades i samband med införandet av betaltjänstdirektivet fann regeringen emellertid att det saknades särskilda skäl att utnyttja direktivets möjlighet till sådan särreglering. Detsamma gäller för betaltjänster knutna till elektroniska pengar.

---

⁴⁰ Av artikel 1.3 nya e-penningdirektivet följer inte heller någon rätt att helt undanta sådana myndigheter från direktivets tillämpningsområde.

⁴¹ Prop. 2009/10:220 s. 104 ff.

Undantag för begränsad utgivning

Enligt artikel 9 det nya e-penningdirektivet får medlemsstaterna bevilja undantag från tillståndsplikt om den sammanlagda affärsverksamheten genererar ett genomsnittligt belopp av utestående elektroniska pengar som inte överstiger fem miljoner euro och ingen av de fysiska personer som är ansvariga för ledningen eller driften av affärsverksamheten har dömts för brott som rör penningtvätt eller finansiering av terrorism eller annan ekonomisk brottslighet. Detta undantag från tillståndsplikten får dessutom göras beroende av ett krav på ett högsta belopp som kan lagras i de betalningsinstrument eller på det betalkonto tillhörande kunden där de elektroniska pengarna lagras.

Medlemsstaternas möjlighet att införa undantag från tillståndsplikten enligt det nya e-penningdirektivet överensstämmer med betaltjänstdirektivets regler, dock att tre miljoner euro gäller som beloppsgräns enligt betaltjänstdirektivet beträffande omfattningen av betalningstransaktioner. I betaltjänstlagen har denna möjlighet införts så att Finansinspektionen får bevilja undantag från tillståndsplikten. Med en justering av beloppsgränsen kan motsvarande regler om undantag från tillståndsplikten införas för utgivning av elektroniska pengar.

Medlemsstaterna har möjlighet att välja om sådana undantagsmöjligheter ska införas eller inte i den nationella lagstiftningen och har att bedöma om de undantag som införs bör vara mer restriktiva än de möjligheter som det nya e-penningdirektivet erbjuder. När frågan om undantag berördes i motiven till 2002 års e-penninglag anfördes bl.a. följande.

Ett skäl för att ge Finansinspektionen dessa undantagsmöjligheter är att det kan leda till en ökad flexibilitet vid tillämpningen av det nya regelsystemet för utgivning av elektroniska pengar. Det torde kunna bidra till en effektivisering och förenkling av såväl tillståndsgivning som tillsyn. Samtidigt innebär denna bestämmelse att inspektionen – inom den uppställda ramen – kan medge undantag från lagens regler, utom vad gäller viss rapporteringsskyldighet. Detta kan innebära att

utgivare av elektroniska pengar kan pröva och utveckla nya system och instrument på marknaden – någonting som kan gynna uppkomsten av säkrare och effektivare betalningssätt som på sikt kan få en vidare spridning. Att införa undantagsmöjligheter kan på så sätt också bidra till att utvecklingen på området inte hämmas.

Sammanfattningsvis finns det en rad starkt vägande skäl för att tillåta Finansinspektionen att medge undantag från lagens regler. De undantagsmöjligheter som lämnas i direktivets artikel 8 bör således genomföras i lagen om utgivning av elektroniska pengar.

Det har såvitt framkommit inte uppstått några komplikationer till följd av de undantag som medgetts enligt 2002 års e-penninglag och samma skäl för undantag kan alltjämt åberopas. Möjligheten till undantag från kravet på tillstånd bör därmed bibehållas. Härvid skulle de regler för undantag från tillståndsplikt som gäller enligt betaltjänstlagen kunna användas även beträffande utgivning av elektroniska pengar. Beloppsgränsen behöver emellertid anpassas för utgivning av elektroniska pengar så att den inte får överstiga fem miljoner euro och avser genomsnittligt belopp av utestående elektroniska pengar (förslaget till 5 §). Hur genomsnittligt utestående skulder hänförliga till elektroniska pengar ska beräknas bör regleras genom föreskrifter på lägre nivå än i lag (34 § 1 förslaget till lag om elektroniska pengar).

Finansinspektionen ska registrera dem som beviljats undantag – registrerade utgivare – på motsvarande sätt som den som medgetts undantag enligt betaltjänstlagen. Registrerade utgivare ska underrätta finansinspektionen om förändringar som påverkar möjligheterna att uppfylla villkoren för undantag. Uppfyller en registrerad utgivare inte längre villkoren ska utgivaren ansöka om tillstånd och anmäler den registrerade utgivaren eller framgår det på annat sätt att verksamheten upphört ska denne avföras ur registret (förslagen till 6 och 7 §§; jfr 2 kap. 4 och 5 §§ betaltjänstlagen).

Enligt 2002 års e-penninglag medges undantag endast om det penningvärde som lagras på varje enskilt utgivet medium inte

överstiger 150 euro. Medlemsländerna får emellertid enligt det nya e-penningdirektivet välja om de vill införa ett sådant krav. Visserligen talar betydelsen av förtroende för utgivare av elektroniska pengar och att de fall där undantag aktualiseras normalt rör begränsade belopp för en sådan begränsning. Den skulle också kunna samordnas med reglerna om penningtvätt genom att beloppet höjs till 250 euro (se vidare avsnitt 6.13 angående penningtvätt). Elektroniska pengar har emellertid kommit till användning i synnerligen begränsad omfattning och marknadstillträde har, enligt en utvärdering av det gamla e-penningdirektivet som kommissionen genomfört, hindrats av de stränga reglerna. Till all dagliga transaktioner kan för många höra att köpa bl.a. transporter och varor, t.ex. flygbiljetter och kläder, till högre belopp. Opraktiska situationer skulle därmed kunna uppkomma där kunder t.ex. skaffar flera medier för att medlen ska räcka för en transaktion.

Vid en samlad bedömning framstår ett krav om högsta tillåtna utgivna värde som tillräckligt.

6.9 Tillåten verksamhet

Förslag: Ett institut för elektroniska pengar ska, utöver utgivning av elektroniska pengar, få bedriva närliggande verksamhet och all sådan verksamhet som betalningsinstitut får bedriva enligt betaltjänstlagen. Institut för elektroniska pengar får inte bedriva inlåning.

Genom det nya e-penningdirektivet utvidgas tillåtna verksamheter

I det nya e-penningdirektivet ges en uppräkningslista av verksamheter som institut för elektroniska pengar får bedriva (artikel 6). Till dessa verksamheter hör, förutom utgivning av elektroniska pengar, att tillhandahålla betaltjänster, operativa tjänster av-

seende utgivning av elektroniska pengar, drift av betalnings-system och annan verksamhet med hänsyn till tillämplig gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning. Under vissa förutsättningar ska e-penninginstitut också få bevilja kredit för vissa angivna betaltjänster.

De verksamheter som ett e-penninginstitut får bedriva vidgas genom det nya e-penningdirektivet.⁴² Vissa begränsningar kvarstår dock. E-penninginstitut ska inte få ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel från allmänheten (artikel 6.2) och inte heller få bevilja kredit från medel som erhållits i utbyte mot elektroniska pengar (artikel 6.1).

Tillåtna verksamheter enligt direktivet

Enligt det nya e-penningdirektivets (artikel 6.1 a) får ett institut för elektroniska pengar tillhandahålla betaltjänster som anges i bilagan till betaltjänstdirektivet. Ett institut för elektroniska pengar får därmed tillhandahålla bl.a. tjänster som möjliggör kontantinsättningar och uttag på ett betalkonto, genomförande av gireringar, autogirobetalningar och kortbetalningar, utfärdande av betalningsinstrument, penningöverföring samt genomförande av betalningstransaktioner genom digital teknik där den part som tillhandahåller systemet (operatören) endast är mellanhand mellan betalaren och betalningsmottagare (se vidare avsnitt 6.7).

I direktivets artikel 6.1 b) anges att ett institut för elektroniska pengar får bevilja kredit för vissa betaltjänster under förutsättning att de villkor som anges i betaltjänstdirektivets artikel 16.3 och 16.5 är uppfyllda. I korthet innebär det att kredit får beviljas om kreditgivningen är en sidoverksamhet, krediten beviljas i samband med en betalningstransaktion och återbetalning sker inom en kort tid som aldrig överstiger tolv månader.

---

⁴² I ett förslag från kommissionens till nytt e-penningdirektiv uttalas att begränsningen i det gamla e-penningdirektivet "går stick i stäv mot den icke-exklusivitet som gäller för betalningsinstitut" och att synsättet behövde bli mer enhetligt.

Vidare får kredit inte beviljas ur medel som erhållits eller innehas för att genomföra en betalningstransaktion och institutets kapitalbas ska vara tillfredställande med hänsyn till det totala kreditbelopp som är beviljat. Institut för elektroniska pengar får vidare, enligt nya e-penningdirektivets artikel 6.1 c) och d) utöva drift av betalningssystem och tillhandahålla operativa tjänster och därtill nära anknutna sidotjänster avseende utgivning av elektroniska pengar eller tillhandahållande av betaltjänster. Vidare får e-penninginstitut bedriva annan verksamhet, med hänsyn till tillämplig gemenskapslagstiftning och nationell lagstiftning.

Ett institut för elektroniska pengar får däremot inte ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel från allmänheten (artikel 6.2) och inte heller bevilja kredit från medel som erhållits i utbyte mot elektroniska pengar (artikel 6.1 andra stycket).

Betalningsinstituts verksamhet enligt betaltjänstlagen

Det nya e-penningdirektivets regler om tillåten verksamhet i institut för elektroniska pengar innebär att den tillåtna verksamheten innefattar den verksamhet som betalningsinstitut får bedriva enligt betaltjänstdirektivet. Betaltjänstdirektivet har som framgått införlivats i betaltjänstlagen så att betalningsinstitut får tillhandahålla de betaltjänster som anges i bilagan till betaltjänstdirektivet samt tillhandahålla närliggande tjänster och driva annan verksamhet. Finansinspektionen har emellertid bemyndigats att förbjuda betalningsinstitut att driva annan verksamhet om verksamheten försämrar eller kan komma att försämma betalningsinstitutets finansiella sundhet eller inspektionens möjligheter att utöva tillsyn över institutet.

I 3 kap. 6 § betaltjänstlagen föreskrivs att betalningsinstitut inte får ta emot insättningar eller andra återbetalningspliktiga medel från allmänheten eller erbjuda andra konton än betalkonton som uteslutande används för betalningstransaktioner. Ett betalningsinstitut får dock bevilja kredit för vissa

betaltjänster under förutsättning att vissa villkor är uppfyllda. Villkoren överensstämmer med de som anges i betaltjänstdirektivets artikel 16.3, dock att det inte angetts att kreditgivningen ska vara en sidoverksamhet.

För en närmare beskrivning av de tjänster som anges i betaltjänstdirektivet hänvisas till betaltjänstlagens motiv (prop. 2009/10:220).

E-penninginstitutets verksamhet

Den verksamhet som e-penninginstitut får bedriva enligt det nya e-penningdirektivet omfattar, förutom utgivning av elektroniska pengar, den verksamhet som betalningsinstitut får bedriva enligt betaltjänstlagen. Ett tillstånd att starta och driva affärsverksamhet som institut för elektroniska pengar är därför ett vidare tillstånd än motsvarande tillstånd för betalningsinstitut. Denna vidare omfattning avses balanseras av särskilda kapitalkrav (se avsnitt 4.5).

Det nya e-penningdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att begränsa den verksamhet som inte avser utgivning av elektroniska pengar eller tillhandahållande av betaltjänster. Motsvarande möjlighet fanns som framgått vid genomförandet av betaltjänstdirektivet. Regeringens bedömning, vid införandet av betaltjänstlagen, av betalningsinstitutets verksamhet kan, med hänsyn till de stora likheterna, antas vara giltiga även för e-penninginstitut; jfr hur en utgångspunkt vid införandet av reglerna för e-penninginstitut – som framgått av avsnitt 6.1 – bör vara de regler som gäller för betalningsinstitut.

E-penninginstitut bör därmed, utöver att ge ut elektroniska pengar, få tillhandahålla betaltjänster och bedriva närliggande verksamhet samt ägna sig åt vad som betecknats ”annan verksamhet” (förslaget till ett första stycke i 13 § lagen om elektroniska pengar). Med närliggande verksamhet bör beträffande institut för elektroniska pengar avses verksamhet

som ligger nära antingen utgivning av elektroniska pengar eller betaltjänster.

Vidare bör Finansinspektionen, så som redan gäller för betalningsinstitut, bemyndigas att under de förutsättningar som anges i betaltjänstlagen förbjuda ”annan verksamhet” som ett e-penninginstitut bedriver. De skillnader i riskexponering som finns mellan ett betalningsinstitut och ett institut för elektroniska pengar bör kunna hanteras genom att Finansinspektion i sin bedömning av ”annan verksamhet” tar hänsyn till de olika institutens riskprofil (13 § andra stycket förslaget till lagen om elektroniska pengar).

I övrigt torde det inte finnas skäl att införa ytterligare skillnader mellan betalningsinstitut och institut för elektroniska pengar. De särskilda risker som gäller vid utgivning av elektroniska pengar hanteras istället inom ramen för regleringen av skydds- och kapitalkrav. Härvid bör beaktas att ett mål med det nya e-penningdirektivet är att undanröja hinder mot marknadstillträde och att göra det enklare att starta och driva affärsverksamhet för utgivning av elektroniska pengar (se skäl 4). Ett skäl bakom det nya e-penningdirektivet har varit de långtgående begränsningar som följt av det gamla e-penningdirektivet och 2002 års e-penninglag.

I en ny lag om elektroniska pengar bör vidare, så som skett för betalningsinstitut, införas ett förtydligande om att e-penninginstitut inte får bedriva inlåning. I enlighet med det nya e-penningdirektivet bör även föreskrivas att e-penninginstitut inte får bevilja kredit från medel som erhållits i utbyte mot elektroniska pengar (förslaget till 14 § lagen om elektroniska pengar).

6.10 Regler för verksamheten m.m.

<p>Förslag: Reglerna om startkapital och minsta tillåtna kapitalbas regleras i enlighet med kraven i det nya e-</p>
--

penningdirektivet. Skyddskrav som motsvarar betaltjänstlagens regler införs för e-penninginstitut. Regler motsvarande dem i betaltjänstlagen införs också om bevarande av uppgifter, revision och redovisning, huvudkontor, hemvist och tystnadsplikt.

Inledning

Det nya e-penningdirektivet innehåller särskilda regler om startkapital (artikel 4), kapitalbas (artikel 5), skyddskrav för de pengar som tas emot vid utgivning av elektroniska pengar och tillhandahållande av betaltjänster (artikel 7).

Av skäl 11 följer att kapitalkravs- och skyddskravsreglerna gemensamt ska säkerställa konsumentskyddet. Jämfört med det gamla e-penningdirektivet innebär dessa bestämmelser emellertid att kravet på startkapital sänks samtidigt som investeringsbestämmelserna enligt det gamla e-penningdirektivet utmönstras. Nya krav införs dock på skydd för de medel e-penninginstitut tar emot vid utgivning av elektroniska pengar.

Förändringarna av kapitalkraven får ses mot bakgrund av den utvärdering av det gamla e-penningdirektivet som kommissionen genomfört. Där konstaterades att de stränga reglerna enligt det gamla e-penningdirektivet utgör ett hinder mot marknadstillträde. Förändringarna utgör också ett led i en samordning med betaltjänstdirektivets bestämmelser (skäl 11; jfr punkt 3.1 i remissyttrande av Europeiska centralbanken över ett förslag till nytt e-penningdirektiv). I kommissionens förslag till nytt direktiv hade investeringsbestämmelserna enligt det gamla e-penningdirektivet, vilka i korthet innebar att tillgångarna får placeras endast i fordringsrätter med låg risk, utmönstrats utan att några andra skyddskrav föreslagits. En sådan reglering hade inneburit en väsentlig liberalisering. I det nya e-penningdirektivet infördes emellertid skyddskrav som överensstämmer med dem som gäller när betalningsinstitut tillhandahåller betaltjänster.

Startkapital

Enligt det nya e-penningdirektivet ska institut för elektroniska pengar ha ett startkapital på minst 350 000 euro. Detta innebär en sänkning i förhållande till det gamla e-penningdirektivet, som föreskriver ett startkapital på minst en miljon euro. Kommissionen angav i sitt förslag till direktiv att dessa krav var för högt ställda, att de inte stod i proportion till de risker som karakteriserar berörda tjänster och att detta utgjorde ett hinder för framförallt mindre företag. Kommissionen föreslog därför en sänkning till 125 000 euro, vilket överensstämmer med det högst krävda startkapitalet för betalningsinstitut enligt betaltjänstdirektivet. I det slutliga e-penningdirektivet infördes emellertid ett högre startkapital, om än väsentligt lägre än enligt det gamla e-penningdirektivet.

Denna minskning av startkapitalet får ses mot bakgrund av skäl 2 och skäl 4 i e-penningdirektivet där det förklaras att nuvarande regler hindrat framväxten av en verklig inre marknad för tjänster avseende elektroniska pengar och att de nya reglerna ska göra det enklare att starta och driva affärsverksamhet för utgivning av elektroniska pengar.

Medan e-penninginstitut enligt 2 kap. 5 § 2002 års e-penninglag ska ha ett startkapital om minst en miljon euro och normgivningskompetensen delegerats enligt 8 kap. 1 § 1 beträffande vilka poster som ska räknas in startkapitalet har det istället i 1 kap. 4 § 25 betaltjänstlagen hänvisats till 1 kap. 5 § 17 lagen om bank- och finansieringsrörelse. Eftersom samma sak bör menas med startkapital för de olika instituten bör startkapital definieras på samma sätt i en ny lag om elektroniska pengar.

Det bör därmed föreskrivas att ett institut för elektroniska pengar när det börjar sin verksamhet ska ha ett startkapital som vid tiden för beslut om tillstånd motsvarar minst 350 000 euro (förslaget till 9 § lagen om elektroniska pengar).

Kapitalbas

Enligt 2002 års e-penninglag ska ett institut för elektroniska pengar ha en kapitalbas som med hänsyn till verksamhetens art och omfattning är tillräckligt stor. Vidare får kapitalbasen aldrig understiga startkapitalet och/eller ett belopp som motsvarar två procent av genomsnittligt utestående elektroniska pengar eller, om institutet inte varit verksamt i sex månader, det totalbelopp av utestående elektroniska pengar som fastställts som mål efter sex månader från det att verksamheten har inletts.

I det nya e-penningdirektivet föreskrivs om kapitalbas för institut för elektroniska pengar med avseende på dels utgivning av elektroniska pengar, dels tillhandahållande av betaltjänster. Oavsett vilken verksamhet som bedrivs får kapitalbasen aldrig understiga startkapitalet. Vid verksamhet för utgivning av elektroniska pengar ska ett e-penninginstitut ha en kapitalbas som uppgår till lägst två procent av genomsnittet av de utestående elektroniska pengarna.

Det nya e-penningdirektivet innebär att ett institut för elektroniska pengar också får tillhandahålla betaltjänster. Kapitalbasen ska därvid beräknas enligt en av tre metoder som anges i betaltjänstdirektivet. För en närmare genomgång av direktivets beräkningsmetoder hänvisas till regeringens proposition 2009/10:220 Betaltjänster. Om ett institut för elektroniska pengar tillhandahåller både utgivning av elektroniska pengar och betaltjänster ska kapitalbasen motsvara minst summan av minsta tillåtna kapitalbas för de olika verksamheterna (artikel 5.2 tredje stycket).

Finansinspektionen får enligt betaltjänstlagen besluta om vilken metod som enskilda betalningsinstitut ska använda vid beräkningen av sin kapitalbas. Detsamma bör gälla när institut för elektroniska pengar tillhandahåller betaltjänster (jfr artikel 5.4 i e-penningdirektivet). Vid beräkningen av kapitalbasen och dess sammansättning bör, liksom för betalningsinstitut, 3 kap. lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar tillämpas. En bestämmelse om dubbelräkning av innehållet i

kapitalbasen bör också införas för de fall ett institut för elektroniska pengar ingår i en grupp av företag. Bestämmelsen bör utformas i enlighet med motsvarande bestämmelse för betalningsinstitut (förslaget till 10 § lagen om elektroniska pengar).

Vidare bör Finansinspektionen, i enlighet med det nya e-penningdirektivet (artikel 5) och betaltjänstlagen, under vissa förutsättningar få besluta att ett enskilt institut ska ha ett kapitalkrav som är upp till 20 procent högre eller lägre än vad som följer av det grundläggande kravet (förslaget till 11 § lagen om elektroniska pengar).

Skyddskrav

Det gamla e-penningdirektivet innehöll – utöver vissa krav på storleken och hanteringen av tillgångar – inga särskild skyddskrav för medel som tas emot vid utgivning av elektroniska pengar. I kommissionens förslag till nytt direktiv fanns inte heller några skyddskrav för de medel som tas emot vid utgivning av elektroniska pengar. I den slutliga versionen av det nya e-penningdirektivet infördes dock, som framgått, skyddskrav av innebörden att de medel som har tagits emot i utbyte mot utgivna elektroniska pengar ska skyddas enligt samma metoder som gäller för betalningsinstitut vid tillhandahållande av betaltjänster. I de fall institut för elektroniska pengar tillhandahåller betaltjänster bör samma regler gälla som för betalningsinstitut enligt betaltjänstdirektivet.

Skyddskraven enligt det nya e-penningdirektivet innebär att de medel som tas emot vid utgivning av elektroniska pengar inte får sammanblandas med medel som innehas för någon fysisk eller juridisk persons räkning och att de ska deponeras på ett särskilt konto hos ett kreditinstitut eller investeras i säkra, likvida lågriskstillgångar. Vad som avses med säkra lågriskstillgångar anges i artikel 7.2. Medlen ska vidare skyddas antingen genom att hållas avskilda från andra medel eller genom en för-

säkring som uppgår till motsvarande belopp. Sådana krav finns inte i det gamla e-penningdirektivet och inte heller i 2002 års e-penninglag. I nuvarande regler anges endast att ett institut för elektroniska pengar vid varje tidpunkt ska ha tillgångar till ett värde som minst motsvarar värdet av institutets skulder hänförliga till utestående elektroniska pengar. Vidare finns regler om hur tillgångarna ska placeras.

De skyddskrav som följer av det nya e-penningdirektivet innebär alltså att medel som tas emot vid utgivning av elektroniska pengar ska hållas avskilda eller omfattas av en försäkring. Enligt direktivet får medlemsstaterna eller deras behöriga myndigheter fastställa vilken metod som ska användas av e-penninginstituterna för att skydda medlen.

En bestämmelse bör införas som innebär att de medel som tas emot vid utgivning av elektroniska pengar ska skyddas på samma sätt som medel som tas emot vid genomförande av betaltjänster enligt lagen om betaltjänster (förslaget till 15 § lagen om elektroniska pengar).

Enligt 3 kap. 29 § betaltjänstlagen har Finansinspektionen bemyndigats att meddela föreskrifter om hur de medel som skyddas ska hanteras. Inspektionen bör på motsvarande sätt bemyndigas att meddela föreskrifter om hur institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare ska hantera medel (förslaget till 34 § lagen om elektroniska pengar).

Bevarande, redovisning, revision, huvudkontor och tystnadsplikt, m.m.

I betaltjänstlagen finns också regler om bevarande av uppgifter, redovisning och revision, huvudkontorets placering och tystnadsplikt, m.m. Dessa frågor har behandlats i regeringens proposition 2009/10:220 Betaltjänster (avsnitten 7.3.4 – 7.3.6 och 7.3.8). Motsvarande regler bör införas för e-penninginstitut. Reglerna om tystnadsplikt bör gälla även för registrerade utgivare.

6.11 Utgivning och inlösen m.m.

Förslag: Elektroniska pengar ska ges ut till det nominella beloppet och när som helst kunna lösas in till samma belopp. Bestämmelserna om villkor för inlösen ska vara dispositiva i de fall där inlösaren inte är konsument. Utgivaren får inte ge ränta eller liknande på de elektroniska pengarna.

Inledning

Direktivet innehåller nya regler om inlösen och utgivning av elektroniska pengar (artikel 11.1 och 11.2) samt förbud mot att ge ränta eller andra förmåner som är knutna till den period under vilken innehavaren av elektroniska pengar innehar de elektroniska pengarna (artikel 12).

Bestämmelserna om utgivning, inlösen och ränta är tillämpliga vid all utgivning av elektroniska pengar, dvs. inte bara när e-penninginstitut ger ut elektroniska pengar. Eftersom elektroniska pengar avses vara ett substitut för sedlar och mynt, inte en form av sparande, ges inte ränta på inbetalda medel. Möjligheten till inlösen säkerställer de elektroniska pengarnas funktion; jfr avsnitt 6.4.

Utgivning av elektroniska pengar

Det gamla e-penningdirektivet innehöll inga regler om till vilket värde de elektroniska pengarna skulle ges ut. Det följde dock av definitionen att elektroniska pengar endast kunde ges ut till ett värde som inte understeg det inbetalade beloppet. En sådan definition ansågs dock av flera medlemsländer, bl.a. Sverige, skapa en lucka i reglerna om elektroniska pengar genom att utgivning till ett värde som understeg det inbetalade beloppet inte omfattas av definitionen. En sådan lösning hade därmed inte behövt bli tillståndspliktig. När det gamla e-penningdirektivet

genomfördes genom 2002 års e-penninglag uteslöts därför detta krav från legaldefinitionen av elektroniska pengar.

I det nya e-penningdirektivet har definitionen justerats så att den inte är beroende av till vilket värde de elektroniska pengarna ges ut. Däremot föreskrivs i artikel 11 nya e-penningsdirektivet att utgivning ska ske till det nominella beloppet. En bestämmelse med denna innebörd bör föras in i en ny lag om elektroniska pengar. Av artikel 6.3 följer vidare att de medel som ett e-penninginstitut tar emot vid utgivning utan dröjsmål ska bytas ut mot elektroniska pengar. Även detta bör framgå av en ny lag om elektroniska pengar (förslaget till 27 §).

Inlösen

Enligt artikel 11.2 nya e-penningdirektivet ska innehavare av elektroniska pengar när som helst kunna lösa in dem till nominellt belopp. Av direktivets artikel 11.3 följer vidare att villkor och eventuella avgifter för inlösen ska framgå av avtalet mellan utgivaren av elektroniska pengar och innehavaren av de elektroniska pengarna. Direktivet innehåller också nya regler om avgifter för inlösen (artikel 11.4). En avgift ska ha angivits i avtalet med innehavaren och får tas ut endast om begäran sker innan avtalet upphört eller, efter att innehavaren avslutat ett tidsbestämt avtal, begäran sker ett år efter att avtalet upphört. Vidare ska en sådan avgift vara proportionerlig mot och motsvara utgivarens faktiska kostnader. Innehavaren får begära inlösen av antingen en del av eller hela penningvärdet av de elektroniska pengarna om avtalet inte har upphört. Har avtalet upphört ska hela penningvärdet lösas in. Det finns vidare särskilda regler för de fall där det är oklart vilken andel av vissa medel som ska användas som elektroniska pengar (artikel 11.5 och 6).

I 2002 års e-penninglag specificerades inte rätten till inlösen till ett visst belopp. Inlösningsbeloppet fick istället anses följa av den fordran som innehavet av de elektroniska pengarna

representerade på utgivaren. Det kan därför tyckas vara onödigt med en särskild bestämmelse om belopp för inlösen. Med tanke på de elektroniska pengarnas karaktär av en fordran kan det också ifrågasättas om det överhuvudtaget behövs någon särskild föreskrift om rätt till inlösen (jfr Förslag till Lag om utgivning av elektroniska pengar, Finansdepartementet, Promemoria Fi2001/2166, s. 73). Med tanke på inlösenrättens centrala betydelse bör det emellertid, i en ny lag om utgivning av elektroniska pengar, införas en bestämmelse som tydliggör att innehavaren får lösa in beloppet och att inlösen ska ske till det nominella beloppet. De särskilda reglerna i artikel 11.6 bör också införas i den nya lagen om elektroniska pengar. Därav följer att om inlösen begärs från den dag då avtalet mellan utgivaren och innehavaren upphör att gälla och upp till ett år efter den dagen ska hela penningvärdet av de elektroniska pengarna lösas in. Där föreskrivs vidare att om det inte är känt i förväg vilken andel av vissa medel som ska användas som elektroniska pengar, ska alla medel för vilka innehavaren av de elektroniska pengarna har ett krav inlösas.

De villkor beträffande avgifter för inlösen som direktivet anger bör också införas i den nya lagen. Enligt direktivet ska avgiften för inlösen vara proportionerlig mot och motsvara utgivarens faktiska kostnader för inlösen. Frågan är hur begreppet ”proportionerlig” ska tolkas i förhållande till utgivarens ”faktiska kostnad”. Skrivningen i den svenska språkversionen kan tolkas som att det avgörande är utgivarens faktiska kostnader och att begreppet ”proportionerlig” inte har någon självständig betydelse i sammanhanget, detta eftersom avgiften ska vara ”proportionerlig mot” den faktiska kostnaden. Med en sådan tolkning skulle utgivaren alltid ha rätt att ta ut avgift för sina framräknade faktiska kostnader för inlösen oavsett storleken av dessa kostnader. En sådan tolkning kan dock ifrågasättas mot bakgrund av att den faktiska kostnad som utgivaren har kan variera beroende på vilka tekniska lösningar utgivaren valt och hur utgivaren organiserat sin verksamhet i

övrigt. Härvid behöver behovet av skydd för konsumenter också tillgodoses.

I skälen till direktivet ges ingen vägledning för tolkningen. Vid en jämförelse med andra språkversioner kan emellertid konstateras att motsvarande ställe i direktivet har formulerats som "Any such fee shall be proportionate and commensurate with the actual costs incurred by the electronic money issuer" i den engelska språkversionen och som "Le montant des frais doit être proportionné et en rapport avec les coûts réels supportés par l'émetteur de monnaie électronique" i den franska språkversionen. Som framgår av citaten har kravet på proportion i de engelska och franska språkversionerna getts en mer självständig innebörd än i den svenska. Kravet på proportion gäller där fortfarande utgivarens faktiska kostnader men jämförelsen vid avgörande om kravet på proportion är uppfyllt ska inte göras i första hand med utgivarens faktiska kostnader utan mer självständigt. Det är rimligt att kostnaden då sätts i relation också till beloppet som löses in.

En sådan tolkning är väl förenlig med de engelska och franska språkversionerna. En sådan tolkning tillgodoser också krav på konsumentskydd och innebär att hänvisningen till krav på proportionalitet får en självständig betydelse. I förslaget till lagtext bör detta komma till uttryck genom att endast skäliga faktiska kostnader får tas ut, vilket kan uttryckas så att avgiften ska motsvara skäliga kostnader för utgivaren för att genomföra transaktionen (förslaget till 30 §). Rätten till inlösen torde främst komma att utnyttjas av de betalningsmottagare som accepterar elektroniska pengar. Enligt direktivet får en utgivare av elektroniska pengar avtala om andra villkor och avgifter för inlösen med personer som accepterar elektroniska pengar om de inte är konsumenter. Bestämmelserna om villkor för inlösen bör därför göras dispositiva för de fall där inlösaren inte är konsument (28–30 §§ förslaget till lag om elektroniska pengar).

Ränta m.m.

Medlemsstaterna ska enligt det nya e-penningdirektivet (artikel 12) förbjuda utgivare av elektroniska pengar att bevilja ränta eller andra förmåner som är knutna till den period under vilken innehavaren av elektroniska pengar innehar de elektroniska pengarna. Motsvarande förbud fanns inte i det gamla direktivet men var angivet som en planerad åtgärd vid en kommande översyn.

Ett sådant förbud ligger i linje med de elektroniska pengarnas ändamål; att användas för betalningstransaktioner. Risker för missbruk anses öka om e-penninginstitut skulle medges rätt att ge ränta eller andra förmåner under innehavstiden. Ett förbud föreslås därför i den nya lagen om elektroniska pengar (förslaget till 31 §).

6.12 Tillsyn, m.m.

Förslag: Institut för elektroniska pengar ska stå under Finansinspektionens tillsyn. Inspektionen bör ges motsvarande möjligheter som mot betalningsinstitut att kontrollera verksamheten och att ingripa om det behövs. Särskilda regler rörande informationsplikt för vissa fall införs för e-penninginstitut.

Enligt skäl 9 nya e-penningdirektivet behöver tillsynsreglerna för e-penninginstitut ses över och anpassas bättre till de risker som är förknippade med sådana institut. Där förklaras vidare att de bör stämma överens med de tillsynsregler som gäller för betalningsinstitut. En sådan reglering ges också genom en hänvisning i artikel 3.1 nya e-penningdirektivet till berörda artiklar i betaltjänstdirektivet.

Betaltjänstdirektivets tillsynsregler innebär att medlemsstaterna ska utse behöriga myndigheter, med ansvar för till-

ståndsgivning och tillsyn. De behöriga myndigheterna ska ha rätt att från instituten få den information som behövs för att övervaka efterlevnaden av regelverket. De ska också ges rätt att utföra platsundersökningar och utfärda rekommendationer, riktlinjer och bindande administrativa bestämmelser. Vidare ska de behöriga myndigheterna under vissa förutsättningar ges rätt att upphäva eller återkalla tillstånd. De ska också ges rätt att besluta om sanktioner eller vidta andra åtgärder. Av hänvisningen till artikel 13 i betaltjänstdirektivet följer att medlemsstaterna ska upprätta ett offentligt register över auktoriserade institut för elektroniska pengar, deras ombud och filialer samt över dem som beviljats undantag från tillståndsplikt.

Betaltjänstdirektivets bestämmelser om tillsyn har införts i betaltjänstlagen. Dessa regler bör i tillämpliga delar gälla även för e-penninginstitut; jfr hur det i nya e-penningdirektivet uttalats att tillsynsreglerna bör samordna med motsvarande regler för betalningsinstitut. En sådan reglering införs lämpligen genom en hänvisning till betaltjänstlagen i en ny lag om elektroniska pengar (förslaget till 32 §); för en närmare presentation av betaltjänstlagens regler om tillsyn, se regeringens proposition 2009/10:220 Betaltjänster. Även e-penninginstitut kommer därmed att stå under Finansinspektionens tillsyn.

Det nya e-penningdirektivet innehåller också vissa särskilda regler om tillsyn över e-penninginstitut. Enligt artikel 3.2 nya e-penningdirektivet ska ett institut för elektroniska pengar informera de behöriga myndigheterna i förväg om alla väsentliga förändringar i åtgärderna för att skydda medel som erhållits i utbyte mot utgivna elektroniska pengar. Vidare följer av artikel 6.3 att behöriga myndigheter ska underrättas om förvärv eller avyttring av ett kvalificerat innehav i ett institut för elektroniska pengar och att en behörig myndighet får motsätta sig ett förvärv om detta sannolikt skulle vara till förfång för en sund och ansvarsfull ledning av institutet. Sådana regler bör införas även för e-penninginstitut genom dels en hänvisning beträffande ägarprövning till bestämmelserna i 14 kap. lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (förslaget till 12 §), dels en

bestämmelse rörande information om väsentliga förändringar av institutets åtgärder för att skydda medel som erhållits i utbyte mot utgivna elektroniska pengar (förslaget till 16 §).

Föreskrifter bör meddelas av Finansinspektionen om innehållet i den information och de underrättelser som ska lämnas till följd av dessa bestämmelser (förslaget till 34 §).

Därutöver bör det noteras att även företag från länder utanför EES kan ge ut elektroniska pengar från en filial i Sverige, om Finansinspektionen meddelar tillstånd för sådan verksamhet (se även avsnitt 6.15). Betaltjänstdirektivet och lagen (2010:751) om betaltjänster medger inte någon motsvarande möjlighet för företag från tredje land som vill tillhandahålla betaltjänster i filial. Lagen om betaltjänster innehåller i konsekvens härmed inte några bestämmelser om ingripanden mot företag från tredje land som driver verksamhet i filial. Det bör därför i den nu föreslagna lagen införas bestämmelser om möjligheter att ingripa mot sådana företag när de överträder gällande regler eller på annat sätt visar sig olämpliga att ge ut elektroniska pengar (förslaget till 32 § andra och tredje stycket). Liknande bestämmelser finns i 6 kap. 17 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar.

6.13 Åtgärder mot penningtvätt och terrorism, m.m.

Förslag: Bestämmelserna om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, upplysningskyldighet, meddelandeförbud och ansvar bör vara tillämpliga också på e-penninginstitut och registrerade utgivare. Lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ändras så att beloppsgränsen för krav på kundkontroll i fråga om elektroniska pengar höjs till 250 euro.

Enligt artikel 19 nya e-penningdirektivet ska direktiv 2005/60/EG om åtgärder för att förhindra att det finansiella

systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism ändras så att

1. företag som inte är ett kreditinstitut och ger ut elektroniska pengar kategoriseras som finansiella institut, och
2. beloppsgränsen för kundkontroll vid utgivning av elektroniska pengar, avseende det högsta belopp som lagras elektroniskt i produkten, höjs från 150 euro till 250 euro, dock att medlemsstaterna eller deras behöriga myndigheter för nationella penningtransaktioner ges rätt att öka beloppet om 250 euro upp till 500 euro.

Lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism innehåller bestämmelser som syftar till att förhindra att finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. I den föreslagna lagen om elektroniska pengar bör, på samma sätt som i betaltjänstlagen, införas en bestämmelse av vilken framgår att föreskrifterna i den lagstiftning som reglerar åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism ska gälla också för den som i egenskap av e-penninginstitut eller registrerad utgivare ger ut elektroniska pengar. Motsvarande regler som för betalningsinstitut bör också gälla om upplysningsskyldighet, meddelandeförbud och ansvar (förslagen i 21–24 §§ lagen om elektroniska pengar); se vidare regeringens proposition 2009/10:220 Betaltjänster (avsnitten 7.3.7 och 7.3.8).

Enligt 2 kap. 2 och 3 §§ lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism krävs för vissa fall kontroll av kundens identitet, kontroll av den verkliga huvudmannens identitet och inhämtande av information om affärsförbindelsens syfte m.m. För elektroniska pengar anges dock ett undantag för de fall penningvärdet som kan lagras på ett elektroniskt medium som inte kan laddas uppgår till högst 150 euro eller när det gäller elektroniska medier som kan laddas, det penningvärde som omsätts under ett kalenderår inte

överstiger 2 500 euro och högst 1 000 euro kan lösas in under samma period (2 kap. 5 § 8).

Lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism bör ändras så att beloppsgränsen för krav om kundkontroll höjs till 250 euro. Möjligheten att öka beloppet till 500 euro för nationella penningtransaktioner bör också tas tillvara. Användningen av elektroniska pengar är ytterst begränsad i Sverige. Kommissionens syfte med det nya direktivet, att få tillstånd en verklig marknad för elektroniska pengar, kan knappast uppnås om utrymmet blir begränsat.

6.14 Ombud, filialer och uppdragsavtal

Förslag: Utgivning av elektroniska pengar genom ombud förbjuds. Ombud ska emellertid få användas för att distribuera elektroniska pengar och lösa in sådana samt för att tillhandahålla betaltjänster. Särskilda regler ska gälla för uppdragsavtal. Reglerna i betaltjänstlagen ska härvid tillämpas på motsvarande sätt.

Enligt artikel 3.5 nya e-penningdirektivet får institut för elektroniska pengar inte *ge ut* elektroniska pengar via ombud. Ett förbud mot sådan utgivning bör föreskrivas i lag (25 § första stycket förslaget till lag om elektroniska pengar).

När e-penninginstitut erbjuder betaltjänster får dessa dock tillhandahållas via ombud under samma förutsättningar som dem som gäller för betalningsinstitut. Hit hör också betaltjänster som är knutna till elektroniska pengar. Enligt artikel 3.4 nya e-penningdirektivet ska institut för elektroniska pengar också få *distribuera* och *lösa in* elektroniska pengar via fysiska eller juridiska personer som agerar för deras räkning. Om de elektroniska pengarna distribueras i en annan medlemsstat genom att anlita en sådan fysisk eller juridisk person ska dock de förfaranden

tillämpas som gäller för betalningsinstitut enligt artikel 25 betaltjänstdirektivet.

Bestämmelserna i 3 kap. 17 och 18 §§ betaltjänstlagen bör tillämpas på motsvarande sätt när elektroniska pengar distribueras eller löses in via personer som agerar för ett e-penninginstituts räkning. En sådan reglering kan införas genom en hänvisning till betaltjänstlagen i den föreslagna lagen om elektroniska pengar (25 § andra stycket förslaget till lag om elektroniska pengar).

Enligt artikel 3 nya e-penningdirektivet ska bl.a. artikel 17.7 i betaltjänstdirektivet gälla i tillämpliga delar för e-penninginstitut. Där ges föreskrifter om uppdragsavtal. För betalningsinstitut och registrerade betaltjänstleverantörer har dessa regler införts genom 3 kap. 28 § betaltjänstlagen. Dessa regler bör tillämpas på motsvarande sätt beträffande institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare (25 § tredje stycket förslaget till lag om elektroniska pengar).

6.15 Marknadstillträde inom EES och förhållande till tredjeland

Förslag: Regler om marknadstillträde inom EES, som i stor utsträckning motsvarar vad som gäller enligt betaltjänstlagen, införs. Direktivets bestämmelser om marknadstillträde för företag från länder utanför EES föranleder inte någon särskild reglering i lag.

Direktivets artikel 3.1 anger, som nämnts i avsnitt 6.12 ovan, att vissa artiklar i betaltjänstdirektivet ska gälla även för institut för elektroniska pengar. Genom hänvisningen i artikel 3.1 blir de tillsyns- och rörelse regler som gäller för betalningsinstitut tillämpliga även på institut för elektroniska pengar. Detta gäller även de bestämmelser i betaltjänstdirektivets artikel 25 som rör gränsöverskridande verksamhet. Betaltjänstlagens 3 kap. innehåller bestämmelser om svenska företags verksamhet i andra

länder – såväl i som utanför EES – och om den verksamhet som företag från andra EES-länder får bedriva i Sverige med stöd i sitt tillstånd från hemlandet.

Det bör noteras att e-penningdirektivet, till skillnad från betaltjänstdirektivet, innehåller uttryckliga bestämmelser i artikel 8 om förutsättningarna för företag från länder utanför EES att bedriva verksamhet inom EES. Artikel 8 behandlar situationen då ett företag från tredje land vill bedriva verksamhet i ett EES-land. Däremot innehåller artikel 8 inte några bestämmelser avseende verksamhet i tredje land som bedrivs av företag från EES-länder. Regler för sådan verksamhet, såvitt avser svenska företag som tillhandahåller betaltjänster i tredje land genom filial, finns dock i betaltjänstlagens 3 kap. 23 §. Betaltjänstlagens bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet bör vara tillämpliga på institut för elektroniska pengar, även såvitt avser svenska företags verksamhet genom filial i tredje land.

En hänvisning till betaltjänstlagens bestämmelser bör föras in i den lag som föreslås om elektroniska pengar (förslaget till 26 §). Bestämmelserna om företag från tredje land i e-penningdirektivets artikel 8, som förbjuder medlemsstater att ge förmånlig behandling till företag från tredje land och möjliggör avtal mellan EU och tredje land om hur företag från dessa länder ska behandlas inom unionen, saknar motsvarighet i betaltjänstdirektivet. E-penningdirektivets artikel 8 medger att medlemsstaterna beviljar företag från länder utanför EES tillstånd att ge ut elektroniska pengar från en filial i medlemsstaten. En förutsättning är dock att filialer till företag från länder utanför EES inte ges en förmånligare behandling än institut från EES-länder (artikel 8.1). Enligt artikel 8.2 ska Europeiska kommissionen underrättas om alla tillstånd som beviljas filialer till företag från tredje land som ger ut elektroniska pengar.

Bestämmelser om beviljande av tillstånd att ge ut elektroniska pengar till filialer till företag från länder utanför EES finns i 2 kap. 8 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar. En motsvarande reglering bör även införas i den nu föreslagna

lagen. Däremot saknas det skäl att i lag föreskriva om en sådan rapporteringsplikt såvitt avser beviljade tillstånd som följer av e-penningdirektivets artikel 8.2.

6.16 Övergångsbestämmelser

Förslag: Redan verksamma institut för elektroniska pengar och de som medgetts undantag från 2002 års e-penninglag ska få fortsätta att ge ut elektroniska pengar. Uppgifter ska inom viss tid lämnas till Finansinspektionen så att inspektionen kan pröva om utgivarna uppfyller den nya lagens krav.

Medlemsstaterna ska enligt övergångsbestämmelser i artikel 18 tillåta att institut för elektroniska pengar, som före den 30 april 2011 har inlett verksamhet i enlighet med nationell lagstiftning som införlivar gamla e-penningdirektivet, att fortsätta denna verksamhet, utan krav på nytt tillstånd och utan skyldighet att följa direktivets bestämmelser om kapitalkrav, tillåten verksamhet, skyddskrav, m.m. (jfr skäl 23) Medlemsstaterna ska emellertid kräva att instituten lämnar relevant information så att de senast den 30 oktober 2011 ska kunna bedöma om instituten uppfyller kraven enligt det nya e-penningdirektivet. I de fall kraven inte uppfylls ska det bedömas vilka åtgärder som krävs eller om det är lämpligt att återkalla auktorisationen.

De institut som uppfyller kraven i det nya direktivet ska beviljas registrering. De ska sedan vara skyldiga att följa det nya e-penningdirektivets regler för e-penninginstitut. Medlemsstaterna ska också få föreskriva att ett institut för elektroniska pengar automatiskt beviljas tillstånd om de behöriga myndigheterna redan har bevis för att de berörda instituten uppfyller de tillstånds-, kapital- och skyddskraven som anges i det nya direktivet. De behöriga myndigheterna ska i så fall informera de berörda instituten för elektroniska pengar innan de beviljas tillstånd.

Övergångsbestämmelser föreslås i enlighet med direktivets krav.

7 Definition av elektroniska pengar, m.m.

Förslag: Med elektroniska pengar menas ett penningvärde om

1. representerar en fordran på utgivaren,
2. ges ut mot erhållande av medel i syfte att genomföra betalningstransaktioner,
3. förvaras elektroniskt, och
4. godtas som betalningsmedel av andra än utgivaren.

Elektroniska pengar kan finnas på konto men de utgör inte ett kontotillgodohavande. För att undgå förväxlingar utmönstras det i nuvarande definition införda uttrycket ”utan att finnas på ett individualiserat konto”.

7.1 Utgångspunkter

Vid ett införande av det nya e-penningsdirektivet blir det av avgörande betydelse hur direktivets definition av elektroniska pengar ska förstås. Medan målet med det gamla e-penningsdirektivet var att ge det minimum av regler som behövs för en harmonisering av området syftar det nya e-penningsdirektivet och betaltjänstdirektivet till fullharmonisering. Betaltjänstdirektivet innehåller dessutom detaljerade regler om betalningar som gäller också för elektroniska pengar.⁴³

---

⁴³ Prop. 2001/02:85 s. 46 och 207.

På samma sätt som det gamla e-penningdirektivet ger det nya direktivet inte någon heltäckande eller fullständig bild av vilka rättsliga moment som kan ingå i begreppet elektroniska pengar eller vilka system för elektroniska pengar som rent faktiskt existerar.⁴⁴ Det behöver därför analyseras hur den nya definitionen bör införas och vilka verkningar som följer av en bredare samordning där civilrättsliga regler om betalningar ingår.

7.2 Gamla e-penningsdirektivet och 2002 års e-penninglag

I det gamla e-penningdirektivet definierades elektroniska pengar som ett penningvärde i form av en fordran på utgivaren

- i) som lagras på en elektronisk produkt,
- ii) som givits ut mot erhållande av medel som värdemässigt inte understiger det penningvärde som givits ut,
- iii) som godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren.

I 2002 års *e-penninglag* definieras elektroniska pengar som ett penningvärde som representerar en fordran på utgivaren och som, utan att finnas på ett individualiserat konto, är lagrat på ett elektroniskt medium och godkänns som betalningsmedel av andra företag än utgivaren. Denna definition innefattar – i förhållande till det gamla e-penningdirektivets – ett vidgat tillämpningsområde så att *även utgivning till ett annat värde* än det nominella skulle innefattas. Kringgåenden kunde därigenom undgå om utgivningen justerats beloppsmässigt för att det finansiella institutet inte skulle stå under Finansinspektionens tillsyn. Samtidigt noterades att en utgångspunkt i direktivet var att det utgivande institutet ska erhålla medel som inte understiger värdet av den elektroniskt lagrade betalkraft som institutet

---

⁴⁴ Jfr prop. 2001/02:85 s. 32.

ger ut. En sådan begränsning infördes därför som en förutsättning för marknadstillträde för svenska utgivare av elektroniska pengar till annat EES-land enligt principerna om en enda auktorisation, hemlandstillsyn och ömsesidigt erkännande (5 kap. 1 § 2002 års e-penninglag och prop. 2001/02:85 s. 58 ff., 80 och 87).

En annan anpassning vid införandet i svensk rätt var att ersätta direktivets uttryck ”lagrat på en elektronisk produkt” (”an electronic device”) med uttrycket ”lagrat på ett elektroniskt medium”. Av lagmotiven framgick att denna anpassning syftade till att göra definitionen vid och generell och inte slå fast hur det elektroniska mediet ska vara beskaffat och vilka närmare egenskaper det ska ha – lagens begrepp skulle kunna omfatta utgivning av elektroniska pengar med system för både kort och nät (prop. 2001/02:85 s. 81). I de beskrivningar av elektroniska pengar som gavs i lagmotiven noterades också att medel som inte är registrerade på ett individualiserat konto utan hanteras som värdeenheter i någon mening finns hos den som innehar medlen, i ett s.k. elektroniskt förvar och att ett elektroniskt förvar kan vara t.ex. ett kort eller en hårddisk där innehavaren ”förvarar” de symboler som bär betalkraften, dvs. de digitala värdeenheter (a.prop. s. 33). Förvaring av elektroniska pengar på en server som används av innehavaren via nät synes därmed omfattas redan av den gällande svenska definitionen av elektroniska pengar.

Enligt lagtexten ska penningvärden som utgörs av elektroniska pengar dessutom vara lagrade ”utan att finnas på ett individualiserat konto”. Genom detta uttryck markerades i lagtexten det synsätt som kommit till uttryck i direktivet, att betrakta elektroniska pengar som en elektronisk ersättning för sedlar och mynt (a.prop. s. 80).

7.3 Det nya e-penningdirektivet, m.m.

I den nämnda konsekvensanalysen rörande det gamla e-penningdirektivet (COM(2008)627, SEC(2008)2572) noterades vissa

problemområden; bl.a. att *definitionen* av elektroniska pengar är otydlig och att *tillämpningsområdet* för det gamla e-penningdirektivet är oklart samt att vissa *bestämmelser i betaltjänstdirektivet är oförenliga* med det gamla direktivet.⁴⁵ Bristen i definitionen av elektroniska pengar skulle enligt konsekvensanalysen bestå i att

1. utgivning av ett värde som är lägre än vad som betalats inte blir att anse som elektroniska pengar, och

2. uttrycket ”lagras på en elektronisk produkt” skulle vara tekniskt begränsat till en form av elektroniska pengar, s.k. kortbaserade elektroniska pengar, och därmed inte omfatta de olika förbetalda produkter som finns tillgängliga på marknaden, så som serverbaserade elektroniska pengar.⁴⁶

De former för elektroniska pengar beträffande vilka det ansågs råda tvekan om de innefattades eller inte, beskrevs i utvärderingen som serverbaserade i den meningen att medel inte lagras lokalt på ett chipkort eller en dator utan på en central server, t.ex. på utfärdarens. Enligt den bakgrundsbeskrivning som gavs hör framgångsrika och kända serverbaserade system för elektroniska pengar i huvudsak till kategorin ”pre-funded personalised online payment schemes, involving the transfer of funds stored on a personalised online account (not including traditional bank deposits)”. Som ett karakteristiskt drag för dessa tjänster angavs att konton är tillgängliga via webbläsare, e-post eller mobila textmeddelanden (SMS) som medger överföringar mellan privatpersoner och mellan konsumenter och handlare.

Enligt skäl 7 till det nya e-penningdirektivet bör en tydlig och tekniskt neutral definition av elektroniska pengar införas, som innefattar alla situationer där betaltjänstleverantören utfärdar ett förskottsbetalat lagrat värde i utbyte mot medel, som kan

---

⁴⁵ Se bl.a. Commission Staff Working Document, Impact Assessment COM(2008)627.

⁴⁶ Anförtdokument, s. 7 och 11.

användas som betalningsmedel eftersom det accepteras av tredje part som betalning. Av skäl 8 följer vidare att definitionen bör innefatta elektroniska pengar som antingen lagras i en *betalningsanordning* som tillhör innehavaren av elektroniska pengar eller fjärrlagras *på en server* och hanteras av innehavaren av elektroniska pengar *via ett specifikt konto för elektroniska pengar*. Där sägs också att definitionen bör vara så bred att den inte medför hinder för den tekniska utvecklingen och tillräckligt bred för att omfatta inte bara de instrument för elektroniska pengar som finns på marknaden i dag utan även sådana som skulle kunna utvecklas i framtiden. Slutligen föreskrivs i artikel 9.1 om belopp *på betalkonto* tillhörande kunden där de elektroniska pengarna lagras. I enlighet härmed definieras elektroniska pengar, i det nya e-penningdirektivet (artikel 2.2), som varje elektroniskt eller magnetiskt lagrat penningvärde i form av en fordran på utgivaren som ges ut mot erhållande av medel i syfte att genomföra betalningstransaktioner i enlighet med artikel 4.5 i direktiv 2007/64/EG och som godtas av en annan fysisk eller juridisk person än utgivaren av elektroniska pengar.

7.4 En definition för redan uppfyllda rekvisit

Redan genom den definition av elektroniska pengar som infördes år 2002 innefattas utgivning (nationellt) av ett värde som är lägre än vad som betalats.⁴⁷ Definitionen i 2002 års e-penninglag torde dessutom innefatta serverbaserade elektroniska pengar. De skäl som åberopats av kommissionen för en ändring av direktivets definition av elektroniska pengar är alltså redan beaktade i svensk rätt.

När det nya e-penningdirektivet införs är det emellertid lämpligt att närmare knyta an till den nya definitionen i direktivet genom att ersätta uttrycket ”lagras på ett medium” med direktivets uttryck ”elektroniskt ... lagrat penningvärde”.

---

⁴⁷ Jfr dock artikel 11.1 nya e-penningdirektivet.

Härvid saknas skäl att i svensk rätt införa tillägget ”eller magnetisk lagring” av penningvärdet eftersom begreppet ”elektronisk” vanligtvis brukas som en samlingsbeteckning på olika metoder för automatiserad informationsbehandling, oberoende av om registreringen sker elektroniskt, optiskt eller på något annat liknande sätt (Ds 2003:29 s. 18 och SOU 2010:4 s. 476).

Det av Sverige, vid införandet av gamla e-penningdirektivet gjorda tillägget, ”utan att finnas på ett individualiserat konto”, bör också övervägas. Det skulle kunna framstå som motsägelsefullt att, i enlighet med skäl 8 och artikel 9 i det nya e-penningdirektivet, hävda att elektroniska pengar kan hanteras via ett konto respektive lagras på ett betalkonto, samtidigt som det i lag föreskrivs att elektroniska pengar inte kan finnas på ett individualiserat konto. Ett alternativ skulle kunna vara att ersätta dagens tillägg i lagtexten med uttrycket ”utan att utgöra ett kontotillgodohavande”. Här framstår emellertid ett klargörande i lagmotiven som ett lämpligare alternativ.

Elektroniska pengar bör därmed vid ett införande av det nya e-penningdirektivet kunna definieras som ett penningvärde som

1. representerar en fordran på utgivaren,
2. ges ut mot erhållande av medel i syfte att användas för betalningar,
3. förvaras elektroniskt, och
4. godtas som betalningsmedel av andra än utgivaren.

Av en på så sätt begränsad definition framgår emellertid inte

1. vad som skiljer elektroniska pengar från medel som utgör kontotillgodohavande, eller

2. vilka verkningar som följer av att utgivningen, enligt direktivets definition, ska ske i syfte att ”genomföra betalningstransaktioner i enlighet med artikel 4.5 i betaltjänstdirektivet”; i det följande kallad ”hänvisningen till betaltjänstdirektivet”.

Eftersom olika regler om tillstånd och tillsyn gäller för e-penninginstitut och betalningsinstitut och den senare typen av finansiella institut inte får ge ut elektroniska pengar behöver

medel som anses utgöra elektroniska pengar avgränsas från kontotillgodohavanden; se vidare avsnitt 7.5.

Det behöver också klargöras om e-penningdirektivets hänvisning till betaltjänstdirektivet leder till en ändrad svensk syn på *vad som gäller civilrättsligt* för elektroniska pengar. Medan det gamla e-penningdirektivet i huvudsak innehöll endast näringsrättsliga regler knyts den nya definitionen av elektroniska pengar till civilrättsliga regler om betalning som ges i betaltjänstdirektivet. Frågan blir om alla transaktionsmönster som faller inom ramen för den civilrättsliga regleringen av betalningar i betaltjänstdirektivet – även kontobaserade sådana – ska godtas också för elektroniska pengar eller om endast kontantliknande transaktionsmönster kan anses förenliga med elektroniska pengar; se vidare avsnitt 7.6.

7.5 Konto och kontotillgodohavande

Förslag: Elektroniska pengar kan lagras inte bara på en betalningsanordning utan också på ett slags konto. Sådana medel utgör inte kontotillgodohavanden.

För vanliga användare av betalsystem blir det vanligtvis enkelt att avgöra om elektroniska pengar eller ett kontotillgodohavande föreligger. Elektroniska pengar förbetalas och ges ut. Det krävs därmed ytterligare åtgärder av betaltjänstleverantören för att sådana medel ska föreligga och det framgår av näringsrättsliga tillståndsbeslut om en betaltjänstleverantör auktoriserats som e-penninginstitut, betalningsinstitut eller någon annan typ av finansiellt institut.

För de finansiella aktörernas utveckling av affärsmodeller och kundanpassade lösningar och för Finansinspektionens prövning av frågor om tillstånd och tillsyn är det emellertid av avgörande betydelse att den rättsliga osäkerheten på området undanröjs.

Enligt betaltjänstdirektivet (artikel 4.15) menas med *medel* (1) sedlar och mynt, (2) kontotillgodohavanden samt (3) elektroniska pengar enligt definitionen i e-penningsdirektivet.⁴⁸ Redan av denna uppräknings framgår att elektroniska pengar *inte* utgör *kontotillgodohavanden* enligt betaltjänstdirektivet utan ses som ett annat slag av medel. Av det nya e-penningsdirektivet framgår emellertid samtidigt att elektroniska pengar – utöver att lagras i en betalningsanordning som tillhör innehavaren – kan hanteras av innehavaren ”via ett specifikt *konto* för elektroniska pengar” (skäl 8). Där talas också om ”belopp som kan lagras ... på det *betalkonto* tillhörande kunden där de elektroniska pengarna lagras” (artikel 9.1).

Av den nya gemenskapsrättsliga regleringen synes alltså följa att elektroniska pengar hanteras via konto och lagras på betalkonto samtidigt som sådana pengar inte utgör kontotillgodohavanden. Begreppet ”konto” kan i detta sammanhang verka förvirrande eftersom det finns risk för att det uppfattas som mer eller mindre liktydigt med ett inlåningskonto. Vad ett konto är och vilka olika typer av konton som förekommer framgår av en närmare genomgång i bilaga 2.

Sammanfattningsvis kan noteras att begreppet konto numera används på så varierande sätt att det inte behöver vara fråga om annat än ett register för hantering av någon form av mellanhavande med en kund. Den för ett kontos karaktär avgörande skillnaden mellan ett inlåningskonto och ett konto för lagring av elektroniska pengar kan beskrivas så att ett inlåningskonto utgör en redovisning av ett avräkningsförhållande avseende en enkel fordran medan ett konto för lagring av elektroniska pengar utgör en redovisning av ett innehav av digitala värdeenheter.

Avgörande för vilken sorts konto det är fråga om är därmed kontots ändamål och dess syfte.

---

⁴⁸ I artikel 1.3 b hänvisas visserligen till direktiv 2000/46/EG – dvs. det gamla e-penningsdirektivet – men av det nya e-penningsdirektivet (artikel 21) framgår att hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det nya direktivet.

7.6 De elektroniska pengarnas civilrättsliga natur

Förslag: Genom hänvisningen till betaltjänstdirektivet vidgas området för elektroniska pengar civilrättsligt, vilket återverkar på den näringsrättsliga bedömningen. Detta bör framgå i en ny definition av elektroniska pengar genom att det föreskrivs att de ges ut i syfte att genomföra betalningstransaktioner, i enlighet med den definition av betalningstransaktion som ges i lagen (2010:751) om betaltjänster.

Elektroniska pengar ska enligt definitionen i det nya e-penningdirektivet ges ut i syfte att genomföra betalningstransaktioner i enlighet med artikel 4.5 i betaltjänstdirektivet.⁴⁹ I det nya e-penningdirektivet förklaras vidare – liksom i det gamla – att elektroniska pengar har en särskild karaktär som ersättare för mynt och sedlar. Vad denna karaktär skulle bestå i sägs emellertid inte och inte heller vilka civilrättsliga verkningar som följer av hänvisningen i e-penningdefinitionen till betaltjänstdirektivet. I betaltjänstdirektivets skäl 9 förklaras emellertid att bestämmelser fastställs för utförande av betalningstransaktioner där medlen är elektroniska pengar, att utgivning av elektroniska pengar inte regleras och att betalningsinstitut inte får ge ut elektroniska pengar.⁵⁰

Det framstår delvis som oklart om betaltjänstdirektivets regler ska tillämpas fullt ut på elektroniska pengar och i vilken mån dessa regler har civilrättslig verkan och inte endast näringsrättsliga följder. Detta kan formuleras som en fråga om ramavtal som anges avse elektroniska pengar ska ha verkan också

⁴⁹ I definitionen preciseras elektroniska pengar till sådana enligt definitionen i artikel 1.3 b i direktiv 2000/46/EG. Av artikel 21 det nya e-penningdirektivet framgår emellertid att hänvisningar till det upphävda direktivet ska anses som hänvisningar till det nya direktivet.

⁵⁰ I betaltjänstdirektivets första artikel nämns också e-penninginstitut som betaltjänstleverantör, i förening med en hänvisning till det gamla e-penningdirektivet [jfr dock ingressen p. 19]. I ingressen till det nya e-penningdirektivet sägs också att utgivningen av elektroniska pengar kan omfattas av undantagen i artiklarna 34 och 53 i direktiv 2007/64/EG.

mellan parterna i en del där avtalet strider mot betaltjänstdirektivets regler eller om ett sådant avsteg endast blir en fråga för tillsynsmyndigheten. Om den först nämnda bedömningen är riktig, dvs. att civilrättslig verkan inträder, får direktivets regler betydelse som tolkningsdata vid en tvist om innehållet i ramavtalet. En annan fråga är om alla transaktionsmönster som kan rymmas inom betaltjänstdirektivets reglering kan införas också i ramavtal för elektroniska pengar – t.ex. transaktionsmönster för kontotillgodohavanden – utan att medlen mister sin karaktär som elektroniska pengar.

Skulle ingen sådan begränsning gälla eller anses en annan begränsning gälla än vad som uttalats i motiven till 2002 års e-penninglag för hänvisningen i den nya e-penningdefinitionen till betaltjänstdirektivet med sig en ändrad civilrättslig syn i svensk rätt på medel som inte utgör mynt och sedlar eller kontotillgodohavanden. På denna punkt finns emellertid inga uttalanden i direktiven. Där anges i huvudsak inte heller vilka typer av betaltjänster eller betalningstransaktioner som kan vara knutna till elektroniska pengar. Betaltjänstdirektivet blir därmed delvis svårtillgängligt.

Allmänt om betalningar

En *fordran* är en rätt för en person att av en annan få en viss prestation medan *betalning* innebär att fordringsförhållandet helt eller delvis upphör. Med betalning kan dock, beroende på sammanhanget, menas olika saker; den *rättshandling* som leder till att ett fordringsförhållande upphör helt eller delvis genom att det som betalaren har att prestera erläggs, det *faktiska handlandet* för att genomföra prestationen, de instrument, dvs. de fysiska eller elektroniska objekt eller rutiner som används för att initiera en transaktion, mynt och sedlar eller sådana *digitala värdeenheter* som representerar elektroniska pengar eller den *betalkraft* som

överförs.⁵¹ Denna mångtydiga terminologi har sin grund i att rättsreglerna om betalning är fragmentariska och huvudsakligen tar sikte på transaktioner med mynt och sedlar. Doktrinen på området har också varit begränsad och inriktad främst på åldrade betalningsformer, där det ofta underförstås att betalning sker genom att *överlämna mynt och sedlar*.

I praktiken har det emellertid blivit allt vanligare med transaktioner som bygger på att förfoga över ett *konto* i en bank eller något annat finansiellt institut. För vissa typer av fordringar – hyror, avgifter till bostadsrättsföreningar, försäkringspremier, och skatter – finns det också regler om betalningar via konto.⁵² Ett sådant konto är ett *avräkningsförhållande* som tillkommit genom avtal mellan kontohavaren och det kontoförande institutet. Betalningar som görs till det kontoförande institutet och som är avsedda för insättning på kontot räknas kontohavaren till godo medan alla utbetalningar från kontot avräknas. Insättningar och uttag kvittas. Beskrivningar av sådana betalsystem förenklas dock ofta genom ord och uttryck som för tanken till mynt och sedlar som finns i fysiskt förvar och flyttas till andra förvar när betalning sker. I takt med att betalning genom överlämnande av mynt och sedlar fått minskad betydelse har uttrycket ”kontant” börjat användas också för andra betalningar än med mynt och sedlar, t.ex. när kontokort används; dock inte då betalningsmottagaren ger betalaren en kredit.

Medan den civilrättsliga regleringen är inriktad på enskilda fall och ger anvisningar för hur konkreta tvister ska lösas tar den näringsrättsliga lagstiftningen sikte på att ge skydd för konsumenterna som kollektiv och att göra det möjligt att ingripa mot näringsidkare som missbrukar sin ställning. Den näringsrättsliga

---

⁵¹ Se vidare Utredningen om elektroniska pengars redovisning i slutbetänkandet E-pengar – civilrättsliga frågor, SOU 1998:122 s. 18 ff. m.hänv.

⁵² Enligt 12 kap. 20 § jordabalken, 7 kap. 15 § bostadsrättslagen (1991:614) och 5 kap. 5 § och 13 kap. 5 § försäkringsavtalslagen (2005:104) får betalning av hyra, avgifter till en bostadsrättsförening och försäkringspremie ske genom postanvisning, postgiro eller bankgiro. I skatteförfattningarna tas detta steg fullt ut så att betalning skall ske genom insättning på Skatteverkets särskilda konto för skattebetalningar, se vidare 15 § lagen (1997:1137) om vägavgift för vissa tunga fordon 5 kap. 5 § vägtrafikskattelagen (2006:227) och 16 kap. 2 § skattebetalningslagen (1997:483).

regleringen har stegvis utvidgats, bl.a. inom den finansiella sektorn. Betaltjänstdirektivet och det nya e-penningdirektivet är ett exempel på denna utveckling. När det gamla e-penningdirektivet infördes var samordningen i huvudsak begränsad till näringsrättsliga regler.⁵³ Ett sådant skydd har ansetts ha den fördelen att det blir möjligt att underlåta att direkt i lagtext låsa fast detaljer om skyldigheternas innebörd.⁵⁴ En näringsrättslig regel kan emellertid inte utan vidare återopas som grund för civilrättsliga verkningar såsom ogiltighet eller rätt till skadestånd. Behovet av en god överensstämmelse mellan den civilrättsliga och näringsrättsliga regleringen har också påtalats⁵⁵, särskilt när tvekan uppkommit om en regel ska anses föra med sig även civilrättsliga verkningar.

Elektroniska pengar enligt motiven till 2002 års e-penninglag

Inom EU har utgivning av elektroniska pengar bedömts vara av sådan särskiljande karaktär i förhållande till övrig verksamhet som kreditinstitut kan bedriva att det ansetts nödvändigt att skapa ett eget regelverk för sådan utgivning. Ett skäl har ansetts vara den dubbla karaktären hos elektroniska pengar; de kan anses vara såväl ett betalningsmedel (dvs. pengar som ges ut) som ett betalningssätt (en metod att överlämna eller överföra pengar). E-penninginstitut tillhandahåller inte bara tjänster för betalningar – de ger också ut pengar; jfr att ge ut sedlar och mynt.⁵⁶

I gamla e-penningdirektivets ingress (skäl 3) och nya e-penningdirektivet (skäl 13) betonas elektroniska pengars särskilda karaktär som ”en elektronisk ersättning för mynt och sedlar”.

I Sverige tar den civilrättsliga synen på elektroniska pengar också sin utgångspunkt i vad som gäller för sedlar och löpande

---

⁵³ Jfr dock vissa regler om inlösen m.m.

⁵⁴ Prop. 1979/80:9 s. 35.

⁵⁵ Se t.ex. prop. 1975/76:81 s. 102 ff. och NJA 1999:54 s. 424.

⁵⁶ Prop. 2001/02:85 s. 45 ff.

fordringar som överlämnas – traderas – när betalning sker. I motiven till 2002 års e-penninglag anfördes att vad som i jämförelse med andra betalningsmedel ger elektroniska pengar en särprägel, som kan motivera en särskild reglering, är frikopplingen från ett kontotillgodohavande. Detta antyds även i legaldefinitionen av elektroniska pengar i 2002 års e-penninglag och i lagmotiven anfördes i denna del bl.a. följande:

”Lagens definition omfattar således inte system för elektroniska pengar där traditionella bokpengar anses föreligga. Den omfattar däremot rutiner där värdeenheter i digital form förs från betalare till betalningsmottagare. Detta innebär att elektroniska pengar i lagens mening utgörs av elektroniskt lagrade digitala symboler som i egenskap av bärare av ett värde representerar direkt betalkraft. Dessa digitala symboler för penningmedel kan tekniskt utformas som ackumulerade saldon, fasta odelbara valörer eller hybrider av sådana. Digitala värdeenheter är således elektroniska registreringar av medel som kan användas för betalningar utan att finnas på ett individualiserat konto. Genom att införa orden utan att finnas på ett individualiserat konto markeras i lagtexten det synsätt som har kommit till uttryck i direktivet, dvs. att betrakta elektroniska pengar som en elektronisk ersättning för sedlar och mynt.”

Denna näringsrättsligt inriktade beskrivning av elektroniska pengar har kompletterats med en bedömning av vilken typ av civilrättslig fordran som avses och vilka civilrättsliga regler som ska tillämpas.

”I definitionen har inte uttryckligen angetts vem som är innehavare av den fordran⁵⁷ som finns på det utgivande institutet. Innebörden av

---

⁵⁷ Civilrättsligt kan begreppet fordran förklaras som rätten för en person att av en annan få en viss prestation. Den kan vara såväl privaträttslig som offentligrättslig och kan avse t.ex. varor, tjänster eller pengar. I det här fallet gäller fordran på utgivaren innehavarens rätt till det penningvärde som lagrats elektroniskt. Med utgångspunkt från vad som redogjorts för ovan kan elektroniska pengar kortfattat beskrivas som pengar som finns lagrade på en elektronisk produkt av något slag, dvs. ett betalningsmedel eller ett betalningsinstrument som inte är pappersburet som sedlar, checkar etc. (s. 33).

detta får anses vara att den som har tillgång till det lagrade penningvärdet har rätt att göra den gällande mot utgivaren, dvs. innehavaren av det lagrade penningvärdet. Rätten till inlösen är också kopplad till innehavet av ett lagrat penningvärde. Med denna utgångspunkt i direktivet kan man alltså betrakta penningvärdet som något som civilrättsligt liknar skuldebrevslagens löpande fordringar, där det lagrade penningvärdet i egenskap av värdeenheter överlämnas vid betalning. Det finns dock även väsentliga olikheter. Det lagrade penningvärdet har t.ex. delvis en annan funktion än löpande skuldebrev. Tanken är att de elektroniska pengarna i princip uteslutande skall användas som ett betalningsmedel i likhet med sedlar och mynt; i definitionen anges således att elektroniska pengar skall gälla som ett betalningsmedel och godtas av andra än utgivaren. Det finns också fysiska skillnader som gör att det knappast skulle kunna påstås att de elektroniskt lagrade värdeenheter skulle kunna utgöra ett skuldebrev i lagens mening.

Sammanfattningsvis kan konstateras att samtidigt som det lagrade penningvärdet i form av digitala värdeenheter kan ses som en särskild typ av lös egendom som liknar löpande skuldebrev uppvisar detta även väsentliga likheter med kontanter och lösöre. De rättsprinciper som gäller för andra traditionella bärare av rättigheter, som löpande skuldebrev, sedlar och mynt eller en lös sak borde därför kunna tillämpas även för elektroniska pengar. Eftersom det lagrade penningvärdet lämnas över vid en betalning kan däremot inte reglerna om enkla skuldebrev tillämpas på elektroniska pengar”.

Med detta synsätt skiljer sig det elektroniskt lagrade penningvärdet från medel som finns som tillgodohavande på ett bankkonto. Bankmedel finns på ett individualiserat konto som är kopplat till innehavarens identitet, där just kontoinnehavaren har en fordran mot banken. I dessa fall är banken ovillkorligen skyldig att på anmodan fullgöra sin betalningsförpliktelse genom att t.ex. ge ut sedlar och mynt till just insättaren” (prop. 2001/02:85 s. 73).

Det är alltså *innehavet* av elektroniska pengar som civilrättsligt legitimerar, vid såväl betalning som inlösen. Den som

mottar betalning eller löser in värdeenheter måste – så som vid överlämnandet av mynt och sedlar eller ett innehavarskuldebrev – inte kontrollera betalarens identitet och dokumentera vem individen är för att vid en invändning kunna styrka att denne varit behörig att förfoga över ett visst konto eller över ett visst rättssubjekts medel.

Fördelar med elektroniska pengar från civilrättsliga utgångspunkter

Det är de beskrivna möjligheterna som framstår som den huvudsakliga nyttan med elektroniska pengar. Betalningstransaktioner med sådana pengar förenklas från civilrättsliga utgångspunkter

– *administrativt*, så att betalarens legitimation inte behöver kontrolleras av betalningsmottagaren och att bevis om denna kontroll och vem som utfört transaktionen inte behöver bevaras av mottagaren, och

– *rättsligt*, så att komplexa rättsfrågor vid betalningar med kontotillgodohavanden kan ersättas med enklare bedömningar knutna till ”innehav” och ”överlämnande”; se följande förenklade sammanställning av de obligationsrättsliga och sakrättsliga verkningarna.

Rättsfråga	Innehavarskuldebrev	Enkla fordringar	Lösa saker
1. Verkan av att inneha värdeenheter	Presumtion för förfoganderätt (innehavet legitimerar); 13 § 1 st. SkbrL	Innehavet legitimerar inte; har att på egen risk pröva om betalaren är behörig. Legitimationsklausuler; får inte åsidosätta skälig aktsamhet (33 § SkbrL)	Besittningen har en legitimerande funktion
2. Förvärv i god tro (jfr dubbelöverlåtelse)	Den som i god tro förvärvar instrumentet av en obehörig har det i sin besittning anses vara rätt borgenär efter tradition (14 § SkbrL)	Får inte bättre rätt än överlåtaren (27 § Skbrl) = den som tappat värdeenheter har bättre rätt än en godtroende betalningsmottagare	Den som i god tro förvärvar av en obehörig som innehar saken får äganderätt till den efter tradition (2 § GodtrL)
3. Sakrättsligt skydd	Förvärvet gäller mot överlåtarens borgenärer skuldebrevet traderats (22 § 1 st. SkbrL)	Blir gällande mot överlåtarens borgenärer när nären har denuntierats (31 §)	När saken har traderats (2 § GodtrL)
4. Gälde-närens rätt till invändningar mot en godtroende förvärvare	Invändningsrätten är begränsad (15 §); bestående invändningar kan göras (17 §)	Förvärvaren får inte bättre rätt mot gälldenären än överlåtaren hade (27 §)	Mottagaren förvärvar äganderätt; inte fordring mot vilken en gälldenär kan invända

5. Utställaren betalar (löser in värde- enheten) efter att den har överlåtits	Inlösen/betalning i god tro till innehavaren är giltig även om fordran redan har överlåtits (19 §) – borgenären skyddas	i till Betalning till överlåtaren (inte innehavaren) är giltig (29 §) – gäldenären skyddas – jfr begränsningen i 33 § av legitimationsklausuler	Det finns ingen utställare. Efter överlåtelse och tradition till en godtroende är denne skyddad som ägare
6. Måste värdeenheten presenteras för att borgenären skall kunna kräva att få betalt?	Instrumentet skall återställas (21 § 1 st.) [I rutan till höger behandlas ett mellanting mellan enkla och löpande skuldebrev]	Presentationsklausul enbart till gäldenärens förmån i enkelt skuldebrev ges inte full rättsverkan (Walin vid 27 §); dock om värdeenheter ges ut i större antal avsedda för den allmänna rörelsen = delvis ansedda som löpande (32 § 3 st.)	Det finns ingen fordran. Saken måste traderas för att betalarens rätt skall vara skyddad

Kontantbaserade betalningar anses ha skett redan när t.ex. mynt och sedlar eller elektroniska pengar på fordrat belopp har överlämnats (traderats) med full äganderätt. Rutinerna är enkla att beskriva i ramavtal både som faktiskt handlande och som rättshandling. Parterna är bundna redan genom avtalet om att överlåta myntet eller sedeln, medan sakrättsligt skydd inträder när medlen har överlämnats till mottagaren. Några bestämmelser i lag om sådana betalningar har inte behövts, inte heller för sådant ”elektroniskt överlämnande” som kan komma i fråga när elektroniska pengar används. Däremot har särskilda regler införts på vissa områden för betalning via konto.⁵⁸ Utredningen om elektroniska pengar har anfört bl.a. följande:

---

⁵⁸ Se vid not 35 angående hyror, avgifter till bostadsrättsföreningar, försäkringspremier, och skatter.

De nu behandlade specialreglerna har inte ansetts vara vägledande när det för andra fordringsförhållanden skall bedömas vid vilken tidpunkt en betalning på post eller bank, genom girering över bank- eller postgiro eller annars via konto skall anses fullgjord. I rättspraxis har frågan föranlett delvis skilda bedömningar – se NJA 1982 s. 366, NJA 1988 s. 312, NJA 1992 s. 782, NJA 1995 s. 25 och NJA 1998 s. 23 – och frågan om vilken eller vilka rättsfigurer som kan förklara sådana förfoganden över enkla fordringar är inte enkel att besvara. Närmare genomgångar i doktrinen av t.ex. fullmakt, fordringsöverlåtelse, galdenärbyte och novation som grund för förfoganden över bokpengar har visat att de knappast ger tillfredsställande svar på de rättsfrågor som uppkommer och att de teoretiska överbyggnaderna kan bli svår-tillgängliga. Detta gäller särskilt när betalare och betalningsmottagare är anslutna till olika finansiella institut.

När det gamla e-penningdirektivet infördes behövdes det alltså inte några nya civilrättsliga regler om betalning. Innehavet av värdeenheter ansågs legitimeras såväl vid betalning som vid inlösen. Skulle ramavtalen mellan betaltjänstleverantören (utgivaren av e-pengarna) och betaltjänstanvändarna (de som nyttjar betaltjänsten i egenskap av betalare eller betalningsmottagare) ha utformats så att lösningen blivit kontobaserad hade medlen inte ansetts utgöra elektroniska pengar. Elektroniska pengar ska visserligen, enligt det nya e-penningdirektivet, kunna fjärrlagras på en server och hanteras av innehavaren via ett konto för sådana medel, men även en sådan rutin kan utformas så att en kontantliknande hantering återskapas, t.ex. genom kryptografiska rutiner där möjlighet ges att komma åt kontot och initiera en direkt överföring. Betalningsmottagaren kan därefter ges ensam åtkomst till dessa medel; jfr att överlämna mynt och sedlar eller ett innehavarskuldebrev. Ett sådant transaktionsmönster kan också förenas med den redovisade tolkningen av konto vid hantering av elektroniska pengar.

Frågan är om denna civilrättsliga syn på elektroniska pengar alltfjämt kan tillämpas eller om den hänvisning som ges till betaltjänstdirektivet i det nya e-penningdirektivets definition av elektroniska pengar har fört med sig att kontobaserade transaktionsmönster kan införas också i anknytning till elektroniska pengar. Den grundläggande skillnaden mellan kontant- och kontobaserade betalningar bryts i så fall igenom i elektronisk miljö.

Civilrättsliga följder av betaltjänstdirektivet

Frågan är om direktivets bestämmelser i avdelning III – där detaljerade regler ges på vissa områden om vad som ska gälla i avtalsrelationen mellan betaltjänstleverantören och användaren av betaltjänster – har direkt verkan på de avtal som träffas mellan aktörerna eller om bestämmelserna anses vara av enbart näringsrättslig karaktär. I brist på direkta uttalanden får frågan besvaras med utgångspunkt från direktivets syfte och utformning.

Av skäl 4 framgår att ett syfte med direktivet är att fastställa en rättslig ram för betaltjänster på gemenskapsnivå. Detta syfte avspeglas också i flera andra skäl för direktivet, t.ex. i skäl nr 33 där det uttryckligen nämns att ogiltighet bör bli följden av vissa enskilda avtal som avviker från de normer som direktivet lägger fast. Till detta kommer att direktivet är tydligt utformat och reglerar på en detaljerad nivå vad som ska gälla mellan parterna när det gäller information om transaktioner auktorisation av betalningar och verkan av icke auktoriserade betalningar.

Det får därmed anses stå klart att direktivet, i de delar det reglerar hur avtalen mellan de enskilda aktörerna ska vara utformade, är avsett att ha effekt också civilrättsligt. Direktivet sätter därmed gränser för avtalsfriheten och hur enskilda avtal får tolkas och utfyllas.

Sambandet med betaltjänstdirektivet

Som framgått syftar såväl det nya e-penningdirektivet som betaltjänstdirektivet till full harmonisering. Betaltjänstdirektivets regler om betalningar är detaljerade och utrymmet för undantag begränsat. Det kan därmed ifrågasättas om hänvisningen till betaltjänstdirektivet i den nya definitionen av elektroniska pengar kan tolkas så att kontobaserade transaktionsmönster inte heller enligt de nya reglerna går att förena med elektroniska pengar. Vad som uttryckligen framgår av betaltjänstdirektivet är i denna del endast att betalningsinstitut inte får ge *ut* elektroniska pengar (skäl 9). Av betaltjänstdirektivet framgår inte om betalningsinstitut får tillhandahålla *betaltjänster* knutna till elektroniska pengar. Enligt artikel 3.5 det nya e-penningdirektivet får ett e-penninginstitut inte via ombud ge ut elektroniska pengar och inte heller via ombud tillhandahålla betaltjänster som omfattas av bilagan till betaltjänstdirektivet utan att rigorösa villkor i artikel 17 betaltjänstdirektivet är uppfyllda; bl.a. att betalningsinstitutets förhållande till och skyldigheter mot betaltjänstanvändarna inte förändras (se även skäl 10 till e-penningdirektivet). Att det behövs en tydlig gräns mellan betaltjänster som är respektive inte är knutna till utgivning av elektroniska pengar framgår av utformningen av vissa regler i det nya e-penningdirektivet; se ”verksamhet som anges i artikel 6.1 a, som inte är kopplad till utgivning av elektroniska pengar” och ”tillhandahålla betaltjänster som inte är knutna till elektroniska pengar” (artikel 5.2, 5.4, 6.4, 7.3 och 9.1).

I och med att inget uttryckligt svar ges i e-penningdirektivet eller betaltjänstdirektivet på frågan om vilken civilrättslig syn som ska gälla för elektroniska pengar återstår det att utifrån en tolkning av direktiven söka bedöma om den syn som regeringen redovisat i lagstiftningsärendet för att införa gamla e-penningdirektivet kan behållas när det nya e-penningdirektivet genomförs, med dess hänvisning till betaltjänstdirektivet.

Begreppsanvändningen

Som framgått menas med *medel* sedlar och mynt, kontotillgodohavanden och elektroniska pengar (artikel 4.15). Elektroniska pengar är alltså en annan kategori än kontotillgodohavanden, trots att elektroniska pengar kan lagras på konto. Vidare sägs i artikel 16.2 att medel som betalningsinstitut tar emot från betaltjänstanvändare för att tillhandahålla betaltjänster inte ska betraktas som *elektroniska pengar* enligt e-penningdirektivet⁵⁹ och inte heller som insättningar enligt kreditinstitutsdirektivet.⁶⁰ Det är emellertid först i artikel 34 och 53 betaltjänstdirektivet och anknyttande bestämmelser som berörda civilrättsliga frågor kommer på bordet.

Även andra begrepp och bestämmelser, där elektroniska pengar inte nämns, kan vara av intresse för den civilrättsliga bedömningen. I art. 4.14. betaltjänstdirektivet definieras *betalkonto* som ett konto som innehas i en eller flera betaltjänstanvändares namn och som används för⁶¹ genomförandet av betalningstransaktioner; se avsnitt 6.5 – jfr artikel 9.1 nya e-penningdirektivet där det föreskrivs om belopp på betalkonto tillhörande kunden där de elektroniska pengarna lagras.⁶²

I betaltjänstdirektivet definieras visserligen inte begreppet betalning, men enligt art. 4.5 menas med *betalningstransaktion* en *åtgärd* som *initieras* av betalaren *eller betalningsmottagaren* vid placering, överföring eller uttag av medel, oberoende av eventuella underliggande förpliktelser mellan betalaren och betal-

---

⁵⁹ Av artikel 21 det nya e-penningdirektivet framgår att hänvisningar till det upphävda e-penningdirektivet ska anses som hänvisningar till det nya direktivet.

⁶⁰ Av artikel 20.1 följer dessutom det närmast självklara att ett institut för elektroniska pengar inte får utses till behörig myndighet (jfr Finansinspektionens roll).

⁶¹ Definitionen är identisk med den i 1 kap. 4 § 4 BetTjL med undantag för att uttrycket "är avsett för" används istället för "används för".

⁶² Där regleras undantag som rör belopp som kan lagras i de betalningsinstrument eller på det betalkonto tillhörande kunden där de elektroniska pengarna lagras (eng. "the payment instrument or payment account of the consumer where the electronic money is stored").

ningsmottagaren.⁶³ Även betalningsmottagaren kan alltså enligt ett ramavtal för en betaltjänst ges rätt att initiera en betalningstransaktion. Med att initiera en sådan avses emellertid något annat än betalarens rättshandling, som i svensk rätt tidigare brukat betecknas *betalningsorder*. Även detta begrepp har alltså getts en delvis avvikande innebörd i betaltjänstdirektivet och betaltjänstlagen i förhållande till vad som vanligtvis menas med en betalningsorder – genom att det definierats som varje *instruktion* som en betalare *eller betalningsmottagare* ger sin betaltjänstleverantör om att en betalningstransaktion ska genomföras.

För själva rättshandlingen används istället uttrycken *auktorisation* eller *samtycke*; jfr föreskrifterna i 5 kap. 3 § lagen om betaltjänster om godkännande av en betalningstransaktion. Beträffande en betalningstransaktion får detta förstås så att behandlingar initieras i IT-system genom en betalningsorder men att samtycke till denna order måste lämnas av den som förfogar över medlen. Det till kontobaserade transaktioner knutna begreppet betalningsorder har därmed omvandlats till ett vidare begrepp som torde kunna tillämpas också på kontantliknande betalningar med elektroniska pengar.⁶⁴ Vidare har begreppet *betalare*, enligt artikel 4.7 och 1 kap. 4 § 3 betaltjänstlagen, getts en vid innebörd så att inte bara en fysisk eller juridisk person som är betalkontoinnehavare och godkänner en betalningsorder innefattas utan – om det inte finns något betalkonto – även en fysisk eller juridisk person som lämnar en betalningsorder.

Transaktioner med elektroniska pengar synes därmed kunna innefattas eftersom det är möjligt att vara ”betalare” och lämna

---

⁶³ I 1 kap. 4 § 10 BetTjL definieras betalningstransaktion som insättning, uttag eller överföring av medel som initieras av betalaren eller betalningsmottagaren, oberoende av eventuella underliggande förpliktelser mellan betalaren och betalningsmottagaren.

⁶⁴ En betalningsorder synes därmed närmast utgöra en instruktion eller ett kommando till en betaltjänstleverantör för att systemet ska aktiveras och medel överföras – t.ex. elektroniska pengar. Det sägs inte heller något om att ett samtycke eller en auktorisation ska avse en konto- eller kontantliknande transaktion.

”betalningsorder” även om de elektroniska pengarna lagras på t.ex. kort.

I anknytning till elektroniska pengar blir definitionen i artikel 4.20 av *penningöverföring* också av intresse. Härmed synes avses något annat än sådan ”överföring av medel” som sägs i art. 4.5. Penningöverföring definieras nämligen som en betaltjänst där medel tas emot från en betalare, *utan att något betalkonto öppnas* i betalarens eller betalningsmottagarens namn, uteslutande i syfte att överföra motsvarande belopp till en betalningsmottagare eller en annan betaltjänstleverantör som agerar på mottagarens vägnar, och/eller där dessa medel tas emot på betalningsmottagarens vägnar och ställs till betalningsmottagarens förfogande; jfr 1 kap. 4 § 20 lagen (2010:751) om betaltjänster.

Redan av dessa definitioner framgår att betaltjänstdirektivets definitioner är så vida att såväl kontobaserade som kontantbaserade transaktionsmönster kan innefattas.

Här bör också uppmärksammas att det i direktivet med *betalningsinstrument* menas varje form av *personliga(a) anordning(ar) och/eller rutiner* som betaltjänstanvändaren och betaltjänstleverantören har träffat avtal om och som används av betaltjänstanvändaren för att initiera en betalningsorder. Själva de elektroniska pengarna – de utgivna digitala värdeenheter – synes alltså inte utgöra betalningsinstrument. De kan emellertid lagras på betalningsinstrument eller användas med en rutin, som betecknas betalningsinstrument, för att genomföra transaktioner med elektroniska pengar; jfr det nya e-penningdirektivet enligt vilket penningvärde lagras på betalningsinstrument och kundernas instrument för elektroniska pengar fylls på (skäl 5, skäl 10 och artikel 9.1).

Av motiven till lagen (2010:738) om obehöriga transaktioner med betalningsinstrument, genom vilken vissa bestämmelser i betaltjänstdirektivet införts, framgår emellertid att definitionens krav på att betalningsinstrumentet ska vara *personliga* innebär att kort som avser ett tillgodohavande som kan utnyttjas av vem som helst inte är ett betalningsinstrument. Enligt författningskommentaren kan så vara fallet med t.ex. förbetalda kort, som

presentkort, och elektroniska pengar” (prop. 2009/2010:122 s. 24). Dessa definitioner, som kommit till främst med tanke på kontotillgodohavanden, kan alltså föra tanken fel genom att de i förhållande till vedertaget språkbruk används med en delvis ny innebörd. Samtidigt är definitionerna tillräckligt vida för att såväl konto- som kontantbaserade transaktioner ska kunna regleras.

Valda uttryckssätt ger därmed – även om konto- och kontantbaserade transaktioner delvis flyter samman – inte underlag för någon säker slutsats om vad som avses med att elektroniska pengar eller för vilka transaktionsmönster de kan användas.

Regleringen i betaltjänstdirektivet

Därmed återstår frågan om tillämpningen av betaltjänstdirektivet, i enlighet med hänvisningen i det nya e-penningdirektivet, leder till en annan syn på elektroniska pengar än regeringen redovisat i motiven till 2002 års e-penninglag. I betaltjänstdirektivets fjärde avdelning föreskrivs om rättigheter och skyldigheter med avseende på tillhandahållande och användning av betaltjänster. Där ges en tvingande ram för hur ramavtal för betaltjänster får utformas och denna ram uppställer indirekt vissa civilrättsliga krav.

Någon redovisning finns emellertid inte av olika betaltjänsters rättsliga natur; dvs. vilken typ av civilrättslig fordran eller skuld som anses föreligga, hur en betalare förfogar över medel eller vilka regler som blir tillämpliga på förfogandena. Den ram som föreskrivs synes dessutom i huvudsak utgå från ett och samma handlings- och transaktionsmönster och det föreskrivs endast några få undantag för betalningsinstrument till låga belopp och elektroniska pengar. Även i övrigt präglas regleringen av beskrivningar som synes ta sikte på förfoganden över kontotillgodohavanden – dvs. enkla fordringar; se vidare kap. 8.

Bedömning

Den syn på elektroniska pengar som regeringen redovisat i motiven till 2002 års e-penninglag tar sikte främst på de sakrättsliga följderna av den förutsatta kontantbaserade karaktären hos elektroniska pengar. Betaltjänstdirektivets regler synes däremot, i de delar som är av civilrättslig karaktär, röra främst förhållandet mellan betaltjänstanvändaren och betaltjänstleverantören. Innehavets legitimerande verkan och verkan av en överlåtelse rör dock i första hand förhållandet till mottagaren av en betalning. I relationen mellan betaltjänstanvändaren och betaltjänstleverantören, som betaltjänstdirektivet handlar om, synes karaktären hos det valda betalningsinstrumentet sakna betydelse. Det är fråga om en avtalsrelation mellan två för varandra kända parter där situationen i många fall kan liknas med att betaltjänstleverantören har de elektroniska pengarna i förvar för användarens räkning. Detta måste i huvudsak gälla oavsett om de elektroniska pengarna lagras på en server hos leverantören eller på ett fristående medium som användaren förfogar över.

Frågan om elektroniska pengars civilrättsliga karaktär bör därmed i och för sig kunna besvaras så att samma syn på elektroniska pengar som den som framgår av motiven till 2002 års e-penninglag *kan* förenas med betaltjänstdirektivet. Det finns emellertid *inget* i betaltjänstdirektivet eller det nya e-penningdirektivet som *hindrar* att en betaltjänstleverantör ger ut elektroniska pengar inom ramen för ett kontobaserat system där karaktären hos de elektroniska pengarna mer kan jämföras med enkla fordringar på utgivaren. Betaltjänstdirektivet synes alltså göra det möjligt att, även inom ramen för det nya e-penningdirektivet, införa regler för elektroniska pengar som utformats utifrån en sådan kontantbaserad syn på elektroniska pengars rättsliga status som regeringen redovisat i motiven till 2002 års e-penninglag. Det synes emellertid vara möjligt att utforma system för kontotillgodohavanden på motsvarande sätt, i vart fall inom ramen för vissa beloppsgränser, och att bygga system för elektroniska pengar på kontobaserade transaktions-

mönster. Gränsen mellan kontotillgodohavanden för kontobaserade transaktionsmönster och elektroniska pengar för kontantbaserade sådana har därmed brutits igenom.

E-penningdirektivet syftar liksom betaltjänstdirektivet till en fullständig harmonisering av det område som regleras (jfr avsnitt 6.1). Genom att de regler för betalningstransaktioner som e-penningdirektivet hänvisar till med några få undantag gjorts gemensamma för kontotillgodohavanden och elektroniska pengar och att transaktionsmönster och moment av betydelse för den civilrättsliga bedömningen i stora delar getts enhetliga utformningar synes hittillsvarande skillnader i synen på förfoganden över elektroniska pengar kontotillgodohavanden ha satts ur spel. En betaltjänstleverantör kan därmed i huvudsak välja om ett betalssystem ska utformas utifrån ett konto- eller ett kontantbaserat transaktionsmönster. I praktiken innebär detta att området för såväl elektroniska pengar som kontotillgodohavanden vidgas och att den distinktion som regeringen gjort i motiven till 2002 års e-penninglag inte längre kan upprätthållas.

Detta kommer till uttryck i den nya definitionen av elektroniska pengar genom att det – som framgått – anges att de ges ut i syfte att genomföra betalningstransaktioner. Det behöver inte särskilt anges att härmed avses betalningstransaktioner enligt lagen (2010:751) om betaltjänster eftersom det i den förslagna lagen om elektroniska pengar (2 §) föreskrivs att begrepp som definieras i 1 kap. 4 § lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha samma betydelse i den förslagna lagen.

Det har inte ingått i uppdraget att lämna synpunkter på det lämpliga i att införa två skilda näringsrättsliga regelverk för betalningslösningar som har så stora likheter.

8 Betaltjänster och obehöriga förfaranden

8.1 Undantag från krav på information

Enligt rubriken till artikel 34 betaltjänstdirektivet föreskrivs där om undantag från direktivets krav på information för betalningsinstrument som avser låga belopp *och elektroniska pengar*. I själva artikeltexten sägs dock inget om elektroniska pengar. Vid införandet i 4 kap. 19 § betaltjänstlagen har detta undantag från kraven på information emellertid införts så att det tillämpas vid tillhandahållande av betaltjänster som genomförs med användning av elektroniska pengar, utan någon beloppsbegränsning, eller betalningsinstrument för vilka vissa närmare angivna begränsningar gäller enligt ramavtal.

Denna tolkning är förenlig med skäl 24 till det nya e-penningdirektivet, där det anges att utgivningen av elektroniska pengar omfattas av undantagen i artiklarna 34 och 53 i betaltjänstdirektivet.

8.2 Undantag rörande rättigheter och skyldigheter

I betaltjänstdirektivets fjärde avdelning finns regler om rättigheter och skyldigheter med avseende på tillhandahållande och användning av betaltjänster. Av artikel 53 följer vissa undantag. I artikelrubriken nämns elektroniska pengar (jfr artikel 34). I själva artikeltexten till 53.1 och 53.2 nämns elektroniska pengar

dock inte, men däremot vissa typer av betalningsinstrument för låga belopp – nämligen sådana som

1. *inte kan blockeras* eller vilkas vidare användning inte kan förhindras, respektive

2. *används anonymt* eller beträffande vilka betaltjänstleverantören av andra skäl som utgör en oskiljaktig del av betalningsinstrumentet inte kan bevisa att en betalningstransaktion var auktoriserad.

Här aktualiseras egenskaper som enligt 2002 års e-penninglag ansågs ge elektroniska pengar deras särskilda karaktär; att betalarens legitimation inte behöver kontrolleras av betalningsmottagaren och att bevis om sådan kontroll inte behöver bevaras av mottagaren.⁶⁵ Denna gräns mellan konto- och kontantbaserade transaktionsmönster bryts delvis igenom till följd av det nya e-penningdirektivets hänvisning till betaltjänstdirektivet; se vidare avsnitt 7.6.

Frågan är därmed om betaltjänstleverantörer, enligt det nya e-penningdirektivet, inte kan välja att ge ramavtal för elektroniska pengar den kontantbaserade karaktär som redovisats i avsnitt 7.6 under rubriken elektroniska pengar enligt motiven till 2002 års e-penninglag. Här aktualiseras undantagen i artikel 53 för icke blockerbara och anonyma betalningstransaktioner. De undantag som föreskrivs i artikel 53.1 a när betalningsinstrumentet inte kan blockeras (1) avser krav som annars gäller för

a) betaltjänstanvändaren på att göra en spärranmälan så snart denne fått veta att betalningsinstrumentet förlorats, stulits, missbrukats eller använts utan auktorisation (artikel 56.1 b),

b) betaltjänstleverantören att

a. ge betaltjänstanvändare möjlighet att göra spärranmälan (57.1 c), och

---

⁶⁵ Se avsnitt 6.6 under rubriken Fördelar med elektroniska pengar från civilrättsliga utgångspunkter.

b. förhindra användning av betalningsinstrumentet så snart spärranmälan enligt artikel 56.1 b lämnats (57.1 d),

c. stå för förlust

i. efter underrättelse enligt artikel 56.1 b (61.4), eller

ii. om leverantören inte erbjudit lämpligt sätt att göra spärranmälan (61.5).

Undantagen i artikel 53.1 b, för betalningsinstrument som används anonymt eller beträffande vilka det annars är en oskiljaktig del att betaltjänstleverantören inte kan bevisa att en betalningstransaktion var auktoriserad (2), avser krav på att betaltjänstleverantören ska

a) kunna styrka att betalningstransaktion *autentiserats* (artikel 59.1) och att användningen av ett betalningsinstrument, som registrerats av betaltjänstleverantören, inte nödvändigtvis ska vara tillräckligt för att visa att betalningen hade *auktoriserats* (artikel 59.2), och

b) *stå för förlust* så att icke auktoriserade betalningstransaktioner omedelbart betalas tillbaka (artikel 60); jämte särskilda regler som rör förlorade eller stulna betalningsinstrument, bristande skydd för säkerhetsanordningar och grov vårdslöshet av betalaren (artikel 61.1 och 2).

När det talas om anonymitet och blockering kan olika saker avses – beträffande *anonymitet* antingen att betalaren *inte alls kan* identifieras eller att betalningsmottagaren, så som vid användning av mynt och sedlar, visserligen kan veta vem betalaren är men *inte behöver* kontrollera och dokumentera detta för att skydda sig mot obefogade anspråk på återbetalning. På motsvarande sätt behöver det skiljas mellan *rättsliga* hinder i ramavtalets konstruktion mot att *blockera* elektroniska pengar och *tekniska* hinder som gör att ett system inte kan stödja blockering. Skulle artikel 53 medge undantag från kontobaserade transaktionsmönster endast när det inte är *tekniskt* möjligt att förhindra användningen av vissa elektroniska pengar, eller att styrka att en betalningstransaktion med elektroniska pengar har autentiserats, hade utrymmet för kontantliknande elektroniska

pengar blivit synnerligen begränsat och allt mindre i takt med den tekniska utvecklingen.⁶⁶

Som framgått anges emellertid elektroniska pengar, även i det nya e-penningdirektivet, ha en särskild karaktär som en elektronisk ersättning för mynt och sedlar och det finns skillnader i förhållande till artikel 34.1 c ii betaltjänstdirektivet. I artikel 53 betaltjänstdirektivet används inte sådana uttryck som att betaltjänstleverantören saknar *tekniska möjligheter* att tillhandahålla information.⁶⁷ Där anges att användningen av berört betalningsinstrument inte kan förhindras eller att det inte kan bevisas att en betalningstransaktion var auktoriserad för att användningen sker anonymt eller av andra *skäl som utgör en oskiljaktig del av betalningsinstrumentet*.⁶⁸ Tekniska hinder nämns inte (jfr dock artikel 34).

Utöver vad som kan följa av hänvisningar till betaltjänstdirektivet, innehåller det nya e-penningdirektivet inget som kan förstås så att elektroniska pengar, i takt med den tekniska utvecklingen, inte längre skulle få användas för kontantliknande transaktionsmönster. Hade avsikten varit att införa elektroniska pengar endast för kontobaserade rutiner, med ett fåtal undantag identiska med dem för betaltjänster som betalningsinstitut tillhandahåller, hade det varit tillräckligt att avveckla elektroniska pengar och att helt inordna dessa tjänster under regleringen i betaltjänstdirektivet. Undantagen enligt artikel 53⁶⁹ kan därmed knappast vara avsedda att gälla endast om andra rutiner inte är *tekniskt möjliga*. I artikel 53 föreskrivs om undantag redan när

---

⁶⁶ Jfr hur den avgränsningen som ges i 2 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen utifrån vad som är tillgängligt med tekniskt hjälpmedel blivit alltmer begränsad.

⁶⁷ Enligt lagmotiven ska undantaget rörande tekniska möjligheter kunna återopas endast när det saknas tillgängliga tekniska lösningar. Den som valt att inte använda sig av existerande tekniska lösningar ska inte kunna återopa undantaget (prop. 2009/10:220 s. 172).

⁶⁸ I den engelska språkversionen ”the payment instrument does not allow its blocking or prevention of its further use” respektive “is used anonymously or the payment service provider is not in a position for other reasons which are intrinsic to the payment instrument to prove that a payment transaction was authorised”.

⁶⁹ Undantagen gäller som framgått för sådana betalningsinstrument som inte kan blockeras, vilkas vidare användning inte kan förhindras, som används anonymt eller beträffande vilka betaltjänstleverantören av andra skäl som utgör en oskiljaktig del av betalningsinstrumentet inte kan bevisa att en betalningstransaktion var auktoriserad.

det är en oskiljaktig del av betalningsinstrumentet att betaltjänstleverantören inte kan bevisa att en betalningstransaktion var auktoriserad. Så kan vara fallet när ett ramavtal för elektroniska pengar är utformat så att innehavet av de elektroniska pengarna legitimerar och betalningsmottagaren och betaltjänstleverantören inte *behöver* kontrollera och dokumentera vem som använder medlen. Därmed blir e-penningsystemets juridiska och administrativa utformning avgörande – inte tekniska möjligheter eller begränsningar.

Nästa fråga gäller tillämpningsområdet för artikel 53.1 och 53.2 när det särskilda undantaget i artikel 53.3 aktualiseras. Undantaget har följande lydelse enligt de engelska och svenska språkversionerna.

Engelsk version	Svensk version
Articles 60 and 61 shall apply also to electronic money within the meaning of Article 1(3)(b) of Directive 2000/46/EC, except where the payer's payment service provider does not have the ability to freeze the payment account or block the payment instrument. Member States may limit that derogation to payment accounts or payment instruments of a certain value.	Artiklarna 60 och 61 ska också tillämpas på elektroniska pengar i den mening som avses i artikel 1.3 b i direktiv 2000/46/EG såvida inte betalarens betaltjänstleverantör inte har möjlighet att frysa kontot eller blockera betalningsinstrumentet. Medlemsstaterna får begränsa detta undantag till betalkonton eller betalningsinstrument med ett visst värde.

Artikel 60 och 61 innebär att betaltjänstleverantören, genom en återbetalningsskyldighet, ska stå för förluster till följd av icke *auktoriserade betalningstransaktioner* – med undantag för bl.a. bristande skydd för säkerhetsanordningar och grov vårdslöshet av betalaren.

Hur förhåller sig denna reglering till kontantbaserade transaktionsmönster där innehavet legitimerar? Ska artikel 53.3 förstås så att artikel 53.1 inte blir tillämplig på elektroniska pengar; inte ens om de finns på ett betalningsinstrument som är begränsat på det sätt som sägs i artikel 53 respektive 4 kap. 19 § betaltjänstlagen? I så fall synes tolkningen av artikel 53 skilja sig från tolkningen av artikel 34, trots att bestämmelserna i detta avseende konstruerats på ett likartat sätt, och den kontantliknande karaktären hos elektroniska pengar delvis skulle gå förlorad; jfr att mynt och sedlar inte kan blockeras och att de används anonymt utan att betalningsmottagaren kan bevisa att betalaren var behörig att förfoga över medlen.

Det får antas att artikel 53.1 och 53.2, på motsvarande sätt som artikel 34, ska tillämpas även på elektroniska pengar – utan beloppsbegränsning. En oskiljaktig del av kontantliknande elektroniska pengar och tillhörande betalningsinstrument är att en betaltjänstleverantör inte kan bevisa att en betalningstransaktion var auktoriserad. Innehavaren betalar genom att överlämna elektroniska pengar, utan att betalningsmottagaren behöver kontrollera och registrera dennes identitet. Artikel 53.3 utgör därmed en kompletterande särreglering för elektroniska pengar, oberoende av beloppsgränser så länge ett medlemsland inte valt att använda sig av möjligheten enligt artikel 53.3 andra meningen att införa en särskild begränsning.

Även om det nya e-penningdirektivet bryter igenom gränser, genom att elektroniska pengar kan knytas till transaktioner som bygger på överlåtelser av enkla fordringar, blir det alltså möjligt att också enligt det nya e-pennigdirektivet använda kontantliknande transaktionsmönster, oberoende av beloppsgränser. Beträffande artikel 53 har regeringen också förklarat att undantag från ansvarsreglerna får göras för s.k. betalningsinstrument för låga belopp och elektroniska pengar.⁷⁰

Den här gjorda tolkningen av artikel 53.3 innebär alltså att en betaltjänstleverantör som utformar en betaltjänst för elek-

---

⁷⁰ Prop. 2009/10:122 s. 9.

troniska pengar utifrån ett *kontobaserat* transaktionsmönster (jfr enkla fordringar) inte samtidigt kan undgå risker som vanligtvis följer för leverantören av en sådan tjänst genom att ge ramavtalet en *kontantbaserad* utformning vid regleringen av vem som ska stå för en förlust. Bygger betalningssystemet däremot på ett kontantbaserat transaktionsmönster gäller undantaget i artikel 53.3 (jfr den engelska språkversionen som framstår som mera lättillgänglig). Denna reglering framstår som en naturlig konsekvens av att elektroniska pengar, enligt den nya definitionen och hänvisningen till betaltjänstlagen, kommer att kunna ges ut också för betaltjänster med kontobaserade transaktionsmönster; jfr betalningar med kontokort o.l.

Det kan därmed framstå som naturligt att i 5 kap. 2 § betaltjänstlagen införa motsvarande undantag för elektroniska pengar som i 4 kap. 19 § betaltjänstlagen. Artikel 53 har emellertid som framgått införts utan att elektroniska pengar nämnts i 5 kap. 2 § betaltjänstlagen. Frågan om elektroniska pengar har inte heller särskilt berörts i regeringens proposition 2009/10:220 Betaltjänster. Enligt en parallelluppställning i den propositionen över genomförandet av betaltjänstdirektivet skulle artikel 53.1 dock ha införts genom 5 kap. 2 § betaltjänstlagen medan det beträffande artikel 53.2 och 53.3 angetts att möjligheten inte utnyttjats.

Det behöver övervägas om betaltjänstdirektivet i denna del införts fullt ut även beträffande elektroniska pengar. Av de skäl som utvecklas i avsnitt 8.3 bör ett undantag för elektroniska pengar införas också i 5 kap. 2 § betaltjänstlagen.

8.3 Särskild reglering av obehöriga transaktioner

De frågor som berörts i föregående avsnitt har behandlats även i regeringens proposition 2009/10:122 om obehöriga transaktioner med betalningsinstrument, där en särskild lag har föreslagits om obehöriga transaktioner med betalningsinstrument (OBTL). Denna lag gäller för *kontohavares* ansvar för

belopp som belastar ett *konto* på grund av en obehörig transaktion med ett *betalningsinstrument* (1 §).

Några uttryckliga undantag för elektroniska pengar (konto- eller kontantbaserade) ges inte och i redogörelsen för ärendet och dess beredning (a.prop. s. 7) nämns inte det nya e-penningdirektivet. Däremot påpekas att undantag från ansvarsreglerna får göras för elektroniska pengar enligt det gamla e-penningdirektivet och bland olika sätt för att betala nämns elektroniska pengar (a.prop. s. 9 och 11). Dessutom nämns elektroniska pengar som exempel på tillgodohavanden som kan användas med instrument som inte är att anse som betalningsinstrument för att medlen och instrumenten kan nyttjas av vem som helst (a.prop. s. 24; jfr sedlar).

Utgångspunkten i betaltjänstdirektivet och OBTL är att betaltjänstleverantören står för den ekonomiska förlusten vid obehöriga transaktioner. Icke auktoriserade betalningstransaktioner ska omedelbart betalas tillbaka (artikel 60), i den mån betaltjänstanvändaren inte brustit i sina skyldigheter så att han eller hon ska stå för (del av) beloppet. En del i de krav som ställs på betaltjänstanvändaren är att göra en spärranmälan så att obehörig användning kan hindras.

Enligt lagmotiven har tillämpningsområdet för OBTL bestämts utifrån vad som menas med *betalningsinstrument* respektive *obehörig transaktion*. Som framgått av avsnitt 7.6 under rubriken Begreppsanvändningen, menas med betalningsinstrument varje form av *personlig* anordning eller rutin som betaltjänstanvändaren och betaltjänstleverantören har träffat avtal om och som används av betaltjänstanvändaren för att initiera en betalningsorder. Själva de elektroniska pengarna – de utgivna digitala värdeenheter – utgör alltså inte betalningsinstrument i OBTLs mening, men de kan lagras på betalningsinstrument eller användas med en rutin som betecknas betalningsinstrument. Regeringen har förklarat att rekvisitet personlig anordning i direktivets definition får anses ta sikte på sådana instrument och rutiner som enligt kontoavtalet bara får användas av en viss person och det framgår av reglerna om ansvar

i direktivet att betalningsinstrument förutsätts vara utställda på någon viss person (a.prop. s. 13 och 24). Betalningsinstrument för elektroniska pengar som används med ett kontantbaserat transaktionsmönster skulle därmed inte omfattas av reglerna om obehöriga transaktioner. I lagmotiven sägs också att de närmare förutsättningarna i svensk rätt för att träffa avtal om instrument som inte behöver gå att spärranmäla inte bör regleras i OBTL (a.prop. s. 13).

Begränsningen till transaktioner som är obehöriga bör förstås på motsvarande sätt. Som framgått av avsnitt 7.6, under rubriken Fördelar med elektroniska pengar från civilrättsliga utgångspunkter, följer det av allmänna fordringsrättsliga principer att kontantbaserade transaktioner ses som behöriga när innehavaren förfogar över de elektroniska pengarna. OBTL har därmed getts en utformning som är förenlig med betaltjänstdirektivet och det nya e-penningdirektivet såvitt avser elektroniska pengar som enligt ramavtal hanteras utifrån ett kontantbaserat transaktionsmönster.

Därmed återstår frågan om vad som gäller för elektroniska pengar om de skulle användas inom ramen för ett kontobaserat transaktionsmönster. I praktiken är det svårt att tänka sig sådan medelshantering utan identifiering med stöd av en personlig anordning som utgör ett betalningsinstrument i betaltjänstdirektivets och betaltjänstlagens mening. OBTL torde därmed bli tillämplig i dessa fall; lägg märke till den vida innebörd som där getts åt begreppen

1. *betalningsorder*, genom att därmed menas varje instruktion som en betalare eller betalningsmottagare ger sin betaltjänstleverantör om att en betalningstransaktion ska genomföras, och
2. *konto*, som enligt lagmotiven innefattar olika sorters register (a.prop. s. 23).

Skulle trots detta ett betalsystem för elektroniska pengar komma att konstrueras så att det hamnar i gränslandet för konto- respektive kontantbaserade transaktioner bör detta kunna lösas i praxis inom ramen för en direktivkonform tolkning av OBTL.

Vid sådana förhållanden krävs inte några ändringar i OBTL för att genomföra artikel 53.3.

Därmed återstår frågan om bestämmelsen i 5 kap. 2 § betaltjänstlagen behöver kompletteras för att omfatta även elektroniska pengar; jfr 4 kap. 19 § samma lag. Inledningsvis bör här noteras att elektroniska pengar står för ett penningvärde – dvs. ett visst angivet belopp i någon valuta. De digitala värdeenheter innehåller inget om vem som innehar dem eller vem som är behörig att förfoga över dem. För sådan hantering används betalningsinstrument. Elektroniska pengar kan som framgått lagras på t.ex. ett kort eller fjärrlagras på en server och hanteras av innehavaren av elektroniska pengar via ett specifikt konto för elektroniska pengar (skäl 8 nya e-penningdirektivet).

Det nya e-penningdirektivet synes härvid inte införa någon distinktion mellan olika sätt att betala med elektroniska pengar. När det i 4 kap. 19 § betaltjänstlagen talas om elektroniska pengar bör det inte heller göras någon distinktion mellan de olika sätt på vilka betalningar med elektroniska pengar kan göras. I skäl 24 till e-penningdirektivet anges att betaltjänstdirektivet är tillämpligt även på elektroniska pengar, särskilt undantagen i dess artiklar 34 och 53. Genom 4 kap. 19 § betaltjänstlagen genomförs betaltjänstdirektivets artikel 34 såvitt avser både elektroniska pengar och betalningsinstrument som avser låga belopp. Möjligheten att avtala bort vissa förpliktelser innebär att parterna kan komma överens om villkor som beaktar den kontantliknande karaktären hos elektroniska pengar. Det anges inte uttryckligen i 5 kap. 2 § betaltjänstlagen, som genomför betaltjänstdirektivets artikel 53.1, att vissa förpliktelser kan avtalas bort när betaltjänsten är knuten till elektroniska pengar. Skulle artikel 53.1 inte anses tillämplig på elektroniska pengar finns det som framgått risk för att den kontantliknande karaktären hos elektroniska pengar delvis går förlorad. Bestämmelserna i 5 kap. 2 § betaltjänstlagen bör därför i förtydligande syfte kompletteras så att det uttryckligen anges att även elektroniska pengar omfattas av möjligheterna att avtala om

villkor som avspeglar ett mera kontantliknande transaktionsmönster.

9 Övriga frågor

9.1 Bemyndiganden

Regler om normgivningskompetensens fördelning ges i 8 kap. regeringsformen (RF). Genom krav på lagform för föreskrifter i ett antal angivna ämnen avgränsas vad som brukar kallas det *primära lagområdet*. Föreskrifter utanför detta område kan – oberoende av delegering – beslutas i förordning av regeringen. Den *direkt på regeringsformen grundade normgivningskompetensen för regeringen* omfattar enligt 8 kap. 13 § RF föreskrifter om verkställighet av lag (s.k. verkställighetsföreskrifter) och föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen (den s.k. restkompetensen).

Inom vissa delar av det primära lagområdet – bl.a. beträffande näringsverksamhet – är det dock enligt 8 kap. 7 § RF tillåtet för riksdagen att i lag delegera sin normgivningskompetens till regeringen, det s.k. delegeringsbara lagområdet. I praktiken innebär detta att delegation av normgivningskompetens till regeringen ska ges i lag endast inom det primära lagområdet och inte om normgivningskompetens redan föreligger för regeringen enligt 8 kap. 13 § RF. I sådana fall förekommer det istället att det i lag erinras om att regeringen meddelar föreskrifter på området. Det finns emellertid exempel på hur normgivningskompetens, trots att den faller inom ramen för 8 kap. 13 § RF, har delegerats särskilt i lag, vilket i vissa sammanhang betecknats kvasi-delegation.

De omfattande hänvisningar som föreslås till betaltjänstlagen i en lag om elektroniska pengar innebär visserligen att dessa regler i betaltjänstlagen ges ett vidgat tillämpningsområde. Normgivningsbemyndiganden för regeringen och – efter subdelegation – Finansinspektionen på det område där betaltjänstlagen är direkt tillämplig blir emellertid inte genom dessa hänvisningar tillämpliga också på det område som den föreslagna lagen om elektroniska pengar omfattar.

Det bör därför i den föreslagna lagen särskilt föreskrivas om delegation på området för elektroniska pengar (förslaget till 34 §). Så som bemyndigandena utformats ligger de i vissa delar nära den normgivningskompetens för regeringen som följer direkt av 8 kap. 13 § RF. Det bör emellertid noteras att de bestämmelser om delegation som föreslås i lag inte begränsar regeringens möjligheter att inom ramen för 8 kap. 13 § RF meddela ytterligare föreskrifter eller att även i den delen subdelegera sin normgivningskompetens. Det närmare behovet av föreskrifter på området kan vara svårt att förutse.

9.2 Persondataskydd

Förslag: Reglerna i 6 kap. betaltjänstlagen om persondataskydd blir tillämpliga. Därutöver behövs ingen särreglering på området för persondataskydd.

Betaltjänstdirektivets bestämmelser är avsedda att tillämpas på i princip alla betaltjänster som tillhandahålls inom gemenskapen (artikel 2), även på betaltjänster som e-penninginstitut tillhandahåller. Till betaltjänstleverantörer enligt 1 kap. 2 § betaltjänstlagen hör också institut för elektroniska pengar och de företag som har undantagits från tillstånd enligt lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar.⁷¹ Enligt direktivets artikel

---

⁷¹ Till författningsförslaget hör att denna hänvisning ändras till att avse den lag om elektroniska pengar som här föreslås.

79, som medlemsstaterna har att genomföra i sin nationella lagstiftning, ska betaltjänstleverantörer och betalningssystem kunna behandla personuppgifter när det är nödvändigt för att säkerställa förebyggande, undersökning och avslöjande av betalningsbedrägerier.

I kap. 6 betaltjänstlagen ges också de föreskrifter som behövs – utöver personuppgiftslagen – med anledning av att betaltjänstleverantörer och sådana personer som har ansvar för betalningssystem ska få granska betalningstransaktioner för att kunna säkerställa att betalningsbedrägerier kan förebyggas, undersökas och avslöjas.

Dessa regler blir tillämpliga även om betaltjänstleverantören eller den som ansvarar för ett betalningssystem utgörs av ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare eller den som ansvarar för sådan verksamhet. Någon särskild reglering behövs därför inte. I övrigt bör personuppgiftslagens regler kunna tillämpas.

9.3 Avgifter till Finansinspektionen

Förslag: Institutet för elektroniska pengar och de registrerade utfärdarna ska genom avgifter bekosta Finansinspektionens verksamhet.

I regeringens proposition 2009/10:220 Betaltjänster (s. 291 f.) redovisas de regler om avgifter som gäller inom Finansinspektionens verksamhetsområde. Det framstår som lämpligt att Finansinspektionen ges motsvarande möjligheter att ta ut avgifter av institut för elektroniska pengar och registrerade betaltjänstleverantörer som medges undantag från tillståndskravet enligt den nu föreslagna lagstiftningen. En bestämmelse med denna innebörd bör därför tas in i lagen om elektroniska pengar (förslaget till 33 §).

9.4 Följändringar i annan lagstiftning

Förslag: Följändringar i ett antal lagar görs i samband med att det nya e-penningdirektivet genomförs.

Regler som rör elektroniska pengar, institut för elektroniska pengar eller utgivare som medgetts undantag från dagens reglering finns i ett antal lagar. I det följande redovisas dessa och vissa anknytande frågor, tillsammans med en bedömning av behovet av följändringar.

I 2 kap. 4 §, 3 kap. 2 § g och 7 kap. 2 § a *försäkringsrörelselagen* (1982:713) förekommer uttrycket ”företag för elektroniska pengar”. Bestämmelserna rör samråd med myndighet i annat land och behöver inte ändras. I 2 kap. 4 § och 3 kap. 2 § g samma lag används redan uttrycket institut för elektroniska pengar.

Enligt 4 kap. 1 § *lagen (1987:667) om ekonomiska föreningar* får ett insatsbelopp i ett institut för elektroniska pengar betalas ut bara när det kan ske med hänsyn till bestämmelserna i *lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar*. Bestämmelsen infördes samtidigt med 2002 års e-penninglag, till följd av de problem som kan uppstå med hänsyn till kapitalkrav m.m. för ett e-penninginstitut som är en ekonomisk förening, att återbetala medlemsinsatser (prop. 2001/02:85 s. 92). Denna regel bör gälla även efter ikraftträdandet av den föreslagna *lagen om elektroniska pengar*. Bestämmelsen bör därför ändras så att hänvisning görs till den föreslagna *lagen om elektroniska pengar*.

I 7 kap. 2 § *konkurslagen (1987:672)* ges information om att det i bl.a. *lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar* finns särskilda bestämmelser om att ett allmänt ombud ska delta i förvaltningen vid en konkurs. Några sådana regler gäller emellertid inte för betalningsinstitut enligt *betaltjänstlagen* och föreslås inte heller i den nya *lagen om elektroniska pengar*. Samtidigt utmönstras e-penninginstituten från kretsen av kreditinstitut. Vid sådana förhållanden ska den information som ges härom i 7 kap. 2 § *konkurslagen* också utmönstras.

I 3 § *lagen (1992:160) om utländska filialer m.m.* ges en hänvisning till bl.a. 2 kap. 8 § samt 5 kap. 6 och 7 §§ *lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar*. Hänvisningen bör ändras till att avse 4 och 26 §§ *lagen (2010:000) om elektroniska pengar*.

I *lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag* finns föreskrifter även om institut för elektroniska pengar (se 1 kap. 1 och 2 §§, 5 kap. 4 § och 8 kap. 1 §). Enligt det nya e-penningdirektivet (artikel 20) ska emellertid definitionen i kreditinstitutdirektivet av kreditinstitut ändras så att e-penninginstitut inte längre innefattas. E-penninginstitut bör därmed utmönstras från de företag som anges i 1 kap. 1 och 2 §§ och 5 kap. 4 §. På motsvarande sätt bör e-penninginstitut utmönstras i 8 kap. 1 § samma lag.

I 2 § *lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag* definieras kreditinstitut som bankaktiebolag, sparbank och medlemsbank samt kreditmarknadsföretag enligt 1 kap. 5 § 11 *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse* och institut för elektroniska pengar enligt 1 kap. 2 § *lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar*. Eftersom definitionen i kreditinstitutdirektivet av kreditinstitut ändrats genom det nya e-penningdirektivet (artikel 20) bör e-penninginstitut utgå ur denna definition.

I 5 kap. 10 § *lagen (2000:562) om internationell rättslig hjälp i brottmål* ges information om att det finns bestämmelser om uppgiftsskyldighet i bl.a. 4 kap. 5 § *lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar*. Denna hänvisning bör ändras till att avse 22 § *lagen (20010:000) om utgivning av elektroniska pengar*.

Den begränsning av lagens tillämpningsområde som föreskrivs i 6 § 2 *lagen (2002:562) om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster* infördes vid tillkomsten av 2002 års e-penninglag (prop. 2001/02:150 s. 114). Bestämmelsen bör justeras till att avse utgivning av elektroniska pengar av sådana aktiebolag eller ekonomiska föreningar som enligt 5 § den föreslagna *lagen om elektroniska pengar* undantagits från den

lagens bestämmelser. Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/31/EG av den 8 juni 2000 om vissa rättsliga aspekter på informationssamhällets tjänster, särskilt elektronisk handel, på den inre marknaden (direktivet om elektronisk handel) och Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/65/EG av den 23 september 2002 om distansförsäljning av finansiella tjänster till konsumenter tas upp i skäl 22 till betaltjänstdirektivet men nämns inte i det nya e-penningdirektivet. Något motsvarande undantag för fysiska eller juridiska personer som har undantagits från tillståndsplikt enligt 2 kap. 3 § betaltjänstlagen bör därmed inte införas.

Det i 11 kap. 2 § *lagen (2004:46) om investeringsfonder* använda uttrycket företag för elektroniska pengar behöver på motsvarande sätt som i försäkringsrörelselagen (se ovan) inte ändras.

Beträffande *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse* bör närmare utvecklas att det, enligt en definition i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/48/EG av den 14 juni 2006 om rätten att starta och driva verksamhet i kreditinstitut (kreditinstitutsdirektivet), med *kreditinstitut* menas inte bara företag, vars verksamhet består i att från allmänheten ta emot insättningar eller andra återbetalbara medel och att bevilja krediter för egen räkning, utan även institut för elektroniska pengar i enlighet med det gamla e-penningdirektivet. I 2 kap. 2 § *lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse* (bankrörelselagen) föreskrivs undantag från huvudregeln i 2 kap. 1 § samma lag om tillståndsplikt för utgivning av elektroniska pengar enligt 2002 års e-penninglag. Som framgått har emellertid – genom artikel 20 det nya e-penningdirektivet – artikel 4 i kreditinstitutsdirektivet ändrats så att e-penninginstitut inte längre är att anse som kreditinstitut. Samtidigt har uppräknningen i bilaga 1 till kreditinstitutsdirektivet av verksamheter som är föremål för ömsesidigt erkännande kompletterats med ”Utgivning av elektroniska pengar.” Undantaget i 2 kap. 2 § bankrörelselagen och rubriken närmast före samma paragraf kan därmed utmönstras. Samtidigt bör institut för elektroniska

pengar tas bort ur de definitioner som ges i 1 kap. 5 § av anknutet företag och finansiellt institut. Vad som föreskrivs i 3 kap. 8 a § och 14 kap. 2 a § om företag för elektroniska pengar synes kunna kvarstå oförändrat. Som en följd av att ”utgivning av elektroniska pengar”, enligt den ändring i kreditinstitutsdirektivet som föreskrivs i artikel 20.2, tas med i direktivets uppräkningslista av verksamheter som kreditinstitut får bedriva bör motsvarande komplettering göras i 7 kap. 1 § lagen om bank- och finansieringsrörelse.

De särskilda reglerna i 2 kap. 9 § 2002 års e-penninglag om ett instituts ledning saknar motsvarighet i den lag som föreslås om elektroniska pengar. Hänvisningen i 23 § tredje stycket *lagen (2004:575) om europabolag* bör därmed utmönstras. Detsamma bör gälla för 27 § tredje stycket *lagen (2006:595) om europakooperativ*.

På motsvarande sätt som ovan bör definitionen av kreditinstitut i 1 kap. 3 § 12 *lagen om (2006:531) om särskild tillsyn över finansiella konglomerat* ändras så att institut för elektroniska pengar utmönstras. Vidare bör i 3 § 5 institut för elektroniska pengar tillföras som finansiellt institut.

Även definitionen av finansiellt institut i 1 kap. 3 § *lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar* bör ändras.

I 3 kap. 9 §, 7 kap. 7 § och 24 kap. 2 § *lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden* används uttrycket ”företag för elektroniska pengar”. Bestämmelserna, som rör samråd med myndighet i annat land och kvalificerade innehav, behöver inte ändras.

Lagen (2009:62) om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism gäller för bl.a. verksamhet för utgivning av elektroniska pengar enligt *lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar* (1 kap. 2 § 6). Denna hänvisning bör ersättas med en hänvisning till den föreslagna *lagen om elektroniska pengar*. Av 2 kap. 5 § samma lag följer att bestämmelserna om grundläggande kundkännedom och om fortlöpande uppföljning av affärsförbindelser i 3, 4 och 10 §§ under vissa förutsättningar inte gäller för elektroniska pengar. Den justering av belopp som

följer av det nya e-penningdirektivet har behandlats i avsnitt 6.13.

Enligt *offentlighets- och sekretesslagen* (2009:400) gäller sekretess för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada eller men om uppgiften röjs och uppgiften förekommer i ärende hos en statlig myndighet om innehav av bl.a. aktier eller andelar i börs eller clearingorganisation. Lagen bör ändras för att inkludera också aktier eller andelar i betalningsinstitut eller institut för elektroniska pengar.

I 1 kap. 3 § *lagen* (2010:751) om *betaltjänster* anges att institut för elektroniska pengar och de företag som har undantagits från tillstånd enligt *lagen* (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar är att anse som betaltjänstleverantörer. Hänvisningen bör ändras till att avse de företag som undantas från tillstånd enligt den nya e-penninglagen. Den ändring som föreslås i 5 kap. 2 § betaltjänstlagen och rubriken närmast före den paragrafen har behandlats i avsnitt 8.3.

9.5 Konsekvensanalys

Genom betaltjänstdirektivet och det nya e-penningdirektivet med dess hänvisning till betaltjänstdirektivet förändras delvis förutsättningarna för betaltjänster. Denna reglering har sin grund i Europeiska kommissionens och medlemsländernas strävan efter samordnade och väl fungerande betaltjänster, där elektroniska pengar endast utgör en mindre del. Regeländringarna är omfattande och helt nya direktiv har beslutats som Sverige är skyldigt att införa. Någon annan lösning än en ny lag om elektroniska pengar synes knappast bli aktuell (jfr avsnitt 6.2). Den föreslagna regleringen överensstämmer med vad som krävs enligt det nya e-penningdirektivet och de möjligheter som ges till undantag för vissa fall har i allt väsentligt tillvaratagits.

I regeringens proposition 2009/10:220 *Betaltjänster* (kap. 14) har konsekvenserna av att införa betaltjänstdirektivet redan

analyserats. Vad som anförts där är i allt väsentligt relevant även när det nya e-penningdirektivet ska införas, med ett undantag. Det finns ett stort antal finansiella aktörer som faller inom ramen för betaltjänstdirektivets tillämpningsområde. Av den regleringen berörs bl.a. e-penninginstitut och i stort sett hela samhället. Beträffande elektroniska pengar, e-penningdirektivet och e-penninginstitut är situationen dock den motsatta. Något tillstånd för institut för elektroniska pengar har än så länge inte meddelats av Finansinspektionen och de undantag som medgetts – hittills för tre institut – att ge ut elektroniska pengar synes ha brukats i ytterst begränsad omfattning. De kostnadsmissiga och praktiska konsekvenserna av ett införande av det nya e-penningsdirektivet synes därmed bli begränsade – kanske rent av försumbara – för betaltjänstanvändarna och de institut som tillhandahåller betaltjänster. Användningen av elektroniska pengar är dessutom så begränsad, för att inte säga minimal, att endast ett fåtal betaltjänstanvändare berörs.

Företag som i dag tillhandahåller betaltjänster inom ramen för en anmälningspliktig verksamhet kan emellertid behöva analysera regleringen för att fastställa om de berörs av den och om de i så fall är skyldiga att söka tillstånd som e-penninginstitut. Eftersom det, för att elektroniska pengar ska föreligga, krävs att något *ges ut* bör denna bedömning dock kunna bli relativt enkel. Dessutom föreslås en övergångsreglering som syftar till att minska de administrativa kostnaderna för betaltjänstleverantörerna i samband med att det nya e-penningdirektivet införs.

På motsvarande sätt begränsas konsekvenserna för domstolar genom att endast ett fåtal överklagbara beslut kan antas komma att fattas med anknytning till elektroniska pengar. Det kan därför inte finnas något behov av resurstillskott till domstolarna med anledning av de nya reglerna.

För Finansinspektionen kan emellertid regelarbetet och bedömningen av frågor om förutsättningar för undantag dels från lagens tillämpningsområde (1 § andra stycket förslaget till lag om elektroniska pengar), dels som registrerad utgivare (förslaget till 5 §) föranleda behov av ytterligare arbetskraft för

bl.a. regelgivning och tillsyn. De gränsdragningsfrågor som redovisats i kap. 7 blir av betydelse även här.

Någon särskild analys har inte gjorts av hur omfattande detta ökade behov av arbetskraft kan förväntas bli. Detta kan emellertid antas bli relativt begränsat både i tid och till omfattning och finansieras därför inom befintliga ramar.

10 Författningskommentar

10.1 Förslaget till lag om elektroniska pengar

I den föreslagna lagen finns bestämmelser om tillämpningsområde (1 §), definitioner (2 §), tillstånd m.m. (3–8 §§), institut för elektroniska pengars och registrerade utgivares rörelse, m.m. (9–26 §§), elektroniska pengar (27–31 §§), tillsyn och avgifter (32–33 §§), bemyndiganden (34 §) och övergångsbestämmelser.

Av förslaget till 13 § följer att den som får ge ut elektroniska pengar (se 3 och 4 §§) också får tillhandahålla betaltjänster enligt lagen (2010:751) om betaltjänster. Sådana betaltjänster kan vara knutna till elektroniska pengar men e-penninginstitut och registrerade utgivare får också tillhandahålla betaltjänster som betalningsinstitut får erbjuda.

Reglerna i betaltjänstlagen om informationskrav (4 kap.) och genomförande av betaltjänster (kap. 5) är tillämpliga även på betaltjänster som är knutna till elektroniska pengar (jfr kap. 7). Detsamma gäller för de särskilda reglerna om behandling av personuppgifter för granskningsändamål när det finns skälig grund att misstänka bedrägerier (6 kap.).

Vissa finansiella institut, bl.a. banker (se vidare 4 §) får ge ut elektroniska pengar utan särskilt tillstånd. För dem gäller endast de regler i den föreslagna lagen som rör utgivning, inlösen och ränta (27 – 30 §§).

Med hänsyn till den begränsade utgivningen av elektroniska pengar och det nära sambandet med betaltjänstlagen har författ-

ningsförslagen delvis utformats som hänvisningar till betaltjänstlagen eller med formuleringar hämtade från den lagen.

Tillämpningsområde

1 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.3.

I paragrafen anges lagens tillämpningsområde.

Av *första stycket* framgår att lagen ska tillämpas vid utgivning av elektroniska pengar. Det innebär att lagens bestämmelser ska tillämpas vid all utgivning av elektroniska pengar, oavsett om utgivningen sker genom ett institut för elektroniska pengar. Banker och kreditmarknadsföretag får enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse tillhandahålla betalningsmedel, vilket inkluderar utgivning av elektroniska pengar. När dessa bedriver utgivning tillämpas lagens bestämmelser om utgivning, inlösen och ränta.

Lagen innehåller även bestämmelser om institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare.

Av *andra stycket* framgår att lagens tillämpningsområde begränsas genom att lagens bestämmelser inte ska tillämpas på penningvärden som lagras på instrument som enbart kan utnyttjas inom ett begränsat nätverk av leverantörer, hos en leverantör i dennes affärsställe eller ifråga om ett begränsat varu- eller tjänsteutbud. Bestämmelsen har utformats så som i 1 kap. 6 § 5 lagen (2010:751) om betaltjänster (jfr artikel 1.4 nya e-penningdirektivet) och avses ha motsvarande innebörd.

Lagen gäller inte heller penningvärden som används för köp av digitala varor eller tjänster, då varans eller tjänstens själva karaktär innebär att operatören tillför ett inneboende värde och varan eller tjänsten endast kan användas med hjälp av digital utrustning. Detta undantag, som följer av artikel 1.4 nya e-penningdirektivet, har ansetts överflödigt i betaltjänstlagen. Det behövs emellertid här eftersom tillämpningsområdet, som

närmare utvecklat i avsnitt 6.3, inte är begränsat till betaltjänster; jfr 3 §.

Definitioner

2 §

Förslaget har behandlats i avsnitten 6 och 7.

Paragrafen innehåller definitioner av begrepp som används i lagen. Med utgivare av elektroniska pengar menas alla utgivare, även t.ex. banker och kreditmarknadsföretag, som inte behöver söka särskilt tillstånd för att ge ut elektroniska pengar.

I definitionen av elektroniska pengar anges att de ges ut mot erhållande av medel i syfte att genomföra *betalningstransaktioner*. Härmed avses betalningstransaktioner enligt betaltjänstlagen; jfr definitionen i artikel 2.2 nya e-penningdirektivet enligt vilken elektroniska pengar ”ges ut mot erhållande av medel i syfte att genomföra betalningstransaktioner i *enlighet med artikel 4.5* i direktiv 2007/64/EG). Detta följer emellertid redan av förslagets *andra stycke* där det föreskrivs att begrepp som definieras i 1 kap. 2 och 4 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster ska ha samma betydelse i den föreslagna lagen.

Tillstånd, m.m.

Tillståndsplikt

3 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.8.

I paragrafen anges att elektroniska pengar får ges ut endast efter tillstånd från Finansinspektionen. Paragrafen motsvarar direktivets artikel 10 som fastställer att medlemsstaterna ska förbjuda fysiska eller juridiska personer som inte är utgivare av elektroniska pengar att ge ut elektroniska pengar. Undantag från denna huvudregel finns i 4 och 5 §§.

Tillstånd får ges till ett svenskt aktiebolag eller en svensk ekonomisk förening, vilket motsvarar vad som gäller i fråga om bedrivande av finansieringsrörelse enligt 3 kap. 1 § andra stycket lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Undantag från tillståndsplikt, m.m.

4 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.8.

Paragrafens *första stycke* innehåller en uppräknning av företag och myndigheter som inte behöver söka tillstånd för att få ge ut elektroniska pengar. De företag och myndigheter som enligt paragrafen undantas från tillståndsplikt är inte institut för elektroniska pengar men likväl utgivare av elektroniska pengar. Av första stycket 3 framgår dock att den som i ett annat EES-land har undantagits från tillståndsplikt enligt nationella bestämmelser som genomför Europaparlamentets och rådets direktiv 2007/64/EG behöver tillstånd för att få ge ut elektroniska pengar i Sverige.

Uppdelningen mellan utgivare, som inte behöver tillstånd, och institut, som behöver tillstånd, motsvarar direktivets uppdelning. Lagens bestämmelser om utgivning, inlösen och ränta är tillämpliga på både utgivare och institut.

Av *andra stycket* framgår att särskilda bestämmelser ges i 26 § om utländska företag.

5 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.8.

I paragrafen anges de förutsättningar som föreslås gälla för undantag från tillståndsplikten. Bestämmelserna i 2 kap. 3 § betaltjänstlagen (2010:751) ska tillämpas på motsvarande sätt, med den skillnaden att den planerade verksamheten får ha endast sådan omfattning att utestående skulder hänförliga till elektroniska pengar inte förväntas överstiga fem miljoner euro.

Det föreslås att rätten till delegation enligt 34 § 1 nyttjas så att Finansinspektionen bemyndigas att meddela föreskrifter om hur genomsnittligt utestående skulder enligt 5 § ska beräknas. Eftersom denna normgivningskompetens har sin grund i 8 kap. 7 § regeringsformen och regeringen föreslås få rätt att subdelegera till underlydande myndigheter kan sådana föreskrifter även innefatta åligganden enligt 8 kap. 3 § regeringsformen.

6 och 7 §§

Förslagen, som motsvarar 2 kap. 4 och 5 §§ lagen om betaltjänster, har behandlats i avsnitt 6.8.

Prövning av en ansökan om tillstånd och förutsättningar för tillstånd

8 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.8.

Av paragrafen följer att bestämmelserna i betaltjänstlagen, om förutsättningar för att få auktorisation som betalningsinstitut och om prövningen av en sådan ansökan om tillstånd, ska tillämpas på motsvarande sätt beträffande en ansökan om auktorisation som e-penninginstitut. Skillnader i dessa krav mellan institut för elektroniska pengar och betalningsinstitut följer istället av skilda regler om startkapital och kapitalkrav.

Institut för elektroniska pengars och registrerade utgivares rörelse, m.m.

Startkapital

9 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.10.

I paragrafen, som motsvarar artikel 4 i direktivet, föreskrivs att ett institut för elektroniska pengar ska ha ett startkapital som

vid tidpunkten för beslut om tillstånd motsvarar minst 350 000 euro. Vad som ingår i startkapitalet framgår av 1 kap. 5 § 17 lagen om bank- och finansieringsrörelse, till vilken betaltjänstlagen hänvisar; jfr 2 § andra stycket förslaget till lag om elektroniska pengar där det föreskrivs att de begrepp som definieras i 1 kap. 4 § betaltjänstlagen ska ha samma betydelse i denna lag.

Kapitalkrav

10 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.10.

I paragrafen föreskrivs om minsta tillåtna kapitalbas för institut för elektroniska pengar och om hur kapitalbasen ska beräknas.

I *första stycket* anges hur kapitalbasen ska beräknas. Beräkningen är beroende av vilken verksamhet som institutet bedriver. Om institutet endast ger ut elektroniska pengar ska den minsta tillåtna kapitalbasen motsvara det högsta värdet av startkapitalet eller två procent av genomsnittet av de utestående elektroniska pengarna. Om institutet tillhandahåller betaltjänster ska kapitalbasen därtill omfatta det värde som följer av en av de tre beräkningsmodeller som anges i 3 kap. 2 § lagen om betaltjänster.

Av *andra stycket* framgår att kapitalbasen ska motsvara summan av minsta tillåtna kapitalbas för utgivning av elektroniska pengar och minsta tillåtna kapitalbas för tillhandhållande av betaltjänster.

I *tredje stycket* anges vad som ingår i kapitalbasen. Bestämmelser därom återfinns i 3 kap. lagen (2006:1371) om kapitaltäckning och stora exponeringar.

Fjärde stycket innehåller bestämmelser som förhindrar att de poster som ingår i kapitalbasen används flera gånger i de fall ett institut för elektroniska pengar ingår i en grupp. Vad som menas med grupp framgår av 1 kap. 4 § 14 lagen om betaltjänster.

I *femte stycket* anges att för ett institut för elektroniska pengar som har bytt redovisningsvaluta gäller att kapitalbasen inte får understiga det högsta av de belopp som följer av 6 och 7 §§ lagen (2000:35) om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag.

11 §

Förslagen, som har behandlats i avsnitt 6.10, motsvarar 3 kap. 4 § lagen om betaltjänster; jfr artikel 5.5 i det nya e-penningdirektivet.

Prövning av ägares lämplighet

12 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.12.

Närliggande verksamhet och annan verksamhet

13 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.9.

I paragrafen anges vilka verksamheter som ett institut för elektroniska pengar får bedriva. Utöver utgivning av elektroniska pengar får instituten även bedriva de verksamheter som betalningsinstitut får bedriva enligt lagen om betaltjänster. Av detta följer att ett tillstånd, eller undantag från tillstånd, enligt lagen är mer omfattande än ett tillstånd enligt lagen om betaltjänster.

Ett institut för elektroniska pengar får även tillhandahålla närliggande tjänster och annan verksamhet. Till närliggande verksamhet hör drift av betalningssystem.

På samma sätt som för betalningsinstitut enligt lagen om betaltjänster får Finansinspektionen förbjuda ett e-penninginstitut eller en registrerad utgivare att driva annan verksamhet om verksamheten försämrar eller kan komma att försämra den finansiella sundheten eller Finansinspektionens möjligheter att utöva tillsyn över institutet.

*Inlåning och kreditgivning***14 §**

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.9.

Paragrafens *första stycke* innehåller förbud mot viss verksamhet. Ett institut för elektroniska pengar eller en betaltjänstleverantör som beviljats undantag från tillståndsplikt får inte bedriva inlåningsverksamhet. Tillståndsplikt vid inlåningsverksamhet finns i lagen om bank- och finansieringsrörelse.

Andra stycket anger när ett institut får bevilja kredit. Detta får endast ske vid tillhandahållande av vissa betaltjänster. Förutsättningarna motsvarar dem som gäller för betalningsinstitut enligt 3 kap. 6 § andra stycket lagen om betaltjänster.

I *tredje stycket* anges att kredit aldrig får beviljas från medel som erhållits i utbyte mot elektroniska pengar.

*Skyddskrav m.m.***15 §**

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.10.

Paragrafen motsvarar artikel 7 i direktivet och anger hur medel som har tagits emot i utbyte mot elektroniska pengar som har getts ut ska skyddas.

I *första stycket* anges att medel som har tagits emot i utbyte mot elektroniska pengar som har getts ut antingen ska hållas avskilda eller omfattas av en garanti eller försäkring som ger ett likvärdigt skydd.

I *andra stycket* anges hur de medel som hålls avskilda ska förvaras.

Tredje stycket reglerar skydd av medel som erhållits genom betalning via ett betalningsinstrument (definierat i 1 kap. 4 § lagen om betaltjänster). Dessa medel behöver inte skyddas innan de gjorts tillgängliga för ett institut för elektroniska pengar.

Av *fjärde stycket* följer att de skyddskrav som gäller för betalningsinstitut enligt betaltjänstlagen ska tillämpas även när

ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare tillhandahåller betaltjänster.

16 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.12.

Paragrafen motsvarar artikel 3.2 i direktivet. Institut för elektroniska pengar ska informera Finansinspektionen i förväg om alla väsentliga förändringar av åtgärderna för att skydda medel som erhållits i utbyte mot utgivna elektroniska pengar. Detsamma föreslås gälla för registrerade utgivare. Inspektionen avses enligt 34 § meddela föreskrifter om vad information enligt 16 § ska innehålla.

Bevarande av uppgifter

17 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.10.

Paragrafen motsvarar 3 kap. 8 § lagen om betaltjänster; jfr betaltjänstdirektivets artikel 19 som genom en hänvisning i artikel 3.1 nya e-penningdirektivet är tillämplig även på e-penninginstitut.

Revision, redovisning m.m.

18 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.10.

Paragrafen anger att bestämmelserna om revision, redovisning och huvudkontor och hemvist för betalningsinstitut i 3 kap. 9 och 10 §§ lagen om betaltjänster ska tillämpas även för institut för elektroniska pengar. Det innebär bl.a. att ett institut för elektroniska pengar ska ha minst en auktoriserad eller godkänd revisor som är utsedd av stämman.

Institutet ska lämna separata redovisningsuppgifter över den verksamhet som omfattar betaltjänster och den verksamhet som omfattar utgivning av elektroniska pengar.

Huvudkontor, hemvist och tystnadsplikt

19 och 20 §§

Förslagen, som har behandlats i avsnitt 6.10, motsvarar 3 kap. 11 och 12 §§ lagen om betaltjänster.

Åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism, upplysningskyldighet, meddelandeförbud och ansvarsbestämmelse

21 – 24 §§

Förslagen har behandlats i avsnitt 6.13.

Paragraferna motsvarar 3 kap. 13 – 16 §§ lagen om betaltjänster.

Ombud, filialer och uppdragsavtal

25 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.14.

Första stycket motsvarar artikel 3.5 i direktivet och anger att institut för elektroniska pengar inte får ge ut elektroniska pengar via ombud.

I *andra stycket* anges att ombud får användas vid tillhandhållande av betaltjänster om förutsättningarna i 3 kap. 17 och 18 §§ lagen om betaltjänster är uppfyllda och att detsamma ska gälla för inlösen och distribution av elektroniska pengar genom en fysisk eller juridisk person som agerar som ombud för ett institut för elektroniska pengar eller en registrerad utgivare. Med distribution menas här t.ex. försäljning av kontantkort med elektroniska pengar som getts ut av annan.

Enligt *tredje stycket* ska bestämmelserna, i 3 kap. 28 § lagen (2010:751) om betaltjänster, om uppdragsavtal tillämpas på motsvarande sätt beträffande institut för elektroniska pengar och registrerade utgivare.

Gränsöverskridande verksamhet

26 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.15.

Av *första stycket* framgår att bestämmelserna i 3 kap. 19 – 22 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster är tillämpliga när en utgivare av elektroniska pengar bedriver verksamhet i ett annat land inom EES.

Enligt *andra stycket* får en utgivare av elektroniska pengar inrätta en filial i ett land utanför EES om de förutsättningar som anges i 3 kap. 23 § lagen om betaltjänster är uppfyllda.

Ett utländskt företag som hör hemma inom EES och som i hemlandet har tillstånd att ge ut elektroniska pengar får, enligt *tredje stycket*, bedriva sådan verksamhet i Sverige under de förutsättningar som anges i 3 kap. 26 och 27 §§ lagen (2010:751) om betaltjänster.

Av *fjärde stycket* framgår att företag från länder utanför EES kan beviljas tillstånd att ge ut elektroniska pengar från en filial i Sverige, om vissa förutsättningar är uppfyllda. Liknande bestämmelser finns i 2 kap. 8 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar och 4 kap. 4 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse.

Bestämmelser om elektroniska pengar

Utgivning av elektroniska pengar

27 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.11.

I paragrafen anges att elektroniska pengar ska ges ut till det nominella beloppet och att utgivning ska ske utan dröjsmål. Detta innebär att elektroniska pengar inte får ges ut mot erhållande av medel som understiger eller överstiger det utgivna penningvärdet. Möjligheten att använda bonussystem och liknande vid utgivning begränsas därför. Direktivets uttryck att elektroniska pengar ska ges ut till det nominella beloppet mot erhållande av medel (artikel 11.1) föreslås formuleras så att elektroniska pengar ska ges ut till samma belopp som de medel som mottagits. Någon skillnad i sak är inte avsedd.

Frågan om utgivning av elektroniska pengar till annat belopp än det nominella har behandlats i regeringens proposition 2001/02:85 Utgivning av elektroniska pengar (s. 57 ff.). På motsvarande sätt omfattar den nya definitionen av elektroniska pengar även sådana som ges ut till andra belopp än det nominella. Enligt denna paragraf är sådan affärsverksamhet inte tillåten. Kringgåenden ska därmed inte vara möjliga.

Enligt direktivets artikel 6.3 ska medel som institut för elektroniska pengar tar emot från innehavaren av elektroniska pengar utan dröjsmål bytas ut mot elektroniska pengar. I den föreslagna paragrafen uttrycks detta så att utgivning ska ske utan dröjsmål. Någon skillnad i sak är inte heller här avsedd.

Inlösen

28 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.11.

I *första stycket* anges att en innehavare av elektroniska pengar ska kunna lösa in dessa hos utgivaren till det nominella beloppet. Sådan inlösen ska kunna ske när som helst. Paragrafen motsvarar artikel 11.2 i direktivet. Det behöver inte uttryckligen anges att innehavaren enligt artikel 11.5 ska kunna lösa in hela eller delar av värdet. Detta innebär ingen ändring jämfört med direktivet.

För inlösen från dag då avtalet mellan utgivaren och innehavaren av elektroniska pengar upphör och för verksamhet som

anges i 13 § första stycket och beträffande vilken det inte är känt till vilken del medlen ska användas som elektroniska pengar finns särskilda regler i artikel 11.6. De införs genom paragrafens andra stycke med en språklig förenkling som inte avses innebära någon ändring i sak.

29 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.11.

Paragrafen motsvarar artikel 11.3 i direktivet. Villkor för inlösen och avgifter ska anges i avtalet.

30 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.11.

Paragrafens innehåller villkor för att ta ut en avgift vid inlösen. En utgivare av elektroniska pengar får ta ut en avgift om detta anges i avtalet i enlighet med 29 § och avgiften motsvarar skäliga kostnader för utgivaren för att genomföra transaktionen. Innebörden i detta uttryck har behandlats i avsnitt 6.11. Om inlösen sker efter att avtalet enligt 29 § upphört att gälla får utgivaren inte ta ut någon avgift om det inte förflutit mer än ett år från avtalets upphörande.

I *andra stycket* anges att bestämmelsen i första stycket är dispositiv mellan utgivare och personer som accepterar elektroniska pengar om dessa inte är konsumenter.

Ränta

31 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.11.

Paragrafen motsvarar artikel 12 i det nya e-penningdirektivet och anger att utgivare av elektroniska pengar inte får bevilja ränta eller andra förmåner som är knutna till den period under vilken innehavaren av elektroniska pengar innehar de elektroniska pengarna.

Förbudet gäller för alla utgivare, även banker och kreditmarknadsföretag.

Tillsyn och avgifter

32 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 6.12.

I paragrafens *första stycke* anges att de tillsyns- och ingripandebestämmelser som gäller för betalningsinstitut enligt 8 kap. lagen om betaltjänster ska tillämpas på motsvarande sätt beträffande den som ger ut elektroniska pengar.

Andra och tredje styckena innehåller bestämmelser om ingripanden mot filialer till företag från länder utanför EES som har fått tillstånd att ge ut elektroniska pengar i Sverige enligt 26 §. Liknande bestämmelser finns i 6 kap. 17 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar.

33 §

Förslaget, som har behandlats i avsnitt 9.3, innebär att regler som motsvarar 8 kap. 7 § betaltjänstlagen införs.

Bemyndiganden

34 §

Förslaget har behandlats i avsnitt 9.1.

I paragrafen finns bemyndiganden för regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer att meddela föreskrifter i vissa frågor. Dessa bemyndiganden har sin grund i 8 kap. 7 § regeringsformen, där det föreskrivs att regeringen efter bemyndigande i lag genom förordning får meddela föreskrifter om annat än skatt, bl.a. om föreskrifterna avser näringsverksamhet.

Enligt första punkten ges bemyndigande att meddela föreskrifter om hur genomsnittligt utestående skulder enligt 5 § ska beräknas.

Andra punkten motsvarar bemyndigandet i 2 kap. 10 § betaltjänstlagen, med dess hänvisning till reglerna i 6 § första stycket 2 om att det ska finnas skäl att anta att den planerade verksamheten kommer att drivas bl.a. med tillräckliga styr- och kontrollformer för verksamheten.

I tredje punkten delegeras, på motsvarande sätt som i 3 kap. 29 § 1 betaltjänstlagen, normgivningskompetens rörande beräkningen av kapitalkrav enligt 10 §.

Fjärde punkten motsvarar bemyndigandet i 3 kap. 29 § 2 betaltjänstlagen och den hänvisning som där ges till 6 § samma kapitel.

I femte punkten delegeras, på motsvarande sätt som i 3 kap. 29 § 3 betaltjänstlagen, normgivningskompetens för hur institut för elektroniska pengar och registrerade utfärdare ska hantera medel enligt 15 § andra stycket som tagits emot i utbyte mot utgivna elektroniska pengar och andra medel som tagits emot för genomförandet av betalningstransaktioner och hur stor andel av medlen hos institut för elektroniska pengar och registrerade utfärdare som omfattas av skyddskraven enligt 15 § tredje och fjärde stycket.

Sjätte punkten motsvarar bemyndigandet i 3 kap. 29 § 4 betaltjänstlagen, med dess hänvisning till reglerna i 8 § första stycket 2 samma kapitel om att vissa uppgifter ska bevaras.

I den sjunde punkten delegeras, på motsvarande sätt som i 3 kap. 29 § 5 betaltjänstlagen, normgivningskompetens rörande vad som ska iakttas och vilka krav som ska uppfyllas vid uppdragsavtal enligt 25 § tredje stycket.

Enligt åttonde punkten får regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer föreskriva vad en underrättelse till Finansinspektionen till följd av hänvisningen i 12 § och information till inspektionen enligt 16 § ska innehålla,

I nionde och tionde punkterna delegeras, på motsvarande sätt som i 8 kap. 27 § betaltjänstlagen, normgivningskompetens

rörande dels vilka upplysningar ett institut för elektroniska pengar, en registrerad utfärdare eller den eller de som har ansvar för ett betalningssystem ska lämna till Finansinspektionen för dess tillsynsverksamhet, dels sådana avgifter som avses i 33 §.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Frågor om ikraftträdande- och övergångsbestämmelser har behandlats i avsnitt 6.16.

Övergångsbestämmelsen i *punkten 3* innebär att om något institut för elektroniska pengar, före den 30 april 2011 skulle registreras och påbörja verksamheten enligt dagens reglering, får fortsätta med denna verksamhet utan att tillstånd krävs enligt denna lag. För verksamheten ska vidare dagens regler gälla. Institut måste emellertid lämna den information som Finansinspektionen behöver så att inspektionen senast den 30 oktober 2011 kan bedöma om institutet uppfyller kraven i denna lag och, om kraven inte uppfylls, vilka åtgärder som krävs för att se till att de uppfylls eller om det är lämpligt att återkalla tillståndet. Om kraven uppfylls ska Finansinspektionen bevilja tillstånd och institutet vara skyldigt att följa den nya lagen.

Av övergångsbestämmelserna i *punkten 4* följer vidare att Finansinspektionen – oberoende av ansökan – ska bevilja tillstånd under förutsättning att inspektionen har tillräcklig information för att kunna bedöma att kraven är uppfyllda. Om Finansinspektionen finner att förutsättningarna är uppfyllda, ska myndigheten informera berörda företag innan tillstånd meddelas. De företag som omfattas av övergångsbestämmelserna ska ansöka om tillstånd, men kan alltså också få besked från Finansinspektionen att de kan beviljas tillstånd på grundval av befintliga uppgifter. Det åligger dock varje berört företag att se till att nödvändiga tillstånd för verksamheten finns och att, om det är nödvändigt, komma in med en ansökan till Finansinspektionen i sådan tid att ett eventuellt beslut om att meddela tillstånd kan tas inom den i lagen angivna tidsfristen.

Finansinspektionen ska informera den berörda juridiska personen innan tillstånd meddelas.

Övergångsbestämmelsen i *punkten 5* innebär att ett institut för elektroniska pengar som inlett verksamhet med utgivning av elektroniska pengar före den 30 april 2011 och som inte senast den 30 oktober 2011 uppfyller kraven i denna lag ska förbjudas att ge ut elektroniska pengar.

I *punkten 6* ges särskilda övergångsbestämmelser för den som före den 30 april 2011 medgetts undantag av Finansinspektionen enligt 2 kap. 6 § lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar och inom samma tid inlett sådan verksamhet. Ett sådant undantaget institut får till och med den 30 april 2012 fortsätta denna verksamhet inom Sverige i enlighet med lagen (2002:149) om utgivning av elektroniska pengar utan att behöva ansöka om tillstånd och utan att i övrigt behöva följa denna lag. En sådan aktör ska emellertid förbjudas att ge ut elektroniska pengar om denne inte senast den 30 oktober 2011 uppfyller kraven i denna lag.

10.2 Förslaget till lag om ändring i lagen om ekonomiska föreningar

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 9.4.

10.3 Förslaget till lag om ändring i konkurslagen

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 9.4.

10.4 Förslaget till lag om ändring i lagen om utländska filialer m.m.

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 9.4.

10.5 Förslaget till lag om ändring i lagen om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag

Bestämmelserna har behandlats i avsnitt 9.4.

10.6 Förslaget till lag om ändring i lagen om byte av redovisningsvaluta i finansiella företag

Bestämmelserna har behandlats i avsnitt 9.4.

10.7 Förslaget till lag om ändring i lagen om internationell rättslig hjälp i brottmål

Bestämmelserna har behandlats i avsnitt 9.4. En hänvisning bör samtidigt tas in till 3 kap. 14 § lagen (2010:751) om betaltjänster.

10.8 Förslaget till lag om ändring i lagen om elektronisk handel och andra informationssamhällets tjänster

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 9.4.

10.9 Förslaget till lag om ändring i lagen om bank- och finansieringsrörelse

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 6.6 och 9.4.

10.10 Förslaget till lag om ändring i lagen om europabolag

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 9.4.

10.11 Förslaget till lag om ändring i lagen om särskild tillsyn över finansiella konglomerat

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 9.4.

10.12 Förslag till lag om ändring i lagen om europakooperativ

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 9.4.

10.13 Förslag till lag om ändring i lagen om kapitaltäckning och stora exponeringar

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 9.4.

10.14 Förslaget till lag om ändring i lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

Bestämmelserna har behandlats i avsnitten 6.13 och 9.4.

10.15 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen

Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 9.4.

10.16 Förslag till lag om ändring i lagen om betaltjänster

Bestämmelserna har behandlats i avsnitt 8.3 och 9.4.

I 5 kap. 2 § och rubriken därtill föreslås att det uttryckligen föreskrivs att de undantag som följer av bestämmelsen kan omfatta även ramavtal för elektroniska pengar. Därigenom klargörs att parterna, också beträffande betaltjänster som är knutna till elektroniska pengar, får komma överens om villkor som avspeglar ett mera kontantliknande transaktionsmönster.